

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
*za gradbeništvo
in geodezijo*

MAGISTRSKO DELO

MAGISTRSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM DRUGE STOPNJE GRADBENIŠTVO

Ljubljana, 2019

Univerza
v Ljubljani

*Fakulteta za
gradbeništvo in
geodezijo*

Kandidat/-ka:

Mentor/-ica:

Predsednik komisije:

Somentor/-ica:

Član komisije:

STRAN ZA POPRAVKE

Stran z napako	Vrstica z napako	Namesto	Naj bo

» Ta stran je namenoma prazna.«

BIBLIOGRAFSKO – DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK:	614.8:624.04(497.4)(043.3)
Avtor:	dipl. inž. grad. Rok Morgan (UN)
Mentor:	izr. prof. dr. Tomaž Hozjan, univ. dipl. inž. grad.
Somentor:	prof. dr. Goran Turk, univ. dipl. inž. grad.
Naslov:	Pregled požarov v Sloveniji v obdobju od 2005 do 2018
Tip dokumenta:	Magistrsko delo
Obseg in oprema:	88 str., 58 pregl., 45 sl., 15 en.
Ključne besede:	Požarna varnost, statistika požarov, požarna obtežba, požari v Sloveniji

Izvleček

V prvem delu magistrske naloge smo se ukvarjali z analizo baze podatkov, kjer so zabeleženi požari nastali v objektih v Sloveniji, od leta 2005 dalje. Te požare smo klasificirali po vzrokih nastanka in izvedli statistično analizo. Statistiko požarov smo razdelili na tri dele, in sicer na pregled požarov glede na časovno razporeditev (prikazali smo število požarov glede na leto, mesec ter uro); glede na vrsto objekta (stanovanjske, nestanovanjske) in glede na razporeditev po občinah (med občinami smo primerjali požarno ogroženost). V vse tri dele statistične analize smo vključili tudi vzroke požarov.

V drugem delu magistrskega dela smo se ukvarjali z določanjem požarne obtežbe za stavbe, ki so se z analizo v prvem delu izkazale za najbolj ogrožene. Predstavili smo postopek določanja krivulje hitrosti sproščanja energije. Na podlagi že izvedenih raziskav in simulacij požarov v objektih, ki so se izvajale od leta 1970 naprej, smo izdelali preglednico s priporočenimi vrednostmi gostote požarne obtežbe, za več različnih tipov stavb. Le ta se lahko uporablja pri projektiranju merodajnih požarnih scenarijev v stavbah in s tem povezanih numeričnih simulacijah razvoja požara.

BIBLIOGRAPHIC – DOCUMENTALISTIC INFORMATION

UDC: 614.8:624.04(497.4)(043.3)
Author: Rok Morgan, BSc
Supervisor: Assoc. prof. Tomaž Hozjan, PhD
Cosupervisor: Prof. Goran Turk, PhD
Title: Review of fires in Slovenia in the period from 2005 to 2018
Document type: Master thesis
Scope and tools: 88 p., 58 fig., 45 tab., 15 eq.
Keywords: Fire safety, fire statistics, fire load, fire load density, fires in Slovenia

Abstract

In the first part of the master's thesis analysis of a database where recorded fires in buildings in Slovenia from 2005 onward is presented. The fires are classified by causes of occurrence and statistical analysis is performed. The fire statistics is divided into three parts. The first according to time of occurrence (year, month and hour), the second according to the type of building in which fires occurred (residential, non-residential) and the third according to municipalities (fire hazard was compared between municipalities). The causes of fires were also included in all three parts of the statistical analyses.

In the second part of the master's thesis we focused on determining the fire load for the buildings which proved to be have highest fire risk according to the analysis in the first part. We presented the procedure for determining the heat release rate curve. Based on the already conducted research and simulations of fires in buildings that have been running since 1970, we have produced a spreadsheet with recommended values of the fire load density for several different types of buildings. Presented spreadsheet can be easily used to design relevant fire scenarios in buildings and related numerical simulations of fire development.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, izr. prof. dr. Tomažu Hozjanu, ter somentorju, prof. dr. Goranu Turku, za prijaznost, vso pomoč in strokovne nasvete pri izdelavi diplomske naloge.

Zahvaljujem se tudi sošolcem Roku, Andreju, Nejcu, Gregorju in Daniju ter ostalim sošolcem, ki so mi ob teku študija stali ob strani in z menoj delili nasvete.

Zahvaljujem se tudi družini in Špeli, ki me je stalno podpirala in mi stala ob strani.

»Ta stran je namenoma prazna.«

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	BAZA PODATKOV	2
2.1	Pridobitev baze iz Uprave republike Slovenije za zaščito in reševanje	2
2.2	Opis baze podatkov	4
2.3	Urejanje baze podatkov	6
2.3.1	Lažni alarmi	7
2.3.2	Vzroki za nastanek požarov	10
2.3.3	Klasifikacija objektov	13
2.4	Druge baze podatkov	16
3	STATISTIČNA ANALIZA POŽAROV V SLOVENIJI	18
3.1	Časovna razporeditev	19
3.1.1	Število požarov po letih	19
3.1.2	Število požarov po mesecih	23
3.1.3	Število požarov po dnevih v mesecu	28
3.1.4	Število požarov po dnevih v tednu	29
3.1.5	Število požarov po urah	30
3.1.6	Dodatne ugotovitve	35
3.2	Število požarov po vrsti objekta	38
3.2.1	Povprečno število požarov po vrsti objekta in vzrokih	39
3.3	Število požarov po občinah	41
3.3.1	Število požarov v občinah	42
3.3.2	Število požarov v občinah na km ² površine	43
3.3.3	Število požarov v občinah na 1000 prebivalcev	44
3.3.4	Ugotovitve	45
3.3.5	Občine z največ požari	45
3.4	Povzetek kritičnih rezultatov in njihova uporaba	49
4	PROJEKTNI POŽARNI SCENARIJ	50
4.1	Splošno o požarih	50
4.2	Požarno projektiranje konstrukcij	53
4.2.1	Izbira za projektiranje merodajnih požarnih scenarijev	53
4.2.2	Določitev ustreznih projektnih požarov	54
4.3	Osnovni parametri pri izračunu požarne obtežbe	56

4.3.1	Požarna obtežba.....	57
4.3.2	Gostoto požarne obtežbe.....	57
4.3.4	Moč požara	58
4.3.5	Faza razvoja požara	60
4.3.6	Polno razvit požar	62
4.3.7	Faza pojemajočega požara.....	62
5	RAZISKAVE POŽARNIH OBTEŽB ZA RAZLIČNE VRSTE OBJEKTOV	63
5.1	Metode določanja gostote požarne obtežbe.....	64
5.1.1	Metoda tehtanja	64
5.1.2	Metoda popisa	64
5.1.3	Metoda kombinacije (tehtanje in popis).....	65
5.1.4	Metoda z vprašalniki	65
5.1.5	Metoda pregledovanja spletne strani nepremičnin	66
5.2	Rezultati raziskav požarnih obtežb glede na vrsto stavb	66
5.2.1	Stanovanjske stavbe.....	66
5.2.2	Poslovne stavbe	70
5.2.3	Šole	77
5.2.4	Bolnišnice	79
5.2.5	Garažne hiše	79
5.2.6	Trgovine	79
5.2.7	Hoteli	80
5.2.8	Industrijske stavbe	81
5.3	Preglednica priporočenih vrednosti gostot požarnih obtežb v različnih stavbah	83
6	ZAKLJUČEK.....	85
7	VIRI	86

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Izsek iz podatkovne baze vseh dogodkov	3
Preglednica 2: Vrste nesreč v bazi podatkov	4
Preglednica 3: Razlaga legende baze in primer dogodka	5
Preglednica 4: Primer lažnega alarma	6
Preglednica 5: Občine z največjim deležem lažnih požarnih alarmov	9
Preglednica 6: Izsek iz baze za primer nestanovanjskih stavb	15
Preglednica 7: Izsek iz baze podatkov o številu prebivalcev po občinah [8]	16
Preglednica 8: Izsek iz baze podatkov o koordinatah obrisa občin [9]	17
Preglednica 9: Povprečno število požarov po objektih na leto	38
Preglednica 10: Povprečno letno število požarov glede na vzroke požarov in vrsto objekta	39
Preglednica 11: Občine z največjim številom požarov	42
Preglednica 12: Število požarov na km ² površine občine	43
Preglednica 13: Število požarov na 1000 prebivalcev	44
Preglednica 14: Število požarov po vrsti objekta v občini Ljubljana v zadnjih 14 letih	45
Preglednica 15: Število požarov po vzrokih v občini Ljubljana v zadnjih 14 letih	45
Preglednica 16: Število požarov po vrsti objekta v občini Kostel v zadnjih 14 letih	46
Preglednica 17: Število požarov po vzrokih v občini Kostel v zadnjih 14 letih	46
Preglednica 18: Število požarov po vrsti objekta v občini Tolmin v zadnjih 14 letih	47
Preglednica 19: Število požarov po vzrokih v občini Tolmin v zadnjih 14 letih	47
Preglednica 20: Največje število dimniških požarov na 1000 prebivalcev po občinah	48
Preglednica 21: Celotne kalorične vrednosti gorljivih materialov [15]	57
Preglednica 22: Gostota požarne obtežbe $q_{f,k}$ [MJ/m ²] za različne rabe [1]	58
Preglednica 23: RHR _f za različne objekte [1]	59
Preglednica 24: Hitrost sproščanja toplote nekaterih tekočih in trdnih snovi [15]	59
Preglednica 25: Štiri standarne vrednosti α_f [16]	61
Preglednica 26: Stopnja rasti požara za različne nastanitve [1]	62
Preglednica 27: Rezultati raziskave v Indiji v stanovanjih [18]	66
Preglednica 28: Gostote požarnih obtežb v različnih sobah [19]	67
Preglednica 29: Kompozicija požarne obtežbe [19]	67
Preglednica 30: Ključne vrednosti za porazdelitev gostote požarne obtežbe v stanovanjih [20]	68
Preglednica 31: Povzetek rezultatov, ki sta ju pridobila avtorja Hietaniemi in Mikkola [20]	68
Preglednica 32: Pomembnejše raziskave gostote požarnih obtežb v stanovanjih [21]	69
Preglednica 33: Pomembnejše raziskave požarne obtežbe v pisarnah	70
Preglednica 34: Rezultati ankete o gostoti požarne obtežbe v vladnih in zasebnih pisarnah v MJ/m ² [22]	70
Preglednica 35: Vpliv uporabe in velikosti prostora na gostoto požarne obtežbe v zasebnih poslovnih stavbah [22]	71
Preglednica 36: Povzetek podatkov o gostoti požarne obtežbe [MJ/m ²] v poslovnih stavbah iz poročila CIB W14 [22]	72

Preglednica 37: Vpliv uporabe prostora na gostoto požarne obtežbe [23].....	72
Preglednica 38: Vpliv uporabe in velikosti prostora na gostoto požarne obtežbe [23].....	73
Preglednica 39: Rezultati raziskave o gostoti požarne obtežbe v pisarnah [22].....	74
Preglednica 40: Primerjava gostot požarnih obtežb pridobljenih po različnih metodah [MJ/m ²] [22]	74
Preglednica 41: Podatki raziskave o gostoti požarne obtežbe v sodobnih visokih poslovnih stavbah [21]	75
Preglednica 42: Priporočene vrednosti gostote požarne obtežbe [MJ/m ²] po EC1 [22]	75
Preglednica 43: Priporočene vrednosti gostote požarne obtežbe [MJ/m ²] po NFPA 577 [22]75	
Preglednica 44: Pomembnejše raziskave gostote požarnih obtežb v poslovnih stavbah [21]76	
Preglednica 45: Rezultati raziskave v osnovnih in srednjih šolah v Kanadi [24]	77
Preglednica 46: Gostote požarnih obtežb v različnih učilnicah v šoli Sardar Petel v Indiji [25] 78	
Preglednica 47: Gostote požarnih obtežb [MJ/m ²] v Tehnološkem inštitutu Cork [26]	78
Preglednica 48: Gostote požarne obtežbe v sobah v bolnišnicah.....	79
Preglednica 49: Priporočene vrednosti gostot požarnih obtežb za garažne hiše [30]	79
Preglednica 50: Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²] v trgovinah	79
Preglednica 51: Povprečne vrednosti gostote požarne obtežbe v trgovinah - švicarska raziskava, CIB W14 (1986) [32]	80
Preglednica 52: Gostote požarnih obtežb v hotelih [MJ/m ²] - raziskava PNISI [29]	80
Preglednica 53: Rezultati pomembnejših raziskav gostote požarne obtežbe v hotelih	81
Preglednica 54: Gostota požarne obtežbe v proizvodnjah različnih industrijskih objektov – raziskava ETH in VFK [29]	81
Preglednica 55: Gostote požarne obtežbe v industrijskih objektih v proizvodnji - raziskava avtorjev Roberstson in Gross [27]	82
Preglednica 56: Gostota požarne obtežbe v skladiščih različnih industrijskih objektov [27] ..	82
Preglednica 57: Primerjava naših rezultatov z rezultati iz standarda	83
Preglednica 58: Priporočene vrednosti za izbiro požarne obtežbe v različnih objektih	84

KAZALO SLIK

Slika 1: Število dogodkov v bazi.....	8
Slika 2: Število požarov glede na vzroke za nastanek.....	10
Slika 3: Shema podatkov, uporabljenih pri statistiki požarov	18
Slika 4: Število požarov po letih	19
Slika 5: Število dimniških požarov po letih.....	20
Slika 6: Število požarov iz neznanega vzroka po letih.....	20
Slika 7: Število požarov zaradi kuhanja po letih	21
Slika 8: Število požarov zaradi nepazljivega ravnanja in vžiga lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov po letih.....	22
Slika 9: Povprečno število požarov po mesecih	23
Slika 10: Povprečno število dimniških požarov po mesecih.....	24
Slika 11: Povprečno število požarov po mesecih brez upoštevanja dimniških požarov	24
Slika 12: Povprečno število požarov zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov po mesecih.....	25
Slika 13: Povprečno število požarov iz neznanega vzroka po mesecih	26
Slika 14: Povprečno število požarov zaradi strele po mesecih	26
Slika 15: Povprečno število požarov zaradi kuhanja po mesecih	27
Slika 16: Povprečno število požarov zaradi okvare, poškodbe naprav, strojev, motorjev po mesecih	27
Slika 17: Število požarov po dnevih v mesecu	28
Slika 18: Število požarov po dnevih v tednu	29
Slika 19: Požari zaradi vzdrževalnih del po dnevih v tednu	29
Slika 20: Število požarov po urah.....	30
Slika 21: Število dimniških požarov po urah	31
Slika 22: Število požarov zaradi kuhanja po urah.....	31
Slika 23: Število požarov zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov po urah	32
Slika 24: Število požarov iz neznanega vzroka po urah	32
Slika 25: Požari zaradi okvare, poškodbe naprav, strojev, motorjev po urah.....	33
Slika 26: Število požarov zaradi strele po urah.....	33
Slika 27: Število požarov zaradi vzdrževalnih del po urah.....	34
Slika 28: Število dimniških požarov v času kurilne sezone po mesecih	35
Slika 29: Upoštevane glavne meteorološke postaje [10]	36
Slika 30: Povprečno število mrzlih dni v mescu ($\text{Min } T < -10\text{ }^{\circ}\text{C}$).....	37
Slika 31: Povprečno število ledenih dni v mescu ($\text{Max } T < 0\text{ }^{\circ}\text{C}$).....	37
Slika 32: Povprečno število požarov po občinah	41
Slika 33: Delitev občin na 5 razredov glede na povprečno število požarov na leto	41
Slika 34: Grafični prikaz občin po številu požarov	42
Slika 35: Grafični prikaz števila požarov po občinah glede na km^2 površine.....	43
Slika 36: Grafični prikaz števila požarov po občinah glede na število prebivalcev	44

Slika 37: Grafični prikaz požarov v Ljubljani v zadnjih 14 letih	46
Slika 38: Grafični prikaz požarov v Tolminu v zadnjih 14 letih	47
Slika 43: Požarni trikotnih [13].....	50
Slika 44: Časovni potek tipičnega požara v objektu [12].....	50
Slika 41: Požarne krivulje po EN 1991-1-2 [1].....	55
Slika 42: Primer parametrične požarne krivulje [14]	55
Slika 43: Primer krivulje HRR [14]	56
Slika 44: t-kvadratne požarne krivulje.....	61
Slika 45: Vpliv t_a na HRR krivuljo [14].....	61

LIST OF TABLES

Table 1: An excerpt from the database of all events	3
Table 2: Types of accidents in database	4
Table 3: Explanation of the database legend with an example	5
Table 4: An example of a false alarm	6
Table 5: Municipalities with the largest share of false fire alarms	9
Table 6: Excerpt from the database of non-residential buildings	15
Table 7: Excerpt from the database of the number of inhabitants per municipality [8]	16
Table 8: Excerpt from the database of coordinates outlining the municipalities [9]	17
Table 9: Average annual number of fires in buildings	38
Table 10: Average annual number of fire for different causes of fire by type of building	39
Table 11: Municipalities with the highest number of fires	42
Table 12: Number of fires per km ² area of the municipality	43
Table 13: Number of fires per 1000 inhabitants	44
Table 14: Number of fires by type of building in the municipality of Ljubljana over the last 14 years	45
Table 15: Number of fires by causes in the municipality of Ljubljana in the last 14 years	45
Table 16: Number of fires by type of building in the municipality of Kostel over the last 14 years	46
Table 17: Number of fires by causes in the municipality of Kostel in the last 14 years	46
Table 18: Number of fires by type of building in the municipality of Tolmin over the last 14 years	47
Table 19: Number of fires by causes in the municipality of Tolmin in the last 14 years	47
Table 20: The greatest number of chimney fires per 1000 inhabitants by municipalities	48
Table 21: Complete Heat of Combustion Values of Typical Fuels [15]	57
Table 22: Fire densities $q_{f,k}$ [MJ/m ²] for different occupancies [1]	58
Table 23: RHR _f for Different Occupancies [1]	59
Table 24: Rates of burning for some liquid and solid fuels [15]	59
Table 25: The four standard fire growth coefficients [16]	61
Table 26: Fire growth rate for different occupancies [1]	62
Table 27: Results of survey in India in dwellings [18]	66
Table 28: Fire Load Densities for Various Rooms [19]	67
Table 29: Composition of the Fire Load [19]	67
Table 30: Key figures of fire load density distributions in dwellings [20]	68
Table 31: Summary of the results obtained by the authors Hietaniemi in Mikkola [20]	68
Table 32: Important fire load density surveys in dwellings [21]	69
Table 33: Important surveys for determining fire loads in offices	70
Table 34: Results of fire load density survey for government and private offices in MJ/m ² [22]	70
Table 35: Influence of room use and size on fire load density for private office buildings [22]	71

Table 36: Summary of fire load density data [MJ/m^2] in office buildings from the CIB W14 workshop [22]	72
Table 37: Influence of room use on fire load density [23]	72
Table 38: Influence of room use and size on fire load density [23]	73
Table 39: Results of fire load density survey for offices [22]	74
Table 40: Comparison of fire load density by different survey methods [MJ/m^2] [22]	74
Table 41: Survey Data of Fire Load Density in Modern High-Rise Office Buildings [21]	75
Table 42: Recommended values of fire load densities [MJ/m^2] according to EC1 [22]	75
Table 43: Recommended values of fire load densities [MJ/m^2] according to NFPA 557 [22]	75
Table 44: Important fire load density surveys in office buildings [21]	76
Table 45: Results of a survey in primary and secondary schools in Canada [24]	77
Table 46: Density of fire loads in different classrooms at Sardar Petel School in India [25] ..	78
Table 47: Density of fire loads [MJ/m^2] at Cork Institute of Technology [26]	78
Table 48: Fire load densities in hospital rooms	79
Table 49: Recommended fire load densities for car parking buildings [30]	79
Table 50: Fire load densities [MJ/m^2] in stores	79
Table 51: Mean fire load densities in different stores - Swiss Data, CIB W14 (1986) [32]	80
Table 52: Fire load densities in hotels [MJ/m^2] - PNISI survey [29]	80
Table 53: Results of important fire load density surveys in hotels	81
Table 54: Fire load densities for different industrial buildings – ETH and VFK survey [29] ...	81
Table 55: Fire load densities for different industrial buildings in manufacture sector – Roberston and Gross survey [27]	82
Table 56: Fire load densities for different warehouses in industrial buildings [27]	82
Table 57: Comparison of our results with those of the standard	83
Table 58: Recommended fire load density values for different type of occupancies	84

LIST OF FIGURES

Figure 1: Number of events in the database	8
Figure 2: Number of fires according to causes of the occurrence.....	10
Figure 3: Diagram of data used in the fire statistics.....	18
Figure 4: Number of fires per year	19
Figure 5: Number of chimney fires per year	20
Figure 6: Number of fires of unknown cause per year.....	20
Figure 7: Number of fires caused by cooking per year	21
Figure 8: Number of fires caused by careless handling and the ignition of flammable substances, liquids, gases per year	22
Figure 9: Average number of fires per month.....	23
Figure 10: Average number of chimney fires per month.....	24
Figure 11: Average number of fires per month without chimney fires	24
Figure 12: Average number of fires caused by careless handling and the ignition of flammable substances, liquids, gases per month	25
Figure 13: Average number of fires of unknown cause per month.....	26
Figure 14: Average number of fires due to lightning per month	26
Figure 15: Average number of fires caused by cooking per month.....	27
Figure 16: Average number of fires due to malfunction, damage of appliances, machineries, engines per month	27
Figure 17: Number of fires per day of the month	28
Figure 18: Number of fires per day of the week.....	29
Figure 19: Number of fires due to maintenance work by day of the week.....	29
Figure 20: Number of fires per hour	30
Figure 21: Number of chimney fires per hour	31
Figure 22: Number of fires caused by cooking per hour	31
Figure 23: Number of fires caused by careless handling and the ignition of flammable substances, liquids, gases per hour	32
Figure 24: Number of fires of unknown cause per hour.....	32
Figure 25: Number of fires due to malfunction, damage of appliances, machineries, engines per hour	33
Figure 26: Number of fires due to lightning per month.....	33
Figure 27: Number of fires due to maintenance work per hour	34
Figure 28: Number of chimney fires during the heating season per month.....	35
Figure 29: Major used meteorological stations [10]	36
Figure 30: Average number of cold days in the month ($\text{Min } T < -10^{\circ} \text{C}$).....	37
Figure 31: Average number of icy days in the month ($\text{Min } T < 0^{\circ} \text{C}$)	37
Figure 32: Average number of fires per municipality	41
Figure 33: Division of municipalities into 5 classes according to the average number of fires per year	41
Figure 34: Graphical presentation of municipalities per number of fires	42

Figure 35: Graphical representation of the number of fires per municipality per km ² area	43
Figure 36: Graphical representation of the number of fires per municipality according to the number of inhabitants	44
Figure 37: Graphic display of fires in Ljubljana over the last 14 years	46
Figure 38: Graphic display of fires in Tolmin over the last 14 years.....	47
Figure 43: Fire triangle [13]	50
Figure 44: The time development of a typical fire in the building [12]	50
Figure 41: Fire curves by EN 1991-1-2 [1]	55
Figure 42: An example of parametric fire curve [14]	55
Figure 43: An example of HRR curve [14].....	56
Figure 44: The t-squared fire growth curves.....	61
Figure 45: An influence of t_{α} on HRR curve [14].....	61

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

URSZR	Upravi republike Slovenije za zaščito in reševanje
HRR	Hitrost sproščanja toplote (Heat Release Rate)
HRRPUA	hitrost sproščanja toplote gorljivih materialov na enoto površine (Heat Release Rate Per Unit Area)
St. dev.	Standardna deviacija

»Ta stran je namenoma prazna.«

1 UVOD

V Republiki Sloveniji v objektih na leto povprečno zabeležimo približno 1600 požarov. Ta številka sama po sebi ne pokaže jasne slike požarne ogroženosti, podrobnejša statistika požarov pa še ni bila opravljena. Prav zato smo se odločili v okvirju te magistrske naloge podrobno analizirati in klasificirati zabeležene požare v zadnjih štirinajstih letih ter na podlagi novo pridobljenih podatkov prikazati natančnejše stanje požarne ogroženosti objektov v Sloveniji.

Predvidevamo, da je požarna ogroženost objektov predvsem odvisna od tipa stavbe, torej od tega, zakaj in kako se prostore v objektu uporablja, čemu so prostori namenjeni. Prav tako smo mnenja, da obstaja povezava med letnim časom in stopnjo požarne ogroženosti, mislimo, da je ta najvišja v zimskih mesecih, saj so takrat v Sloveniji temperature najnižje in nastopi kurilna sezona.

Kot vemo je požar zelo nepredvidljiv in uničujoč dejavnik, ki vedno zahteva svoj davek, pa naj bo to v materialni škodi ali pa huje, s poškodbami vpletenih. Obnašanje ognja je zelo težko predvideti, kadar je vir vžiga znan, še težje pa, kadar moramo pri projektiranju upoštevati hipotetične scenarije, zato da preprečimo najhujše posledice. Pri projektiranju se tako upiramo na statistične podatke pridobljene iz dosedanjih raziskav in na podlagi le tega sklepamo, kolikšna naj bi bila požarna obtežba v določenem prostoru, določeni stavbi.

Cilj magistrske naloge je narediti pregled požarov po Sloveniji v zadnjih štirinajstih letih ter tako dobiti bolj jasno sliko požarne ogroženosti naše države. Ugotoviti želimo, katerih požarov je v Sloveniji največ, kateri meseci v letu so požarno bolj ogroženi, kdaj v dnevu je največja možnost požara, v katerih objektih prihaja do največjega števila požarov ter katere občine so najbolj požarno ogrožene. Vse to lahko pripomore k bolj učinkovitemu organiziranju slovenskih gasilcev. Cilj je tudi na podlagi študij, opravljenih zadnjih 50 let, izdelati priročno preglednico, kjer bodo predstavljene priporočene vrednosti gostot požarnih obtežb, za tiste tipe stavb, za katere bomo v prvem delu naloge ugotovili, da so v Sloveniji najbolj požarno ogrožene. V standardu SIST EN 1991-1-2 [1] sicer lahko zasledimo nekaj podatkov o požarni obtežbi v stavbah v odvisnosti od namembnosti prostora, vendar ti podatki zajemajo le nekaj namembnosti in so za splošno prakso pomanjkljivi. Izpopolnjena preglednica požarnih obtežb bi služila kot smernica in pomoč projektantom pri projektiranju požarnih scenarijev, predvsem za tiste stavbe in prostore, za katere podatkov o požarni obtežbi še ni oziroma v standardu SIST EN 1991-1-2 [1] niso zajete.

2 BAZA PODATKOV

2.1 Pridobitev baze iz Uprave republike Slovenije za zaščito in reševanje

Naša prva naloga je bila pridobiti bazo podatkov, ki vsebuje informacije o požarih v Sloveniji. Podatke smo dobili na Upravi republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR), saj je to edina pristojna služba v Sloveniji, ki hrani te podatke.

URSZR opravlja upravne in strokovne naloge organiziranja, priprav in izvajanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in je organ v sestavi Ministrstva za obrambo. Ministrstvo za obrambo ima tudi nalogo izvajalca oziroma koordinatorja upravno strokovnih nalog v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v katerega so vključena tudi druga pristojna ministrstva [2].

Naloge URSZR [2]:

- izdelava predlog razvojnih in raziskovalnih projektov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vključno z varstvom pred požarom in varstvom pred utopitvijo;
- izdelava predlog nacionalnega programa in načrta varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vključno z varstvom pred požarom in varstvom pred utopitvijo;
- skrb za organiziranje in delovanje sistema obveščanja, opazovanja in alarmiranja;
- skrb za načrtovanje, izgradnjo, delovanje in vzdrževanje enotnega informacijsko komunikacijskega sistema na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter določanje tehničnih pogojev za vključevanje drugih sistemov v ta sistem;
- izdelava ocene ogroženosti in druge strokovne podlage za načrtovanje zaščite, reševanja in pomoči ter usmerjanje in usklajevanje ukrepov za preprečevanje ter zmanjševanje posledic naravnih in drugih nesreč v sodelovanju z drugimi ministrstvi;
- izdelava državnih načrtov zaščite in reševanja v sodelovanju z ministrstvi in vladnimi službami;
- spremljanje in razglaševanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč ter podajanje napotkov za ravnanje in izvajanje osebne in vzajemne zaščite;
- organiziranje, opremljanje in usposabljanje državne enote in službe Civilne zaščite ter druge sile za zaščito, reševanje in pomoč ter zagotavljanje pogojev za delo poveljnika Štaba Civilne zaščite Republike Slovenije ter državne in regijske komisije za oceno škode;
- spremljanje in usklajevanje organizacije Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- priprava programov in organiziranje ter izvajanje izobraževanj in usposabljanj za zaščito, reševanje in pomoč;
- skrb za tipizacijo sredstev za zaščito, reševanje in pomoč;
- oblikovanje in vzdrževanje državne rezerve materialnih sredstev za primer naravnih in drugih nesreč;

- podajanje smernic in mnenj s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in varstva pred požarom v postopku priprave prostorskih aktov;
- izvajanje upravnih postopkov in opravljanje nalog, povezanih z organizacijo, načrtovanjem, delovanjem in razvojem dejavnosti varstva pred požarom in varstva pred utopitvami;
- opravljanje nalog in koordiniranje dela pri programiranju in načrtovanju varstva pred požarom;
- izvajanje posebnih ukrepov, ko je razglašena povečana požarna ogroženost;
- organiziranje in skrb za usposabljanje iz varstva pred požarom za prebivalce in strokovno javnost [2].

Stopili smo v kontakt s pristojno osebo, zaposleno na URSZR-ju ter se najavili na osebni obisk, kjer smo prejeli bazo podatkov. Bazo smo prejeli v obliki Excelove datoteke, ki vključuje vse dogodke naravnih in drugih nesreč v Sloveniji, od vključno leta 2005 do vključno leta 2018. Izsek baze je prikazan v preglednici 1.

Preglednica 1: Izsek iz podatkovne baze vseh dogodkov

Table 1: An excerpt from the database of all events

PKID	Leto	NastanekDatumCas	SkupinaID	Skupina dogodka
25	2005	1.01.2005 00:07	40100	Požari v objektih
26	2005	1.01.2005 00:56	40100	Požari v objektih
27	2005	1.01.2005 00:09	40300	Požari v naravi oziroma na prostem
28	2005	1.01.2005 00:49	40300	Požari v naravi oziroma na prostem
29	2005	1.01.2005 00:31	40300	Požari v naravi oziroma na prostem
30	2005	1.01.2005 01:42	40300	Požari v naravi oziroma na prostem
31	2005	1.01.2005 03:30	40400	Požari v komunalnih in drugih zabojnikih
32	2005	1.01.2005 05:51	30100	Nesreče v cestnem prometu
33	2005	1.01.2005 08:31	80100	Tehnična in druga pomoč
34	2005	1.01.2005 09:59	70200	Nenačrtne motnje, omejitve, prekinitve, oskrbe
36	2005	1.01.2005 09:36	40100	Požari v objektih
38	2005	1.01.2005 10:32	80100	Tehnična in druga pomoč
39	2005	1.01.2005 13:49	40300	Požari v naravi oziroma na prostem
40	2005	1.01.2005 14:34	40300	Požari v naravi oziroma na prostem
41	2005	1.01.2005 17:17	50100	Sproščanja nevarnih plinov
42	2005	1.01.2005 16:48	80100	Tehnična in druga pomoč
45	2005	1.01.2005 00:00	40100	Požari v objektih
46	2005	1.01.2005 18:42	50200	Nesreče z nevarnimi snovmi
47	2005	2.01.2005 02:57	40100	Požari v objektih
48	2005	2.01.2005 06:21	70200	Nenačrtne motnje, omejitve, prekinitve, oskrbe
49	2005	1.01.2005 21:14	80100	Tehnična in druga pomoč
50	2005	2.01.2005 12:01	30100	Nesreče v cestnem prometu
51	2005	2.01.2005 11:44	40200	Požari na prometnih sredstvih
52	2005	2.01.2005 14:30	80100	Tehnična in druga pomoč
54	2005	2.01.2005 12:57	40100	Požari v objektih

2.2 Opis baze podatkov

Baza podatkov vsebuje 45 stolpcev in 220392 vrstic. Prva vrstica je legenda, vrstice, ki ji sledijo so vnešene nesreče, razvrščene glede na datum vnosa od najstarejše (vrstica 2 – 01.01.2005 ob 00:07 uri) do najnovejše (vrstica 220392 – 13.01.2019 ob 22:14 uri). V preglednici 2 so zbrane vse vrste nesreč, ki se pojavljajo v bazi podatkov. Podrobnejši opis vseh informacij, ki jih najdemo v bazi je prikazan na preglednici 3, kjer so tudi razloženi posamezni sklopi.

Preglednica 2: Vrste nesreč v bazi podatkov

Table 2: Types of accidents in database

SkupinaID	Skupina dogodka
40100	Požari v objektih
40300	Požari v naravi oziroma na prostem
40400	Požari v komunalnih in drugih zabojskih
30100	Nesreče v cestnem prometu
80100	Tehnična in druga pomoč
70200	Nenačrtne motnje, omejitve, prekinitve, oskrbe
50100	Sproščanja nevarnih plinov
50200	Nesreče z nevarnimi snovmi
40200	Požari na prometnih sredstvih
10400	Plazovi
70100	Najdbe neeksplozivnih ubojnih sredstev
50300	Onesnaženja zraka
20900	Pogrešane osebe, živali in stvari
20800	Nesreče na vodi in v vodi
30200	Nesreče v železniškem prometu
20100	Nesreče v gorah
20600	Reševanja obolelih oseb
20300	Nesreče pri športnih, rekreativnih in drugih aktivnostih
10100	Potresi
11500	Prekinitve prometa zaradi naravnih pojavov
20500	Delovne in rudniške nesreče
70300	Poškodbe, porušitve oziroma samoporušitve objektov
10800	Močan veter
40500	Eksplodije
11300	Hud mrz
20400	Nesreče na žičnicah, vzpenjačah
10900	Udari strel
10500	Visok sneg
10300	Poplave
20700	Nesreče v podzemskih jamah in breznic
10600	Toča
30400	Nesreče v zračnem prometu
11600	Epidemije in okužbe ljudi, živali in rastlin
11200	Suša
10200	Visoko plimovanje morja
30300	Nesreče v pomorskem prometu
11000	Žled
20200	Ogrožanja ali napad živali na ljudi in stvari
60100	Jedrska ali radiološka nevarnost
11100	Pozeba
11400	Huda vročina
60300	Teroristični napadi, demonstracije, množične migracije, vojne

Preglednica 3: Razlaga legende baze in primer dogodka

Table 3: Explanation of the database legend with an example

		RAZLAGA	PRIMER
1	PKID	Številka nesreče v bazi	200688
2	Leto	Leto nesreče	2017
3	NastanekDatumCas	Točen datum nastanka nesreče	25.06.2017 19:46
4	SkupinalID	Identifikacijska številka vrste nesreče	40100
5	Skupina dogodka	Vrsta nesreče	Požari v objektih
6	DogodekID	Identifikacijska številka dogodka	40101
7	Dogodek	Objekt	Stanovanjske stavbe
8	Obcina	Občina, kjer je se je nesreča zgodla	ZALEC
9	Naselje	Naselje, kjer se je nesreča zgodila	PETROVČE
10	Ulica	Ulica, kjer je nastala nesreča	DOBRIŠA VAS
11	Hs	Hišna številka	53
12	Hd	Črka za hišno številko	E
13	Naziv	Lokacija točno ali približno določena	Lokacija je točno določena
14	X	X koordinata nesreče	514551,2667
15	Y	Y koordinata nesreče	122563,4205
16	Opis_PP	Opis nesreče	Udar strele v hišo, Dobriša vas, ZALEC
17	Posledice_PP	Posledice nesreče	Ni posledic.
18	Potek_PP	Potek nesreče	Ob 19.40 je prišlo do udara strele v anteno stanovanjske hiše na naslovu Dobriša vas, občina ZALEC, zaradi česar je nato zagorela elektro omarica. Posredovali so gasilci PGD Dobriša vas-Petrovče, PGD Drešinja vas in PGD ZALEC, kateri so omarico pogasili ter preprečili širjenje požara, prezračili prostore in obvestili dežurnega električarja.
19	Potek_PV	Potek intervencije	Po prejemu klica smo opravili izvoz na lokacijo z dvema vozili. Po prihodu na kraj intervencije požara ni bilo, vidne so bile poškodbe od udara strele in rahlo zadimljeni prostori v podstrešju. Hišo smo prezračili z nadtlaknim izpihovalcem in obvestili dežurnega električarja.
20	Posledice_PV	Posledice nesreče	Uničen del elektro inštalacije in v celoti uničena elektro omarica.
21	Posk_Objekt_Vrsta	Vrsta objekta	Enostanovanjske stavbe
22	POSK_Objekt	Podrobnejša delitev vrste objekta	Stanovanje v samostoječi stavbi z enim stanovanjem
23	VrstaPosk_Objekt	Vrsta poškodbe objekta	poškodovan
24	Kolicina_Objekt	Število objektov, na katere je nesreča vplivala	1
25	Posk_Vozila	Vrsta vozila, ki je bilo prizadeto zaradi nesreče	
26	VrstaPosk_Vozila	Vrsta poškodbe vozila	
27	Kolicina_Vozila	Število vozil, na katere je nesreča vplivala	
28	Posk_Infra	Poškodovana infrastruktura	Elektroenergetski vodi
29	EM_Infra	Enota mere	kos
30	VrstaPosk_Infra	Vrsta poškodbe	uničen
31	Kolicina_Infra	Količina poškodovane infrastrukture.	1
32	LjudjeMrtvi	Število žrtev nesreč	0
33	LjudjePoskodovani	Število poškodovanih oseb	0
34	LjudjeReševani	Število rešenih oseb	0
35	Plaz_ime	Ime plazu	
36	Lokacija	Lokacija plazu	
37	NadmorskaVisina	Nadmorska višina plazu	
38	Dolzina	Dolžina plazu	
39	Sirina	Širina plazu	
40	Globina	Globina plazu	
41	Volumen	Volumen plazu	
42	Plaz_X	Premik plazu po koordinati X	
43	PLaz_Y	Premik plazu po koordinati Y	
44	DogodekIDVO	Identifikacijska številka vremenskih razmer	10700
45	Naziv VO	Vremenske razmere	Neurje 25. 6. 2017

2.3 Urejanje baze podatkov

Preden smo se lahko lotili obdelave podatkov, je bilo potrebno bazo urediti. Iz izvirne baze smo odstranili podatke o vseh nesrečah, ki za izdelavo te magistrske naloge niso relevantne. Odstranili smo torej vse ostale naravne in druge nesreče ter tako ustvarili novo Excelovo datoteko, ki je vsebovala le požare v objektih.

Ob podrobnejšem pregledu nove baze podatkov smo ugotovili, da je bilo nekaj dogodkov podvojenih, zato smo dvojnike izbrisali.

Nato smo se lotili urejanja vsebinskega dela baze. Vsak požar ima 5 unikatnih opisov, to so Opis_PP, Posledice_PP, Potek_PP, Potek_PV in Posledice_PV.

Pri temeljitem pregledu baze smo naleteli na zajetno število dogodkov, pri katerih do požara ni prišlo in je bil v bazo vnesen le lažni alarm. Primer takšnega dogodka je prikazan na izseku iz baze v preglednici 4. Vse tovrstne dogodke smo odstranili iz baze podatkov, saj za nadaljnje analize niso bili uporabni.

Preglednica 4: Primer lažnega alarma

Table 4: An example of a false alarm

Opis_PP	Gasilci so nam sporočili, da se je vklopil mini tus v izolski bolnišnici.
Posledice_PP	Posledic ni.
Potek_PP	Gasilci so po prihodu na kraj dogodka pregledali prostore (strojnico klimatskih naprav)vendar niso ugotovili posebnosti. Lažni alarm.
Potek_PV	Pri poteku intervencije ni bilo opomb.
Posledice_PV	Posledic dogodka ni bilo.

Obravnavali smo požare zadnjih 14 let in sicer od vključno leta 2005 do vključno leta 2018, zato smo iz baze izbrisali vse dogodke, ki niso znotraj tega časovnega intervala. Tako urejena baza vsebuje 30535 dogodkov

Vzroki posameznih požarov niso bili definirani, zato je bilo potrebno vzrok razbrati iz podanih opisov za vsak požar posebej.

.

2.3.1 Lažni alarmi

Kot lažni alarm smo definirali vse dogodke, kjer ni prišlo do dejanskega požara, ampak je bila intervencija na teren poklicana zaradi različnih dogodkov, ki so nakazovali na požar.

Iz baze smo te dogodke izločili, pred tem pa podrobno pregledali. Vzrokov za lažni alarm je bilo več, razdelili smo jih v deset kategorij, in sicer:

1. Izpad električnega toka:

Izpad električnega toka povzroči vklop protipožarnega alarma, kljub temu, da do požara ne pride.

2. Para:

Velika količina pare v prostoru sproži požarni alarm. Najbolj pogosti nastanki pare so:

- kuhanje ali pomivanje posode,
- tuširanje ali nepravilno delovanje sušilnega stroja,
- okvara raznih grelnih naprav ali ventilov,
- posledica proizvodnega procesa.

3. Namerna sprožitev alarma:

O namerni sprožitvi govorimo, ko oseba brez tehtnega razloga aktivira ročni javljalnik požara.

4. Vzdrževalna dela:

Požarni alarm se sproži zaradi vzdrževalnih del.

5. Plini (dim):

Najbolj pogost vzrok sprožitve alarma zaradi plina oziroma dima je nepravilno delovanje dimnika, na primer zamašitev dimniške tuljave. Velikokrat je dim tudi posledica okvare električnih inštalacij ali naprav – pri okvari se naprava močno zadimi, vendar ne zagori. Odvečni dim se pri neprimernem prezračevanju kopiči in sproži alarm.

6. Napaka senzorja:

Zaradi tehnične napake samega senzorja pride do sprožitve alarma.

7. Kuhanje:

Kuhanje je zelo pogost vzrok lažnega alarma. Največkrat se zgodi, da oseba med kuhanjem zaspi, hrana se osmoli in nakopičen dim sproži alarm. Tudi sosede ali mimoidoči zaradi dima, ki se vali iz stanovanja, večkrat pokličejo gasilce. Intervencija poteka tako, da gasilci vdrejo v stanovanje, zbudijo stanovalca, odstavijo hrano iz štedilnika ter prezračijo prostore.

8. Povišanje temperature:

Zaradi povišanja temperature v prostoru, ki je lahko posledica nepravilnega delovanja ali ravnanja z grelnimi napravami, se sproži senzor za požar.

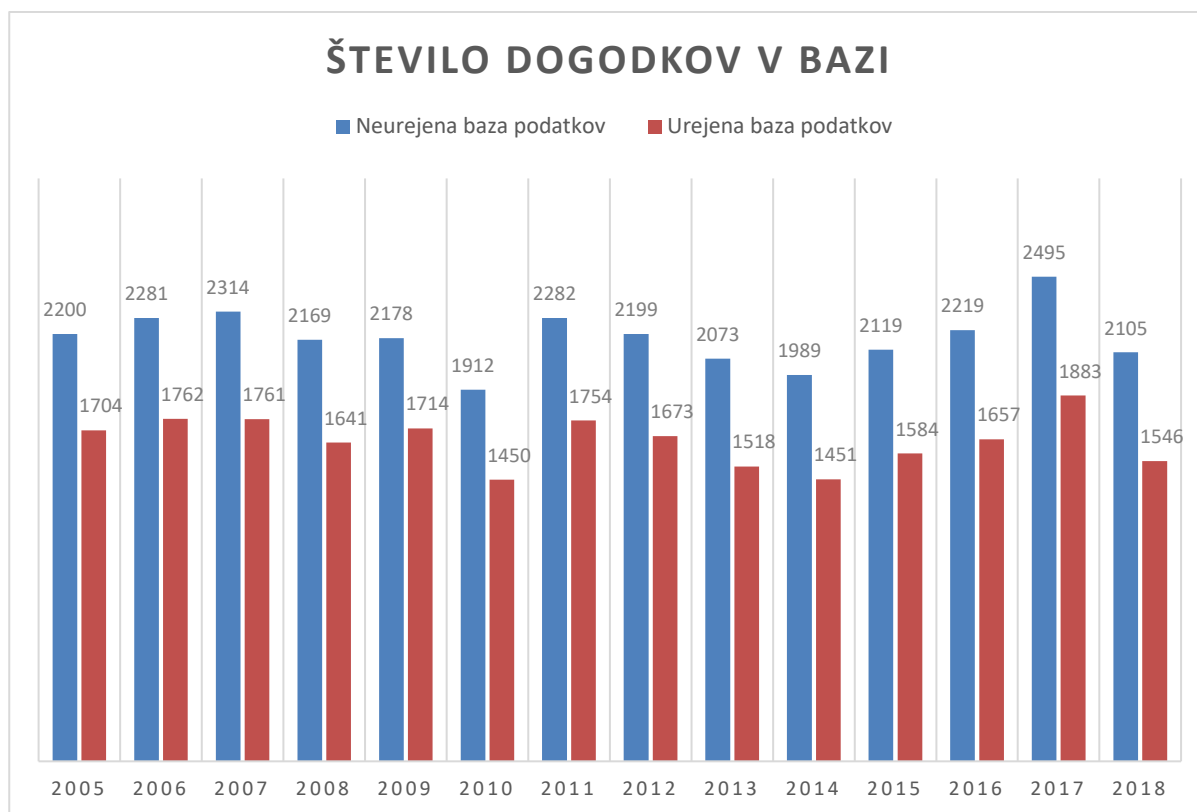
9. Prah:

Zaradi prahu, ki je najpogostejše posledica vzdrževalnih, gradbenih ali čistilnih del, se sproži požarni alarm.

10. Neznani razlogi.

Filtriranja dogodkov v bazi podatkov smo se lotili z iskanjem ključnih besed, na podlagi katerih smo kasneje tudi oblikovali teh deset kategorij. Vse dogodke, ki spadajo v zgornje kategorije smo torej iz baze odstranili.

Tako smo dobili novo bazo, ki vsebuje le dogodke, kjer je do požara dejansko prišlo. Na sliki 1 je prikazana razlika v številu požarov pred in po odstranitvi vseh lažnih alarmov po letih.

Slika 1: Število dogodkov v bazi

Figure 1: Number of events in the database

Povprečno število požarov z vključenimi lažnimi alarmi je 2181 na leto. Od tega je povprečno število lažnih alarmov na leto je 531. Povprečno letno število dejanskih požarov je tako 1650.

V preglednici 5 so izpostavljene občine, v katerih je delež lažnih alarmov, glede na število prijavljenih dogodkov, največji. Na Jesenicah, Velenju, Izoli in Krškem celo opazimo, da število lažnih alarmov presega število dejanskih požarov.

Preglednica 5: Občine z največjim deležem lažnih požarnih alarmov

Table 5: Municipalities with the largest share of false fire alarms

	Občina	Dogodki 2005 - 2018	Dejanski požari	Lažni alarmi	Delež lažnih alarmov [%]
1	JESENICE	940	383	557	59,26
2	VELENJE	748	305	443	59,22
3	IZOLA	376	160	216	57,45
4	KRSKO	1005	479	526	52,34
5	PREDDVOR	80	42	38	47,50
6	KRANJ	1218	663	555	45,57
7	KOPER	1094	598	496	45,34
8	PIRAN	514	287	227	44,16
9	MEZICA	71	40	31	43,66
10	CELJE	1034	654	380	36,75

Na Jesenicah prihaja do lažnih alarmov zaradi velikega števila tovarn, kot so Acroni, Sumida, Bartog, Novalvent. Nekaj lažnih alarmov se je pojavilo tudi na zavodu za šport in v domu za upokojence Dr. Franceta Bergelja. V Velenju je bilo prijavljenih največ lažnih alarmov v večstanovanjskem objektu na Cesti Talcev 12 in v pisarniškem poslovnem objektu, ki se nahaja na Kardeljevem trgu 1. Samo v tem poslovnem objektu je bilo v zadnjih štirinajstih letih zabeleženih 120 lažnih alarmov. Izola se je po prvih analizah izkazala kot požarno zelo ogrožena občina, vendar se je kasneje izkazalo da je bilo več kot 57 % prijavljenih dogodkov lažnih alarmov. Približno 80 % od vseh lažnih alarmov v Izoli je bilo prijavljenih v Splošni bolnišnici Izola. V Krškem je bilo največ lažnih prijav v industrijskem objektu Vipap Krško. Lažnih alarmov je bilo tam v zadnjih štirinajstih letih kar 422. V Preddvoru so se lažni alarmi pojavljali v osnovni šoli Matije Valjevca in v domu starejših občanov. V Kranju so prav tako prejeli veliko število lažnih prijav iz doma upokojencev Kranj, v bazi najdemo kar nekaj lažnih alarmov tudi iz gledališča Kranj in iz lesne proizvodne trgovine Oblč.

Če povzamemo, se lažni alarmi največkrat pojavljajo v večjih objektih, kjer je vsakodnevno prisotno veliko število ljudi. Najpogosteje so to bolnišnice, domi za upokojence, športne dvorane, poslovni objekti, šole in tovarne.

2.3.2 Vzroki za nastanek požarov

Zelo obsežen del magistrske naloge je bilo filtriranje in razvrščanje požarov glede na vzroke za njihov nastanek. URSZR namreč ni pristojna služba za podajanje in iskanje vzrokov požarov, zato tega razdelka v bazi podatkov ni. Požare smo morali po kategorijah smiselno razporediti sami. Vzroke smo iskali z analiziranjem opisov posameznih vnosov ter jih združevali glede na podobnost. Pomagali smo si z iskanjem ključnih besed, na podlagi katerih smo oblikovali deset kategorij. Število požarov glede na vzroke za nastanek smo prikazali na sliki 2.

Kategorije vzrokov so:

1. dimniški požar in vžig saj,
2. okvara, poškodba - naprav, strojev, motorjev... (kratek stik),
3. nepazljivost pri ravnanju in vžig lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov,
4. kuhanje,
5. strela, drugi naravni pojavi,
6. vzdrževalna dela (brušenje, varjenje...),
7. neprevidno kajenje, cigaretni ogorek,
8. eksplozija plina, pirotehničnih sredstev,,
9. namerna povzročitev
10. neznano.

Slika 2: Število požarov glede na vzroke za nastanek

Figure 2: Number of fires according to causes of the occurrence

Po opravljeni klasifikaciji smo urejeni bazi podatkov dodali 46. stolpec, v katerem je podan vzrok nastanka požara.

Tako smo dobili končno bazo podatkov, ki vsebuje 46 stolpcev, 23100 vrstic, med katerimi je prva vrstica številka stolpca, druga pa predstavlja legendo. Na podlagi te baze podatkov so opravljene vse naslednje analize. V nadaljevanju na kratko opišemo vse kategorije vzrokov za nastanek požara.

2.3.2.1 Dimniški požar in vžig saj

Najpogostejši vzrok požara v Sloveniji je dimniški požar, le ta predstavlja skoraj 37 % vseh požarov. Vzrokov za požar v dimniku je več, najpogosteje nastane zaradi neustreznega kurjenja, uporabe slabega goriva, zapiranja dovoda zraka, neredno vzdrževane dimovodne naprave in zaradi neustrezno dimenzioniranega dimnika [3]. Pri zgorevanju trdega goriva nastaja dim, katerega sestavni del so saje. To so trdi delci nezgorelega ogljika, pepela in negorljivi delci goriva. Nastajajo pa takrat, kadar imamo premajhen ali pa prevelik dotok zraka ali, če se dimniška tuljava med gorenjem preveč ohlaja. Največ saj nastaja v začetku kurilne sezone, ko imamo nizke temperature kurišča [4]. Pod takimi pogoji se na stenah dimnika kondenzira vodna para in katran. Tako dobimo katranske obloge. Pod določenimi pogoji lahko pride do samovžiga saj in katrana. Pri temperaturi v dimniku, ki lahko naraste tudi do 1300 °C, nastajajo nepopravljive poškodbe na dimniški tuljavi ali opeki. Pri tem pa obstaja nevarnost, da se požar razširi v sam objekt in lahko povzroči katastrofalne posledice [5].

2.3.2.2 Okvara, poškodba - naprav, strojev, motorjev.. (kratek stik.)

V drugo kategorijo vzrokov smo uvrstili vse požare, ki so se zgodili zaradi okvare ali poškodbe naprav, strojev, motorjev itd. Glavni vzroki nastanka požara na elektroenergetskih napravah in inštalacijah so:

- kratek stik, ki nastane kot posledica napake na električnih napravah,
- segrevanje tokovodnikov v električnih inštalacijah zaradi preobremenitve,
- prekomerno segrevanje porabnikov električne energije (žarnice, elektromotorji, transformatorji),
- slaba in dotrajana izolacija vodnikov in drugih naprav,
- slaba izvedba spojev žic na spojnih mestih in kontaktnih stikalih,
- statična elektrika,
- nepravilna izvedba električnih inštalacij,
- nestrokovna uporaba prenosnih toplotnih naprav (peči, likalniki, kuhalniki) [6].

2.3.2.3 Nepazljivost pri ravnanju in vžig lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov

V bazi imamo kar nekaj primerov, ko požar nastane zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov. Pogosto gre za nenadzorovano gorenje peči, ki se pregreje in povzroči vžig okolice. Pod to kategorijo najdemo tudi požare, ki nastanejo zaradi prevrnjene sveče. V ta sklop prav tako spadajo požari, pri katerih se vnamejo drva, seno, papir, odpadki, pepel in plin.

2.3.2.4 Kuhanje

V stanovanjih najpogosteje zagori zaradi nepazljivosti in malomarnosti med kuhanjem. Pogosto se zgodi, da oseba med pripravljanjem hrane zapusti kuhinjo in pozabi na prižgan štedilnik ali pa zaspi. Hrana (pogosto olje) se po določenem času vžge, ogenj se razširi naprej po kuhinjskih elementih in lahko zajame tudi celoten prostor.

2.3.2.5 Strela, drugi naravni pojavi

V tej kategoriji smo zajeli požare, ki so nastali zaradi udara strele. Strela najpogosteje povzroča požare na kozolcih ter senikih, kjer se vname seno; v električnih napeljavah, kjer pride zaradi strele do povišane napetosti in v lesenih ostrešjih, kjer zagorijo tramovi.

2.3.2.6 Vzdrževalna dela (brušenje, varjenje...)

Veliko požarov nastane kot posledica vzdrževalnih del, in sicer sta najpogostejša vzroka brušenje in varjenje. Pri obeh opravilih pride do iskrenja in v primeru, da vzdrževalci niso dovolj previdni ter izurjeni, pride do vžiga okoliških elementov.

2.3.2.7 Neprevidno kajenje, cigaretni ogorek

V to kategorijo vzrokov smo uvrstili požare, ki so posledica malomarnega kajenja in neustrezno odvrženega cigaretnega ogorka.

2.3.2.8 Eksplozija plina, pirotehničnih sredstev

Požari nastajajo tudi zaradi eksplozije plina ali drugih pirotehničnih sredstev, kot so petarde, rakete. V nekaj primerih je prišlo tudi do eksplozije v peči.

2.3.2.9 Namerna povzročitev

V Sloveniji imamo tudi nekaj požarov, ki so nastali zaradi namerne povzročitve.

2.3.2.10 Neznano

Zadnja kategorija zajema požare, katerih vzrok je neznan. V bazi je takih požarov približno 29 %. Pod to kategorijo spadajo požari, katerih vzroka na kraju dogodka niso prepoznali ali pa iz opisov v bazi podatkov vzrok ni razviden. Teh požarov zato nismo mogli uvrstiti v nobeno od zgornjih kategorij.

2.3.3 Klasifikacija objektov

Dogodke smo razvrstili tudi po vrsti objekta, kjer je požar nastal. V prvotni bazi smo imeli delitev na 6 glavnih skupin objektov:

- stanovanjske stavbe,
- nestanovanjske stavbe,
- drugi gradbeni inženirski objekti,
- cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi,
- objekti transportne infrastrukture,
- kompleksni industrijski objekti.

Naš cilj je bil, da objekte klasificiramo na podlagi tehnične smernice TSG-V-006:2018 [7]. Ker se poimenovanja objektov v prvotni bazi niso skladala z imeni v tehnični smernici, je bilo potrebno skupine drugače poimenovati in klasificirati. Za lažje razumevanje terminologije označb klasifikacije, je potrebno najprej opredeliti pomen števil pred posamezno kategorijo. Če se število pred poimenovanjem kategorije prične z 1, gre za stavbe; če se število prične z 2, pa za gradbene inženirske objekte. Vsako naslednje število objekte bolj natančno razvrsti v določeno podkategorijo. Glede na pravila iz standarda, smo tako objekte na novo razdelili v 5 glavnih skupin:

- 11 Stanovanjske stavbe,
- 12 Nestanovanjske stavbe,
- 21 Objekti prometne infrastrukture,
- 22 Cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi,
- Drugi gradbeni objekti [7].

2.3.3.1 Stanovanjske stavbe (11)

Prva skupina objektov so stanovanjske stavbe, ki jih delimo na 3 podskupine:

- 111 Enostanovanjske stavbe, to so samostojne hiše, vile, počitniške hišice, kmečke hiše in druge podeželske hiše,
- 112 Večstanovanjske stavbe, to so samostojne hiše, vrstne hiše ali dvojčki z dvema ali več stanovanji; bloke, stolpnice in podobno,
- 113 Stanovanjske stavbe za posebne družbene skupine, to so stanovanjske stavbe z oskrbovanimi stanovanji (večstanovanjske stavbe s stanovanji za prebivanje starejših oseb, v katerih je na voljo vsa potrebna oskrba) ter stanovanjske stavbe za druge posebne družbene skupine (domovi za starejše osebe, študentski in dijaški domovi, internati, samostani, sirotišnice in podobno) [7].

2.3.3.2 Nestanovanjske stavbe (12)

Nestanovanjske stavbe razvrščamo na 7 podskupin:

- 121 Gostinske stavbe, to so hotelske in podobne stavbe za kratkotrajno nastanitev (hoteli, moteli, penzioni), gostišča, gostilne, restavracije ter točilnice,
- 122 Poslovne in upravne stavbe, to so stavbe javne uprave, stavbe bank, pošt, zavarovalnic, druge poslovne stavbe ter konferenčne in kongresne stavbe,
- 123 Trgovske stavbe in stavbe za storitvene dejavnosti, to so nakupovalni in trgovski centri, veleblagovnice, samostojne prodajalne in butiki, pokrite tržnice, lekarne, pa tudi sejemske dvorane, razstavišča in oskrbne postaje. Pod to skupino prav tako spadajo stavbe storitvene dejavnosti (frizerski, kozmetični saloni, kemične čistilnice, pralnice, fotokopirnice, avtopralnice, avtomehanične delavnice itd.),
- 124 Stavbe za promet in stavbe za izvajanje komunikacij, to so postajna poslopja, terminali, stavbe za izvajanje komunikacij in z njimi povezane stavbe ter garažne stavbe (garaže, pokrita parkirišča, kolesarnice),
- 125 Industrijske in skladiščne stavbe, to so stavbe za proizvodnjo (tovarne, delavnice, klavnice, pivovarne, montažne hale, tiskarne, pekarnice, mizarske in podobne delavnice), stavbe za obdelavo in predelavo odpadkov (kompostarne), stavbe za predelavo kmetijskih proizvodov (sirarne, sušilnice sadja, mlekarnice), rezervoarji, silosi in skladiščne stavbe,
- 126 Stavbe splošnega družbenega pomena, to so stavbe za kulturo in razvedrilo; muzeji, arhivi in knjižnice; stavbe za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo; stavbe za zdravstveno oskrbo in stavbe za šport,
- 127 Druge nestanovanjske stavbe, to so nestanovanjske kmetijske stavbe (stavbe za rastlinsko pridelavo, za rejo živali, za skladiščenje pridelkov in stavbe za shranjevanje kmetijskih strojev, orodij in mehanizacije); obredne stavbe (stavbe za opravljanje verskih obredov in pokopališke stavbe), stavbe kulturne dediščine, ki se ne uporabljajo za druge namene ter druge stavbe; ki niso uvrščene drugje (prevzgojni domovi, zapor, vojašnice, gasilski domovi, javne sanitarije in zaklonišča) [7].

Primer izseka iz baze za nestanovanjske stavbe je prikazan v preglednici 6.

Preglednica 6: Izsek iz baze za primer nestanovanjskih stavb

Table 6: Excerpt from the database of non-residential buildings

7	21	22
Dogodek	Posk_Objekt_Vrsta	POSK_Objekt
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Prostor za spravilo pridelka
12 Nestanovanjske stavbe	121 Gostinske stavbe	Restavracija, gostilna
12 Nestanovanjske stavbe	125 Industrijske stavbe in skladišča	Industrijski del stavbe
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Prostor za spravilo pridelka
12 Nestanovanjske stavbe	125 Industrijske stavbe in skladišča	Kontejner
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Skedenj
12 Nestanovanjske stavbe	125 Industrijske stavbe in skladišča	Silos za poljske pridelke - razsuti tovor
12 Nestanovanjske stavbe	122 Poslovne in upravne stavbe	Podjetje
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Rastlinjak
12 Nestanovanjske stavbe	121 Gostinske stavbe	Restavracija, gostilna
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Čebelnjak
12 Nestanovanjske stavbe	126 Stavbe splošnega družbenega pomena	Prostor za zdravstvo
12 Nestanovanjske stavbe	126 Stavbe splošnega družbenega pomena	Klub
12 Nestanovanjske stavbe	121 Gostinske stavbe	Restavracija, gostilna
12 Nestanovanjske stavbe	125 Industrijske stavbe in skladišča	Kontejner
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Prostor za spravilo pridelka
12 Nestanovanjske stavbe	Neklasificirane nestanovanjske stavbe	Gospodarsko poslopje
12 Nestanovanjske stavbe	127 Druge nestanovanjske stavbe	Hlev

2.3.3.3 Objekti prometne infrastrukture (21)

Pod objekte prometne infrastrukture uvrščamo:

- 211 Ceste, to so avtoceste, hitre ceste, glavne ceste in regionalne ceste; lokalne ceste in javne poti, nekategorizirane ceste in gozdne ceste ter parkirišča,
- 212 Železniške proge, to so glavne, regionalne in mestne železniške proge,
- 213 Letališke steze, to so letališke steze in ploščadi ter letališki radio-navigacijski objekti,
- 214 Mostovi, viadukti, predori in podhodi
- 215 Pristanišča, plovne poti, pregrade in jezovi ter drugi vodni objekti [7].

2.3.3.4 Cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi (22)

V grobem to skupino objektov delimo na daljinske (221) in lokalne (222) cevovode, komunikacijska omrežja in elektroenergetske vode. Izpostavili bomo le vrsto objekta, kjer nastajajo požari, in sicer so to lokalni elektroenergetski vodi (22241), kamor spadajo elektroenergetska omrežja nizke in srednje napetosti s pripadajočimi objekti.

2.3.3.5 Drugi gradbeni objekti

Pod druge gradbene objekte smo uvrstili vse objekte, ki jih ne moremo klasificirati. To so zapuščeni objekti, lesene lope, barake ter hišice, pri katerih ne poznamo namembnosti.

2.4 Druge baze podatkov

Pri izdelavi magistrske naloge smo uporabili še dve drugi podatkovni bazi:

1. Baza s številom prebivalcev po občinah [8],
2. Baza s koordinatami obrisov občin [9]

Prostorske podatke o mejah občin smo pridobili na Geodetski upravi Republike Slovenije, kjer so shranjeni v Registru prostorskih enot.

Ti dve bazi smo potrebovali pri primerjavi požarne ogroženosti občin. Absolutna vrednost števila požarov ni primeren podatek za primerjavo, zato smo določili, kolikšno je število požarov na 1000 prebivalcev občine in kolikšno je število požarov na km² površine občine. Tako smo lahko podatke različnih občin med seboj primerjali in ugotovili, katere so požarno bolj ogrožene.

V bazi prebivalstva po občinah in bazi požarov je bilo potrebno urediti imena občin, tako da so v obeh bazah enaka. Imena so napisana z velikimi tiskanimi črkami, brez strešic. V tistih imenih občin, ki vsebujejo več besed, so besede med seboj ločene s podčrtaji. Primer izseka iz baze s številom prebivalcev po občinah je prikazan v preglednici 7.

Preglednica 7: Izsek iz baze podatkov o številu prebivalcev po občinah [8]

Table 7: Excerpt from the database of the number of inhabitants per municipality [8]

Občina	Prebivalci
AJDOVSCINA	19154
ANKARAN	3216
APACE	3510
BELTINCI	8159
BENEDIKT	2559
BISTRICA_OB_SOTLI	1350
BLED	7835
BLOKE	1529
BOHINJ	5103
BOROVNICA	4421
BOVEC	3052
BRASLOVCE	5528
BRDA	5613
BREZICE	24089
BREZOVICA	12323
CANKOVA	1748
CELJE	49538
CERKLJE_NA_GORENJSKEM	7608
CERKNICA	11502
CERKNO	4584

Primer izseka iz baze podatkov o koordinatah obrisa občin pa je prikazan v preglednici 8.

Preglednica 8: Izsek iz baze podatkov o koordinatah obrisa občin [9]

Table 8: Excerpt from the database of coordinates outlining the municipalities [9]

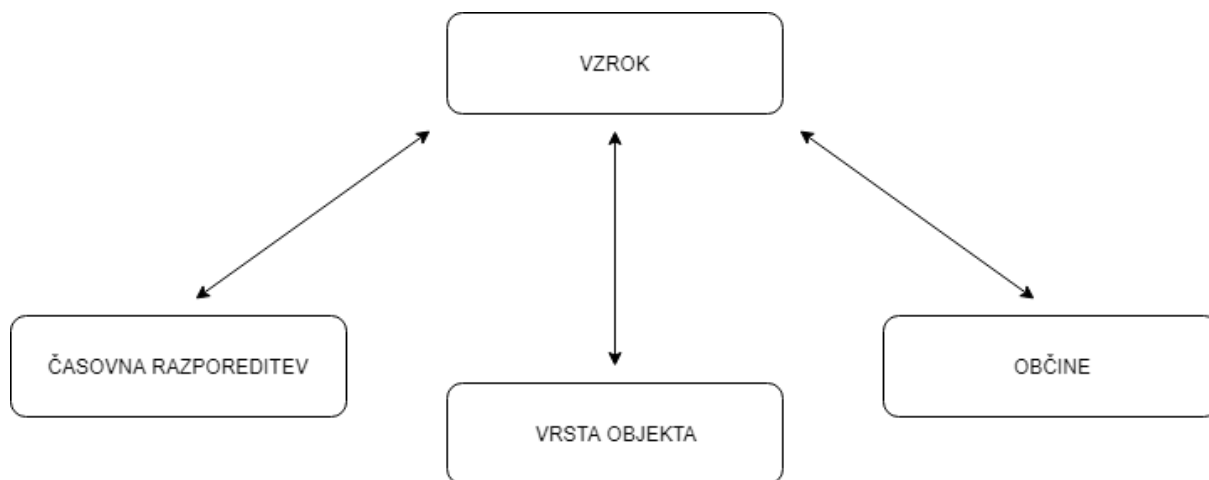
XCOORD	YCOORD	FID	OB MID	OB ID	OB IME
507778,5	75605,5	0	11027962	85	NOVO_MESTO
507802	75582	1	11027962	85	NOVO_MESTO
507845,5	75532	2	11027962	85	NOVO_MESTO
507926	75453	3	11027962	85	NOVO_MESTO
507978	75400,5	4	11027962	85	NOVO_MESTO
508001,5	75397,5	5	11027962	85	NOVO_MESTO
508050	75377,5	6	11027962	85	NOVO_MESTO
508080	75343,5	7	11027962	85	NOVO_MESTO
508127	75297,5	8	11027962	85	NOVO_MESTO
508151,5	75262	9	11027962	85	NOVO_MESTO
508170,5	75231,5	10	11027962	85	NOVO_MESTO
508220,5	75203,5	11	11027962	85	NOVO_MESTO
508295,5	75193	12	11027962	85	NOVO_MESTO
508326	75188	13	11027962	85	NOVO_MESTO
508351	75175	14	11027962	85	NOVO_MESTO
508412	75194,5	15	11027962	85	NOVO_MESTO
508435,5	75195	16	11027962	85	NOVO_MESTO

3 STATISTIČNA ANALIZA POŽAROV V SLOVENIJI

V tem poglavju smo podrobneje analizirali požare v Sloveniji. Požare smo analizirali glede na 3 glavne kategorije, in sicer:

- čas,
- občina,
- vrsta objekta.

Tri glavne kategorije statistične analize so prikazane na sliki 3.

Slika 3: Shema podatkov, uporabljenih pri statistiki požarov

Figure 3: Diagram of data used in the fire statistics

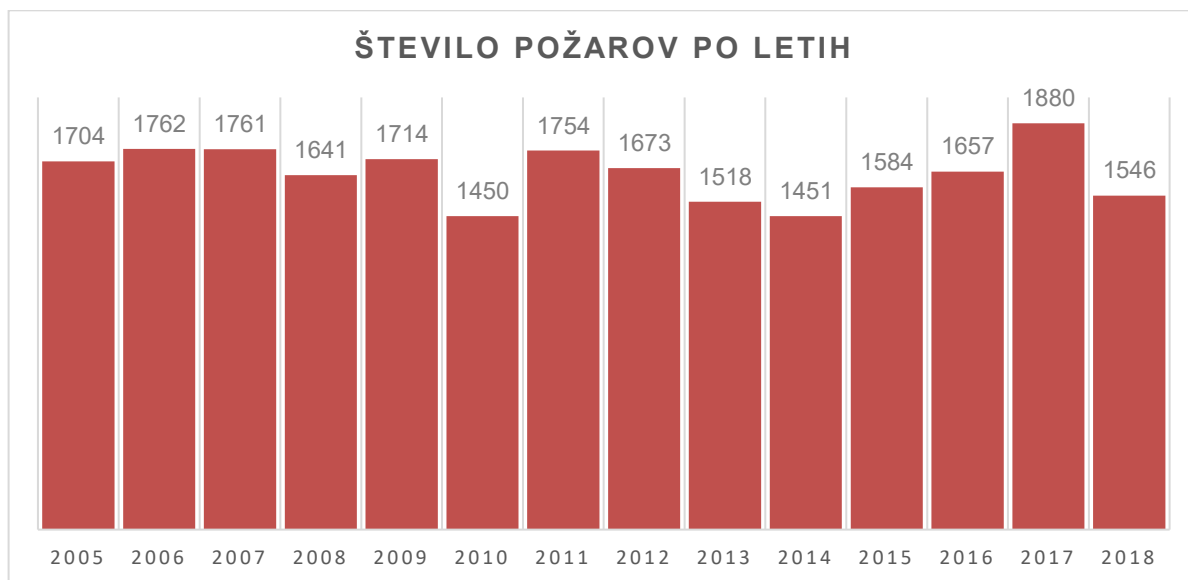
3.1 Časovna razporeditev

Pri časovni razporeditvi nas je zanimalo, kako se število požarov spreminja po:

- letih,
- mesecih,
- dnevih v mesecih,
- dnevih v tednu,
- urah.

3.1.1 Število požarov po letih

Pri razporeditvi požarov po letih, ki je prikazana na sliki 4, lahko opazimo, da je razporeditev dokaj enakomerna. Povprečno število požarov v objektih na leto, v obdobju zadnjih 14 let, je 1650. V Sloveniji beležimo največ požarov leta 2017 ter najmanj leta 2010.

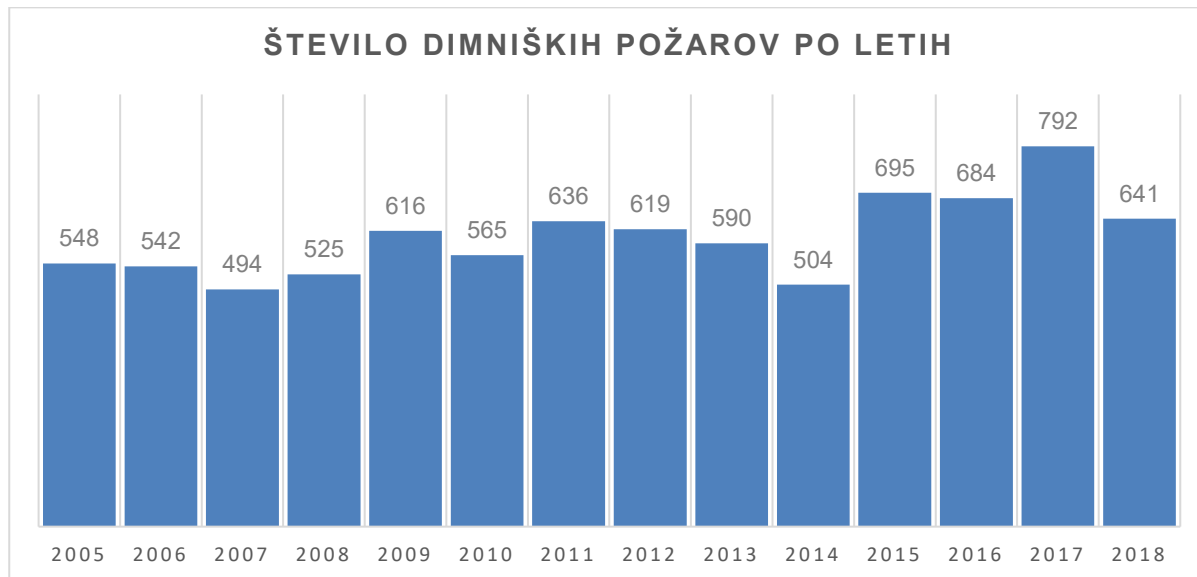

Slika 4: Število požarov po letih

Figure 4: Number of fires per year

Na spodnjih slikah je po letih prikazana sprememba števila dimniških požarov, požarov iz neznanega vzroka, požarov nastalih zaradi kuhanja ter požarov, ki so posledica nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov.

Pri dimniških požarih je mogoče v zadnjih 4 letih opaziti znatno povečanje. Povprečno letno število dimniških požarov je 604, izstopa pa leto 2017, kjer je nastalo 31 % več požarov od povprečja. Razporeditev števila dimniških požarov po letih je prikazana na sliki 5.

Slika 5: Število dimniških požarov po letih

Figure 5: Number of chimney fires per year

Povprečno število požarov iz neznanega razloga na leto znaša 480 požarov. Leta 2007, 2012 in 2017 je mogoče opaziti 10 % do 15 % več požarov od povprečja. Najmanj požarov je bilo leta 2010. Razporeditev števila požarov iz neznanega razloga po letih je prikazana na sliki 6.

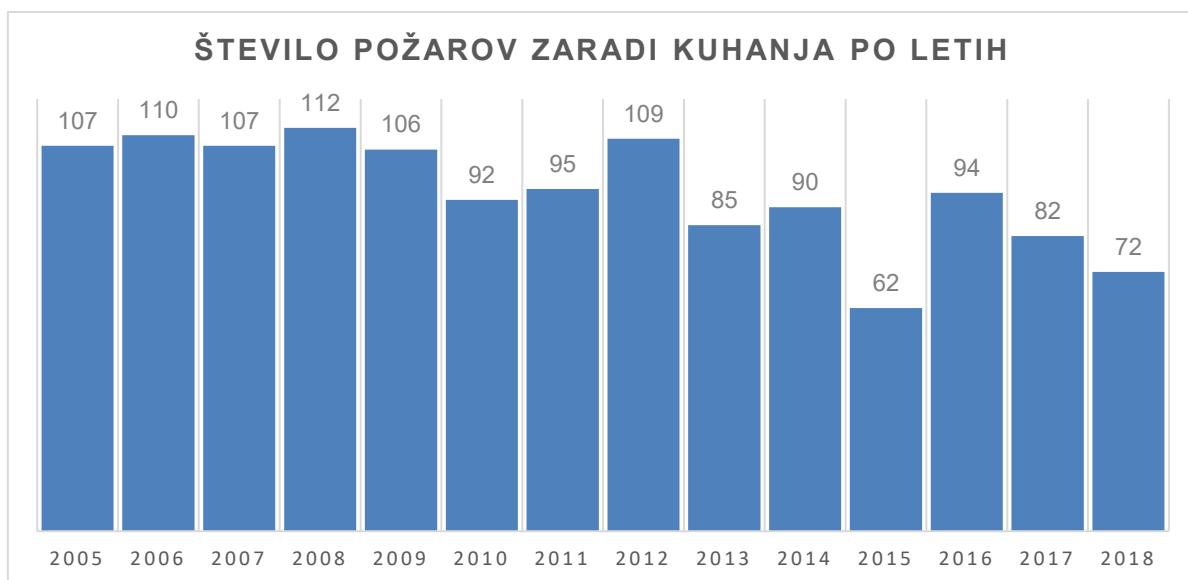

Slika 6: Število požarov iz neznanega vzroka po letih

Figure 6: Number of fires of unknown cause per year

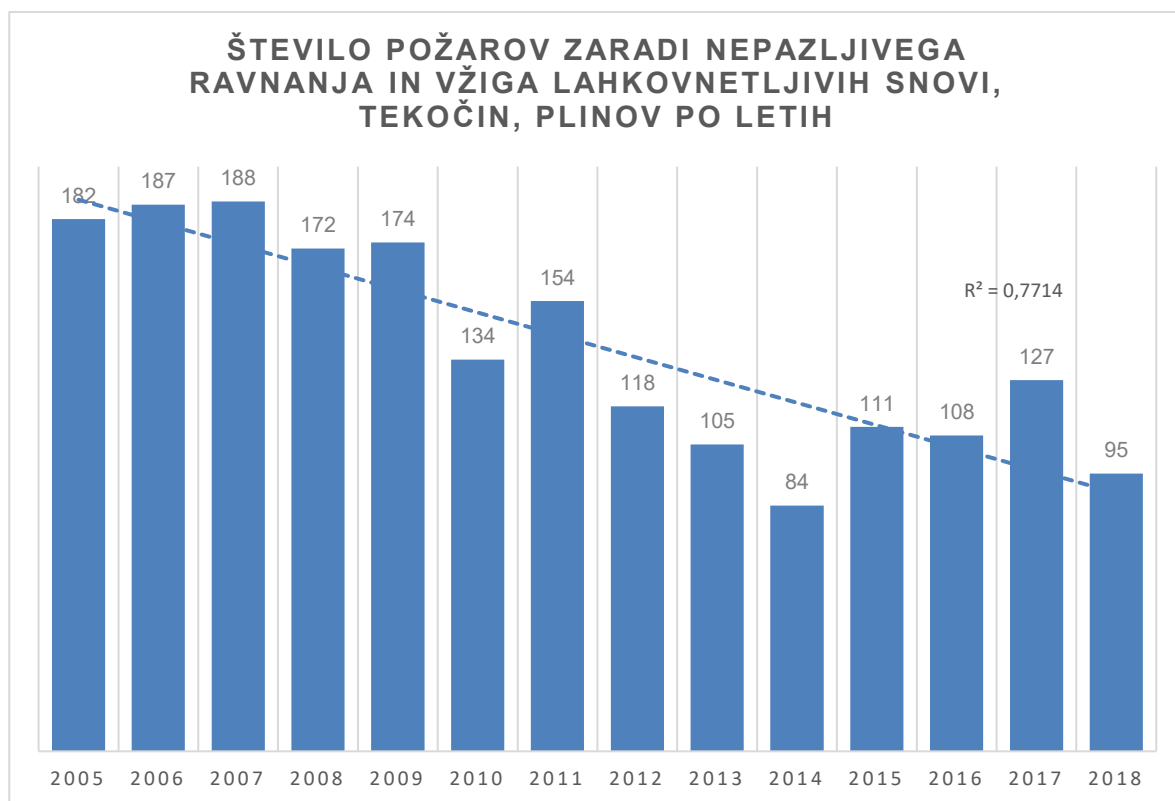
Število požarov, ki so posledica kuhanja, z leti upada. Povprečno število požarov zaradi kuhanja na leto je 95. Najmanj požarov je bilo zabeleženih leta 2015. Najverjetneje število požarov kot posledica kuhanja upada zaradi opuščanja uporabe odprtega ognja v kuhinji (npr. plinski štedilniki). Prav tako se kuhinjska oprema modernizira, aparati so vse bolj varni, uporabljajo se električne in indukcijske plošče itd. Razporeditev števila požarov zaradi kuhanja po letih je prikazana na sliki 7.

Slika 7: Število požarov zaradi kuhanja po letih

Figure 7: Number of fires caused by cooking per year

Iz slike 8, ki prikazuje razporeditev števila požarov zaradi nepazljivega ravnanja in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov po letih je razvidno, da se število tovrstnih požarov z leti manjša. Leta 2018 smo beležili približno 50 % manj takšnih požarov, kot leta 2005. Izračunali smo tudi premico linearne regresije in določili koeficient determinacije, s katerim lahko na podlagi že znanih podatkov napovemo kako se bo število požarov spreminjalo v prihajajočih letih.

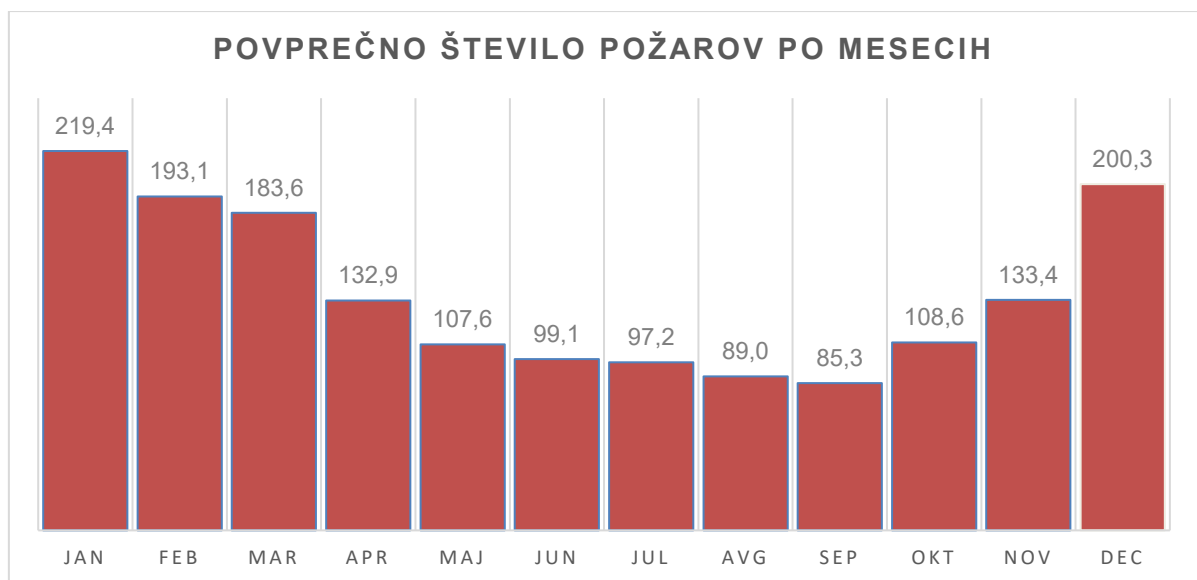

Slika 8: Število požarov zaradi nepazljivega ravnanja in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov po letih

Figure 8: Number of fires caused by careless handling and the ignition of flammable substances, liquids, gases per year

3.1.2 Število požarov po mesecih

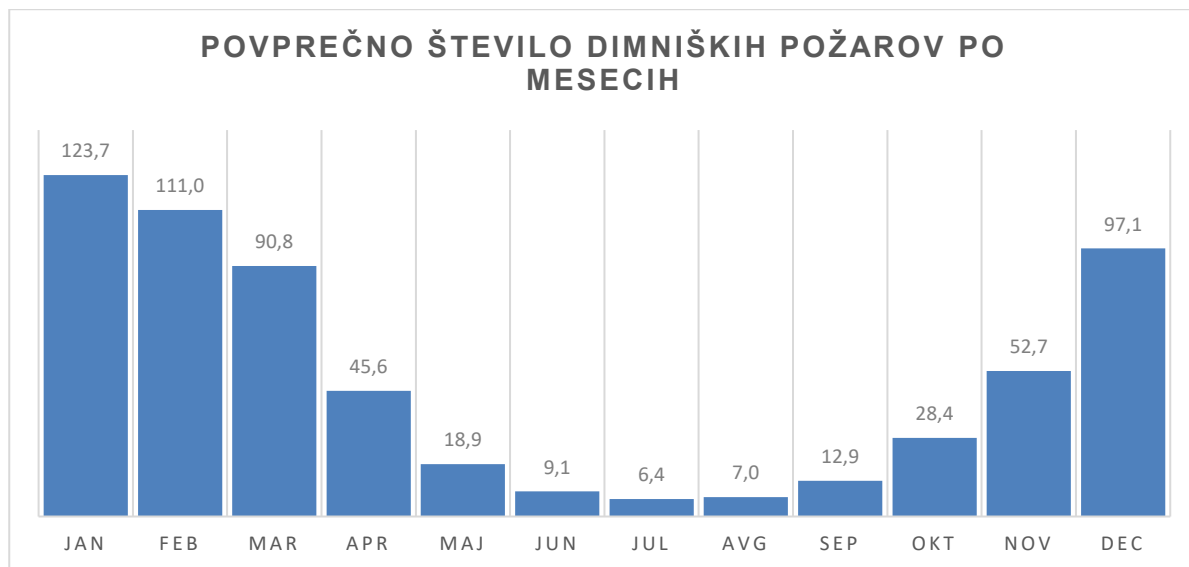
Slika 9 prikazuje povprečno število požarov po mesecih. Iz slike lahko razberemo, da v Sloveniji beležimo največ požarov v zimskih mesecih, od decembra do marca. V teh mesecih nastane približno 50 % letnih požarov. V povprečju beležimo največ požarov v mesecu januarju (219,4), najmanj pa v septembru (85,3).

Slika 9: Povprečno število požarov po mesecih

Figure 9: Average number of fires per month

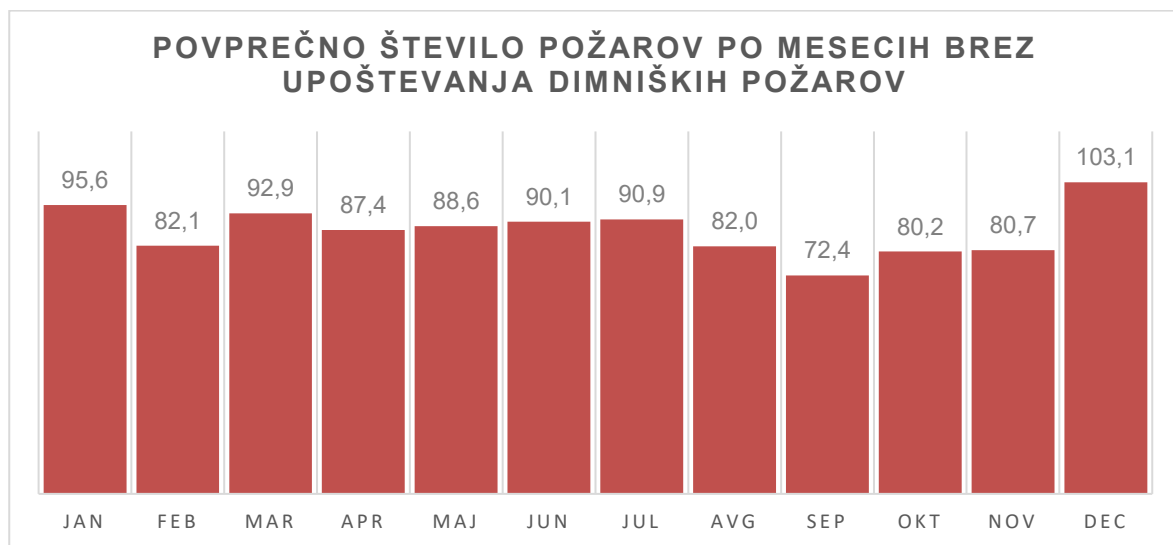
Iz slike 10, ki prikazuje povprečno število požarov po mesecih, lahko razberemo, da v obdobju od decembra do marca nastane 70 % vseh dimniških požarov. Največ dimniških požarov beležimo januarja. Seveda je to pričakovati, saj so december, januar, februar in marec zimski meseci, in imamo takrat vrhunec kurilne sezone v Sloveniji.

Slika 10: Povprečno število dimniških požarov po mesecih

Figure 10: Average number of chimney fires per month

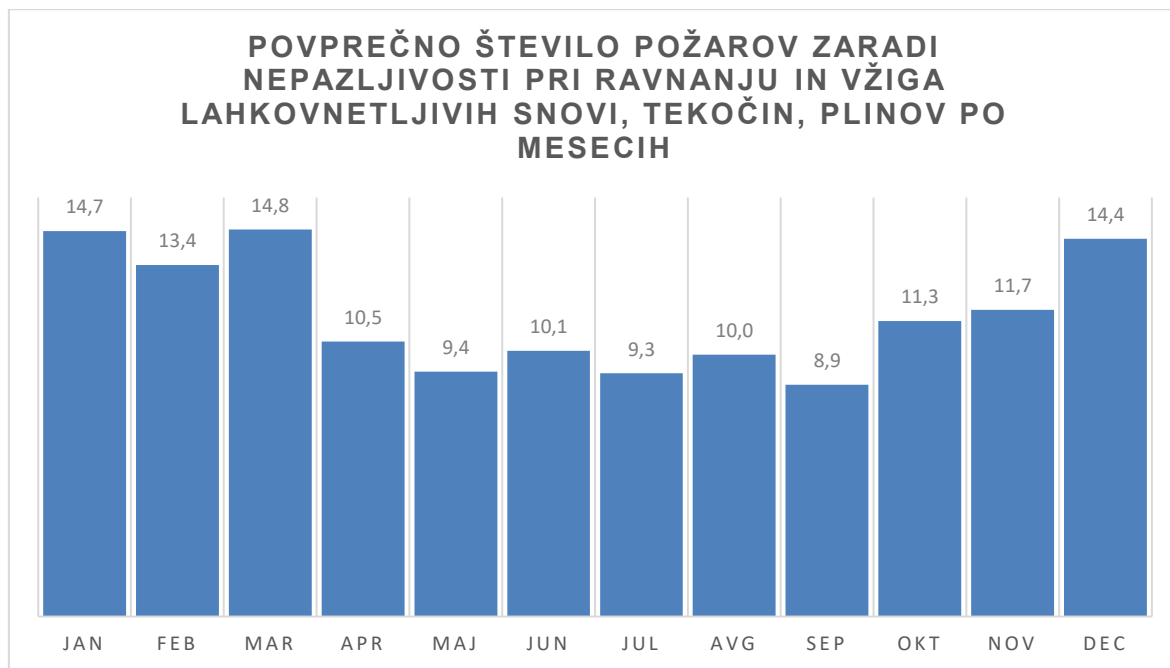
Prav dimniški požari močno vplivajo na graf razporeditve požarov po mesecih. Če jih pri mesečni razporeditvi (slika 9) ne upoštevamo, dobimo enakomerno razporeditev požarov preko celotnega leta (slika 11).

Slika 11: Povprečno število požarov po mesecih brez upoštevanja dimniških požarov

Figure 11: Average number of fires per month without chimney fires

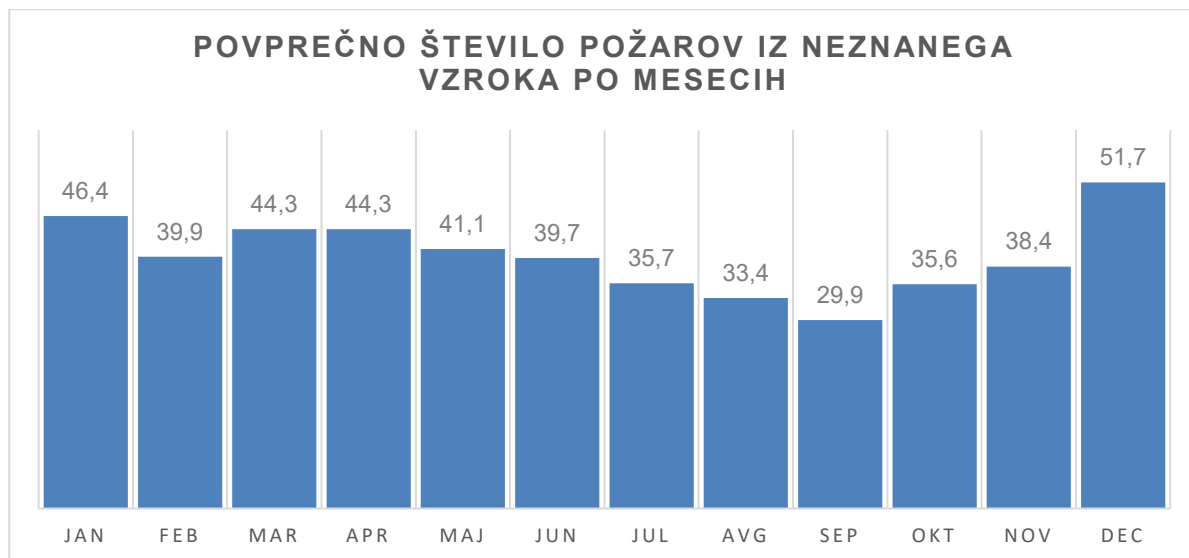
Iz slike 12 lahko razberemo, da so pri požarih zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov prav tako najbolj požarno ogroženi december, januar, februar in marec, ni pa tako izrazitih razlik med zimo in ostalimi letnimi časi, kakor pri dimniških požarih.

Slika 12: Povprečno število požarov zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov po mesecih

Figure 12: Average number of fires caused by careless handling and the ignition of flammable substances, liquids, gases per month

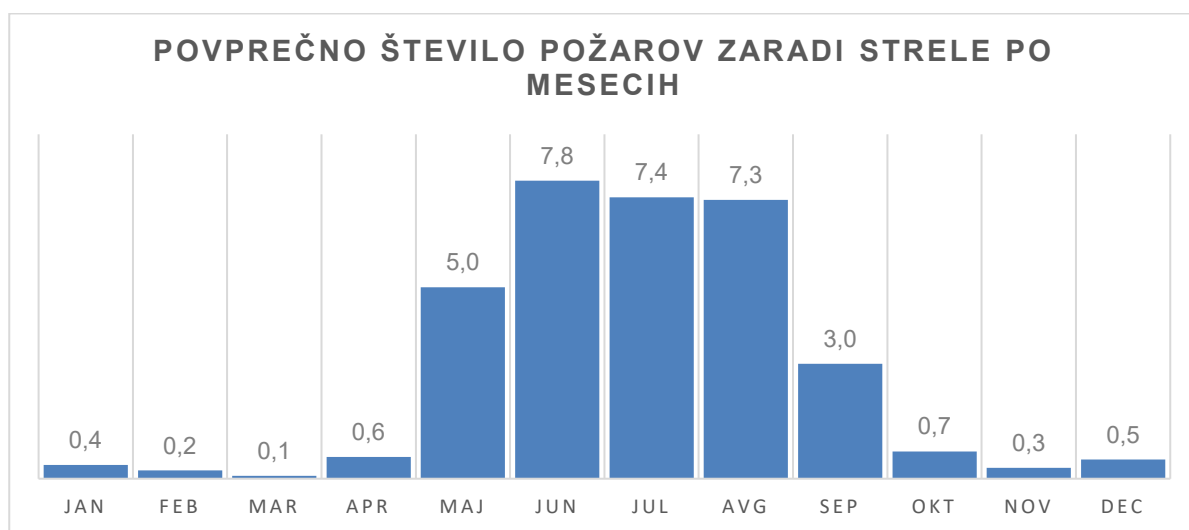
Pri požarih, ki so nastali iz neznanega vzroka ni tako izrazitih razlik po mesecih, odstopata le mesec december (povprečno največ zabeleženih tovrstnih požarov - 51,7) in september (povprečno najmanj zabeleženih tovrstnih požarov - 29,9). Povprečno število požarov iz neznanega razloga po mesecih je prikazano na sliki 13.

Slika 13: Povprečno število požarov iz neznanega vzroka po mesecih

Figure 13: Average number of fires of unknown cause per month

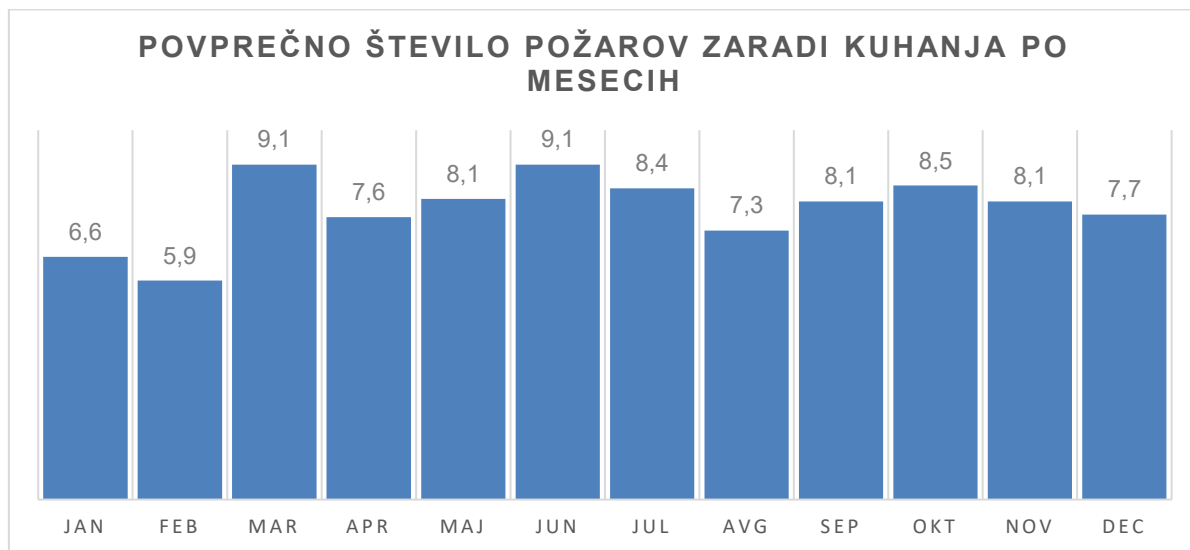
Požari, ki so nastali zaradi udara strele, so se zgodili večinoma v poletnih mesecih. Najbolj udarni meseci so junij, julij in avgust. Za to obdobje so namreč značilne poletne vročinske nevihte, pri katerih pogosto prihaja do udarov strele, ki povzročajo požare. Povprečno število požarov zaradi strele po mesecih je prikazano na sliki 14.

Slika 14: Povprečno število požarov zaradi strele po mesecih

Figure 14: Average number of fires due to lightning per month

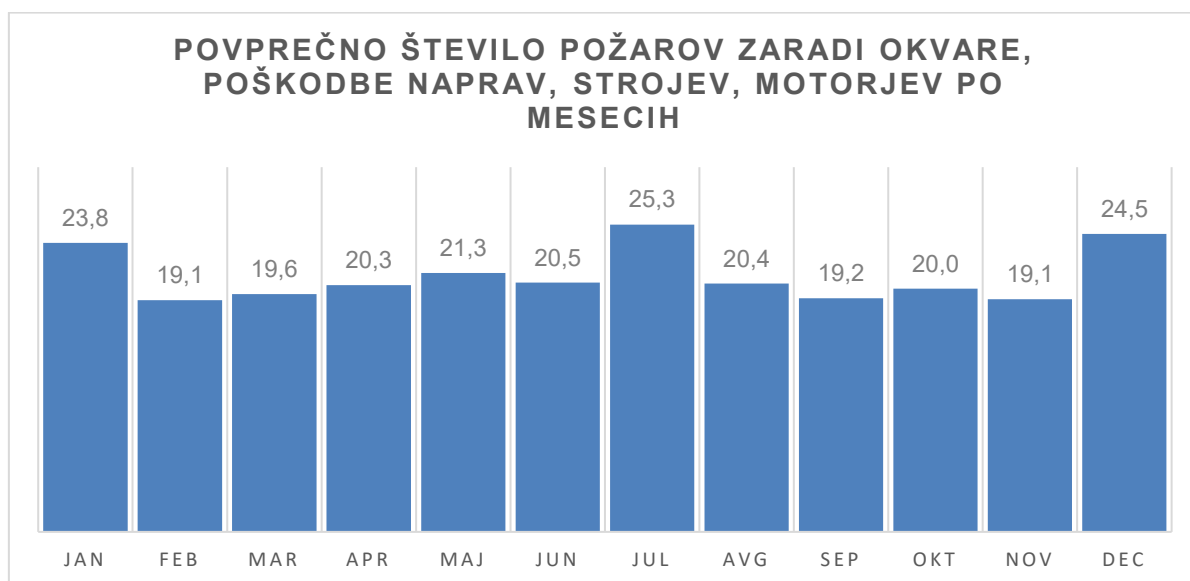
Pri mesečni razporeditvi požarov, ki nastanejo zaradi kuhanja, ni nobenih posebnosti. Požari so enakomerno razporejeni skozi celotno leto, kot je prikazano na sliki 15. Povprečno je zabeleženih 8 požarov zaradi kuhanja na mesec.

Slika 15: Povprečno število požarov zaradi kuhanja po mesecih

Figure 15: Average number of fires caused by cooking per month

Iz slike 16, kjer je prikazano povprečno število požarov zaradi okvare, poškodbe naprav, strojev, motorjev po mesecih lahko opazimo, da je časovna razporeditev skozi mesece konstanta. Do odstopanj prihaja v mesecu juliju ter januarju in decembru. V teh mesecih število požarov naraste za 15-20 % glede na povprečje.

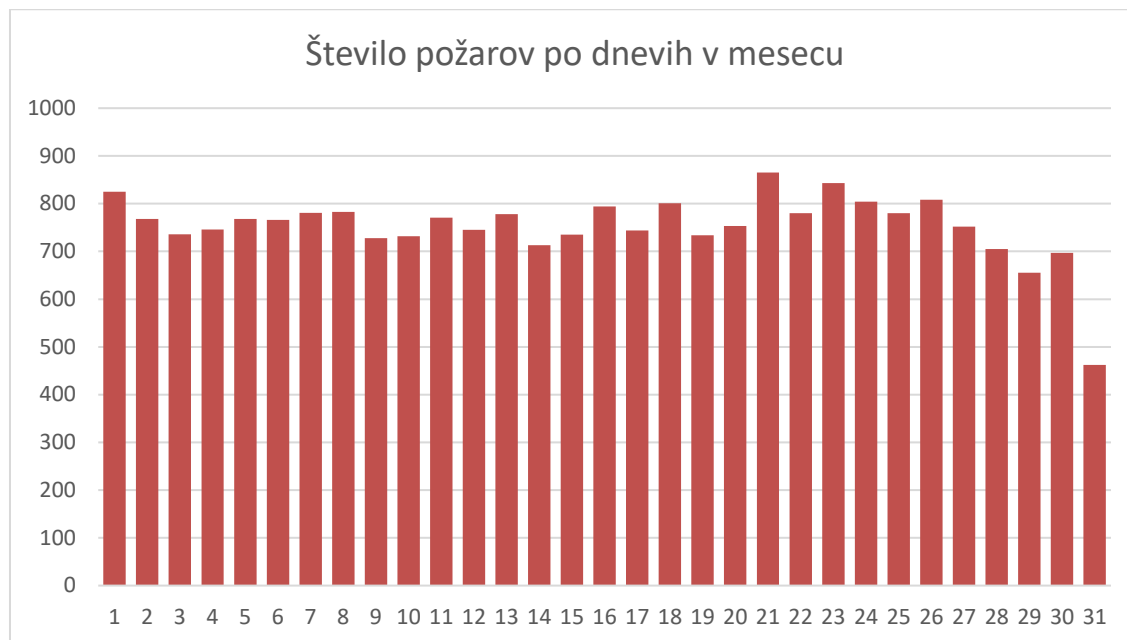

Slika 16: Povprečno število požarov zaradi okvare, poškodbe naprav, strojev, motorjev po mesecih

Figure 16: Average number of fires due to malfunction, damage of appliances, machineries, engines per month

3.1.3 Število požarov po dnevih v mesecu

Število požarov po dnevih v mesecu je prikazano na sliki 17. Verjetnost, da se bo požar zgodil na določen dan v mesecu je za vse dni približno enaka, zato tu ni nobenih posebnosti. Dan v mesecu ne igra nobene pomembne vloge za nastanek požara.

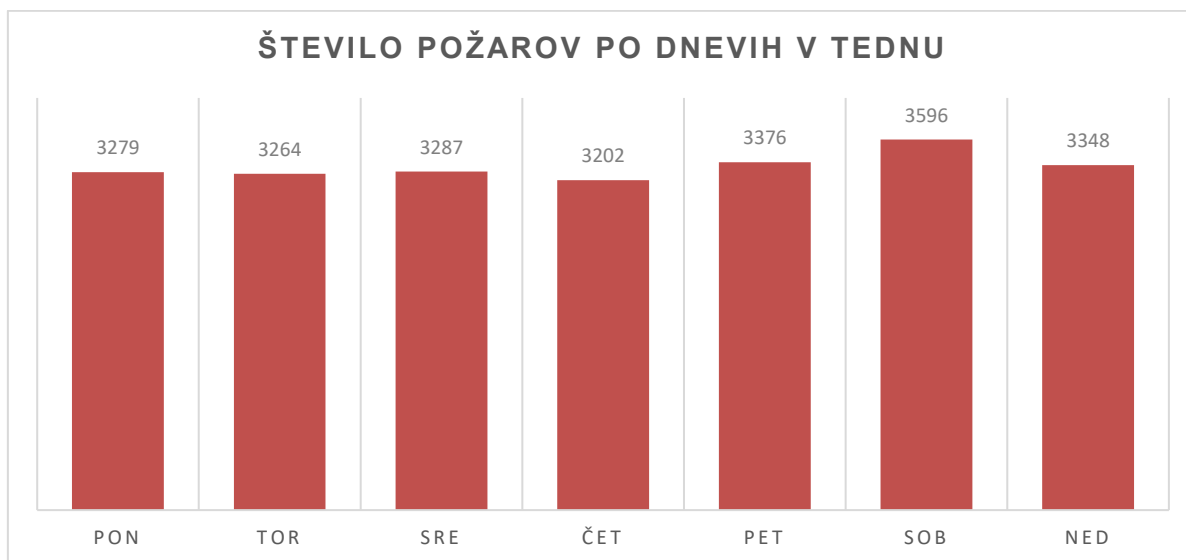
Slika 17: Število požarov po dnevih v mesecu

Figure 17: Number of fires per day of the month

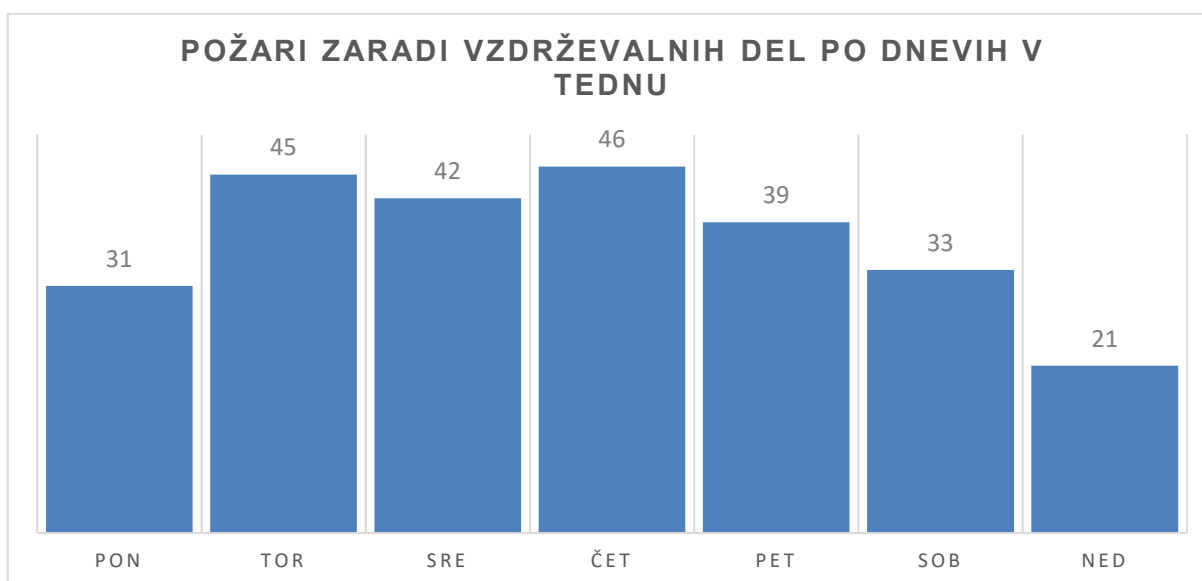
3.1.4 Število požarov po dnevih v tednu

Podobno kot pri dnevih v mesecu, tudi dan v tednu ne igra pomembne vloge pri verjetnosti nastanka požara. Pri tedenskih razporeditvah požarov glede na vzrok ni večjih posebnosti, ampak je število požarov enakomerno razporejeno skozi teden. Edina posebnost so požari zaradi vzdrževalnih del, kjer izstopa nedelja, z najmanjšim številom požarov. Število vseh zabeleženih požarov po dnevih v tednu je prikazano na sliki 18, število požarov po dnevih v tednu zaradi vzdrževalnih del pa na sliki 19.

Slika 18: Število požarov po dnevih v tednu

Figure 18: Number of fires per day of the week

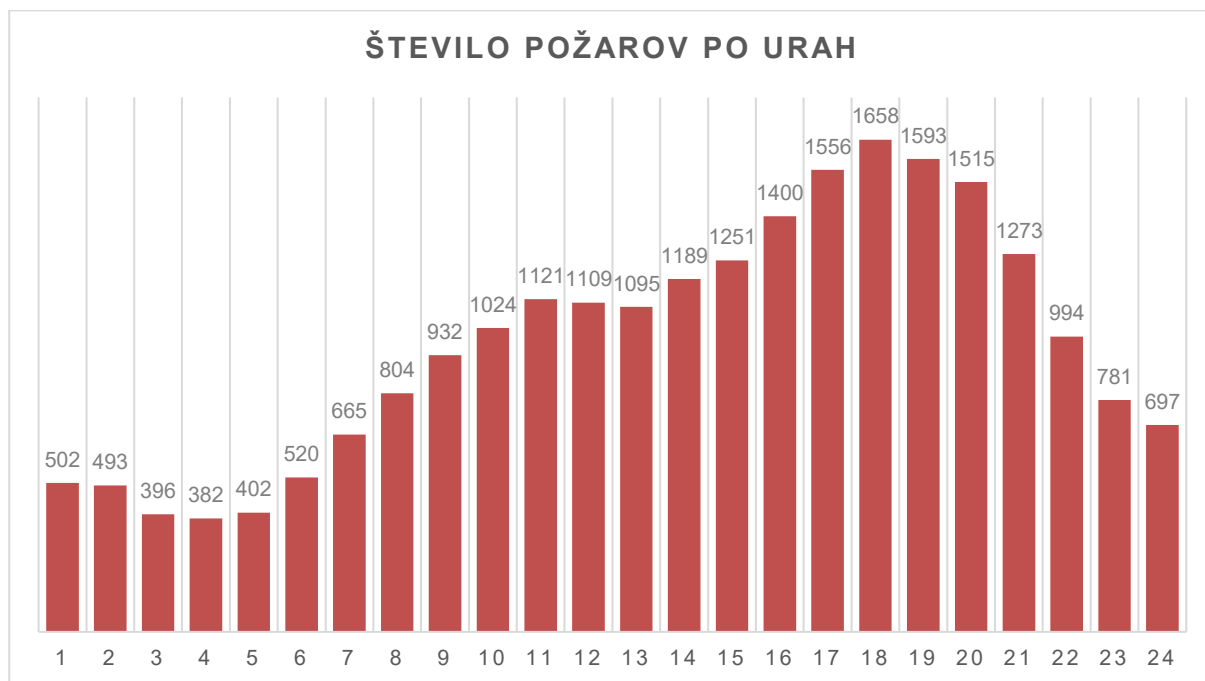

Slika 19: Požari zaradi vzdrževalnih del po dnevih v tednu

Figure 19: Number of fires due to maintenance work by day of the week

3.1.5 Število požarov po urah

Iz slike 20 je mogoče razbrati, da je največ požarov zabeleženih v večernih urah, od 17:00 do 20:00, najmanj pa ponoči in v zgodnjih jutranjih urah, od 24:00 do 06:00.

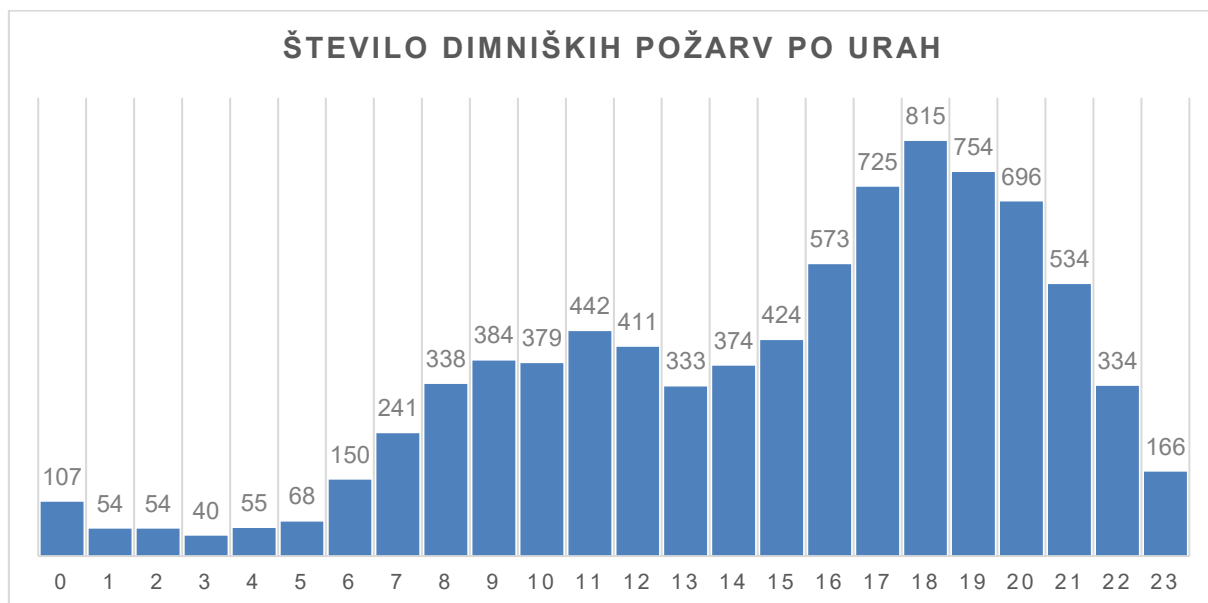

Slika 20: Število požarov po urah

Figure 20: Number of fires per hour

V nadaljevanju so prikazane še časovne razporeditve požarov po urah glede na vzrok in pri vseh grafih lahko opazimo podobno razporeditev. Taka razporeditev sovпада z bioritmom in stilom življenja povprečnega človeka. Najmanj požarov nastane v urah ko ljudje po navadi spijo ali mirujejo (24:00 – 06:00), tekom dopoldanskega 8 urnega delavnika (08:00 – 16:00) število narašča, največ požarov pa je zabeleženih popoldan (17:00 – 20:00), ko so ljudje najbolj aktivni.

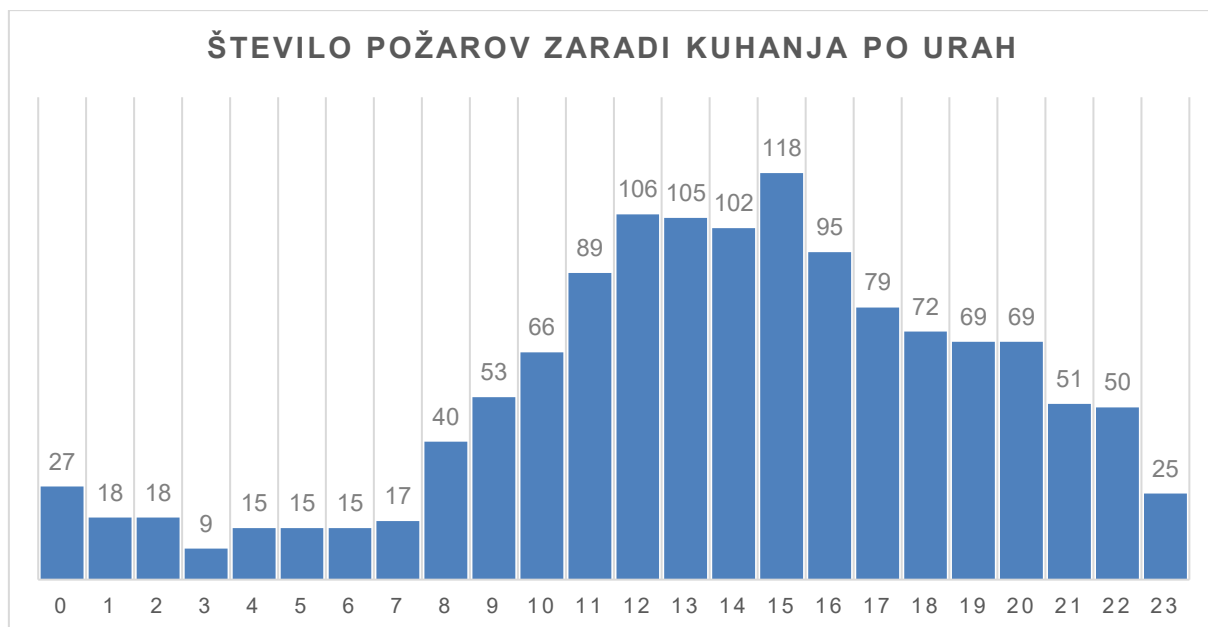
Na sliki 21 je prikazana razporeditev dimniških požarov po urah.

Slika 21: Število dimniških požarov po urah

Figure 21: Number of chimney fires per hour

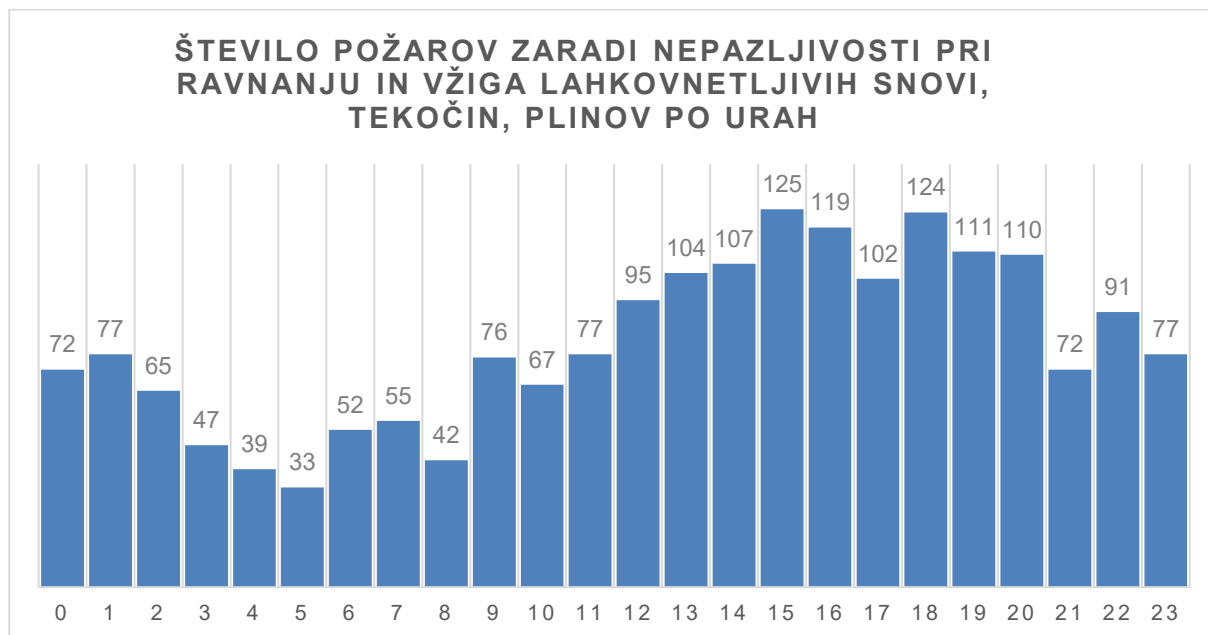
Pri požarih nastalih zaradi kuhanja lahko iz slike 22 razberemo, da jih največ nastane v času kosila in večerje (11.00 – 17.00), saj se takrat najpogosteje pripravljajo tople obroke.

Slika 22: Število požarov zaradi kuhanja po urah

Figure 22: Number of fires caused by cooking per hour

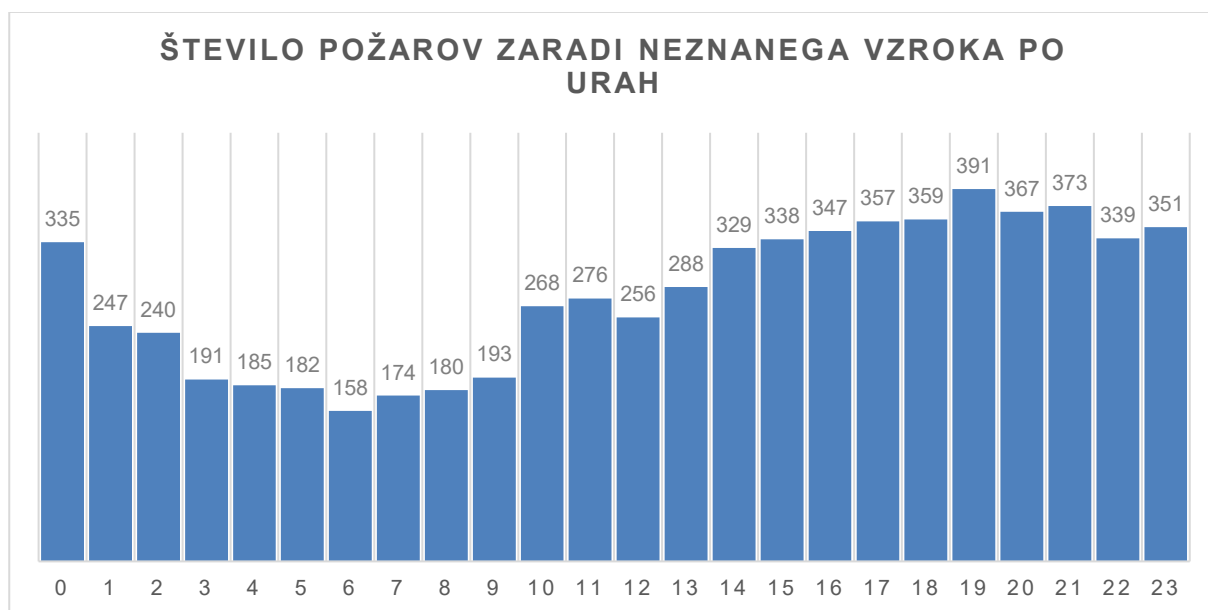
Razporeditev požarov zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov po urah je prikazana na sliki 23.

Slika 23: Število požarov zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžiga lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov po urah

Figure 23: Number of fires caused by careless handling and the ignition of flammable substances, liquids, gases per hour

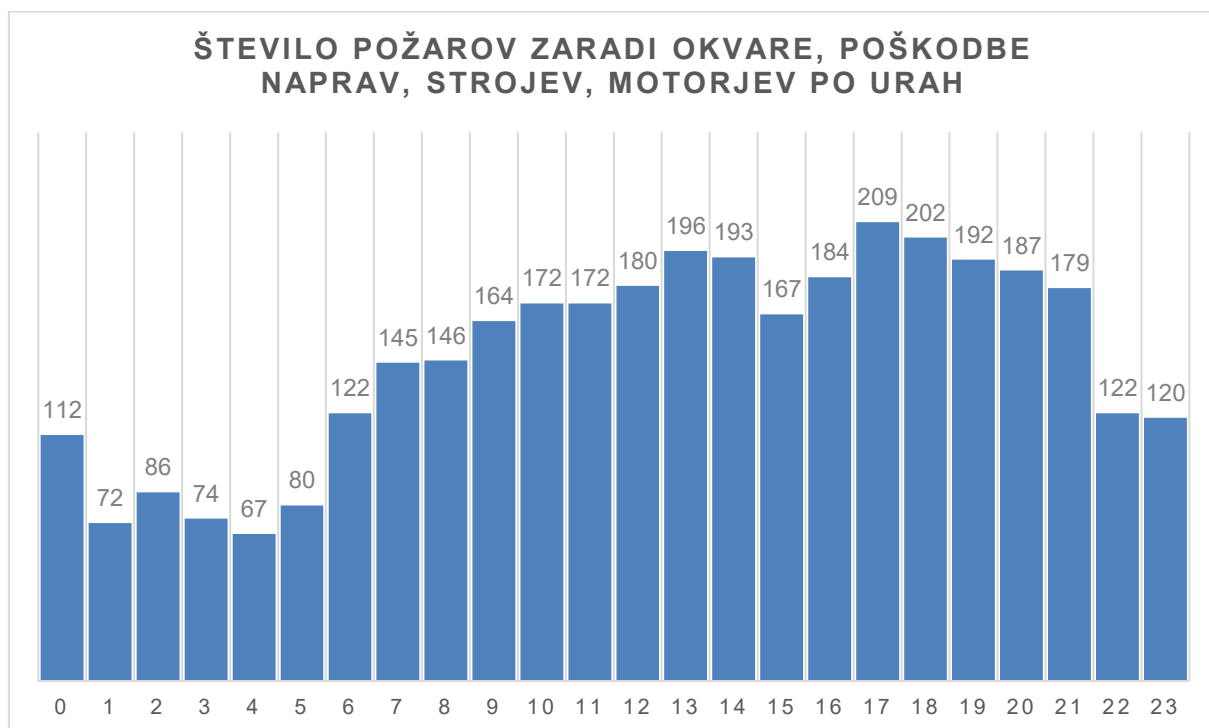
Razporeditev požarov zaradi neznanega vzroka po urah je prikazana na sliki 24.

Slika 24: Število požarov iz neznanega vzroka po urah

Figure 24: Number of fires of unknown cause per hour

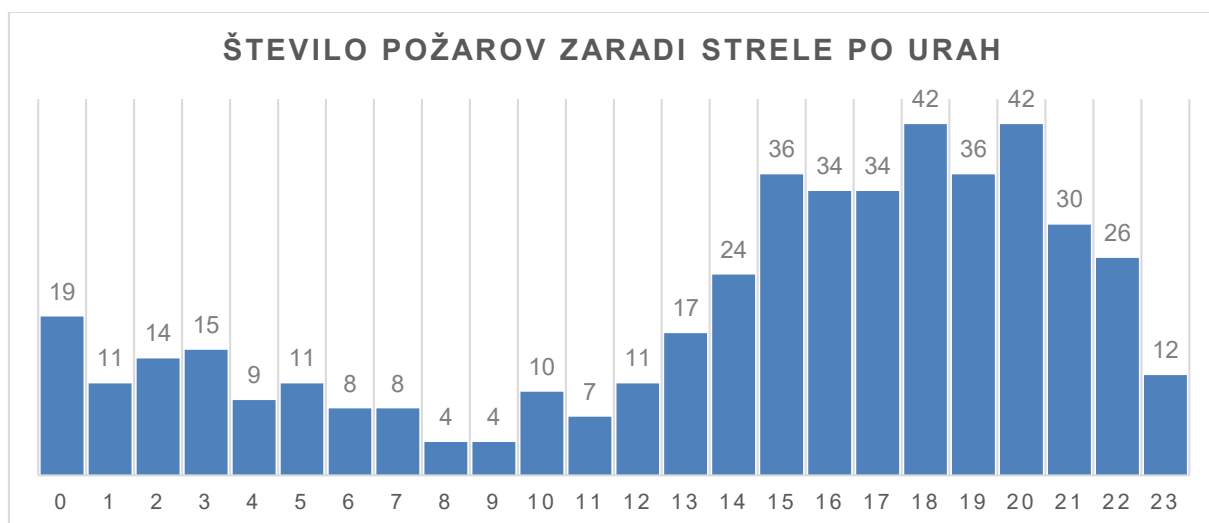
Razporeditev požarov zaradi okvare, poškodbe naprav, strojev, motorjev po urah je prikazana na sliki 25.

Slika 25: Požari zaradi okvare, poškodbe naprav, strojev, motorjev po urah

Figure 25: Number of fires due to malfunction, damage of appliances, machineries, engines per hour

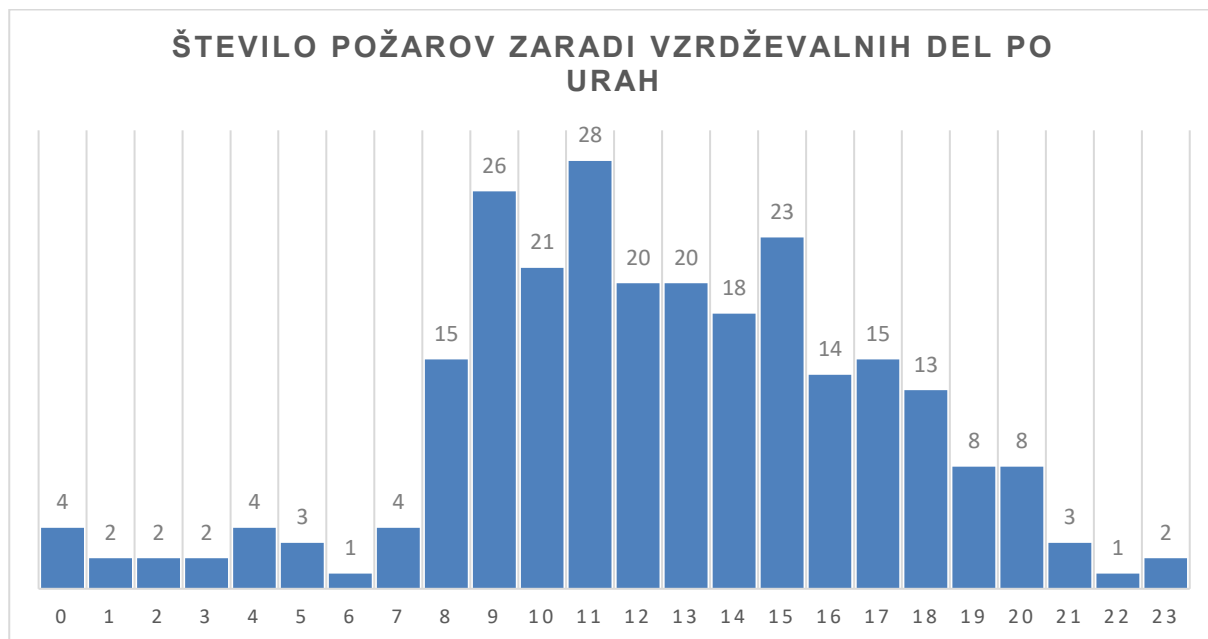
Vročinske nevihte najpogosteje nastajajo v popoldanskih urah (od 15.00 dalje), znajo pa se zavleči tudi v večer (do 22.00), kar sovpada z porastom zabeleženih požarov zaradi udara strel. Razporeditev požarov zaradi strele je prikazana na sliki 26.

Slika 26: Število požarov zaradi strele po urah

Figure 26: Number of fires due to lightning per month

Na sliki 27 je lepo razvidno, da se večina požarov nastalih zaradi vzdrževalnih del, zgodi v delovnem času (08.00 – 17.00).

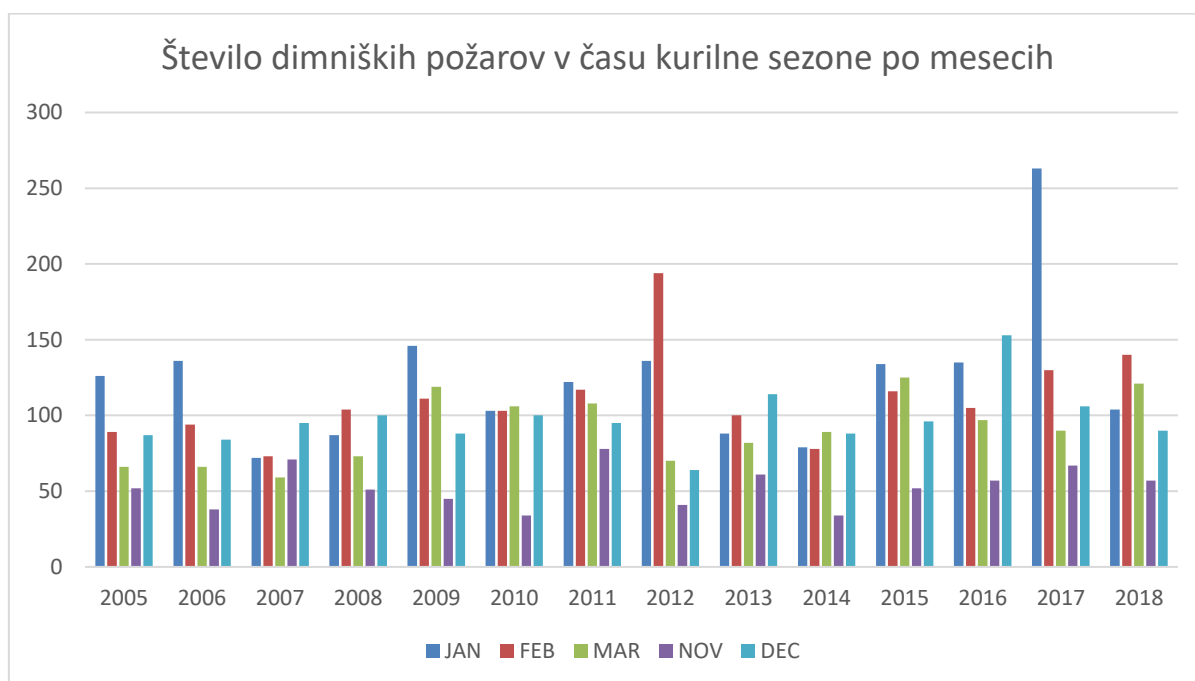
Slika 27: Število požarov zaradi vzdrževalnih del po urah

Figure 27: Number of fires due to maintenance work per hour

3.1.6 Dodatne ugotovitve

Ugotovili smo, da dimniški požari nastajajo večinoma v času kurilne sezone in je njihovo število tesno povezano s temperaturo zraka. Bolj kot je zima mrzla, večja je verjetnost, da pride do požara. To pa zato, ker pri nizkih temperaturah v dimniški tuljavi prej pride do kondenzacije vodne pare v dimnih plinih. Prav tako pod takimi pogoji nastaja tudi največ saj in katranskih oblog.

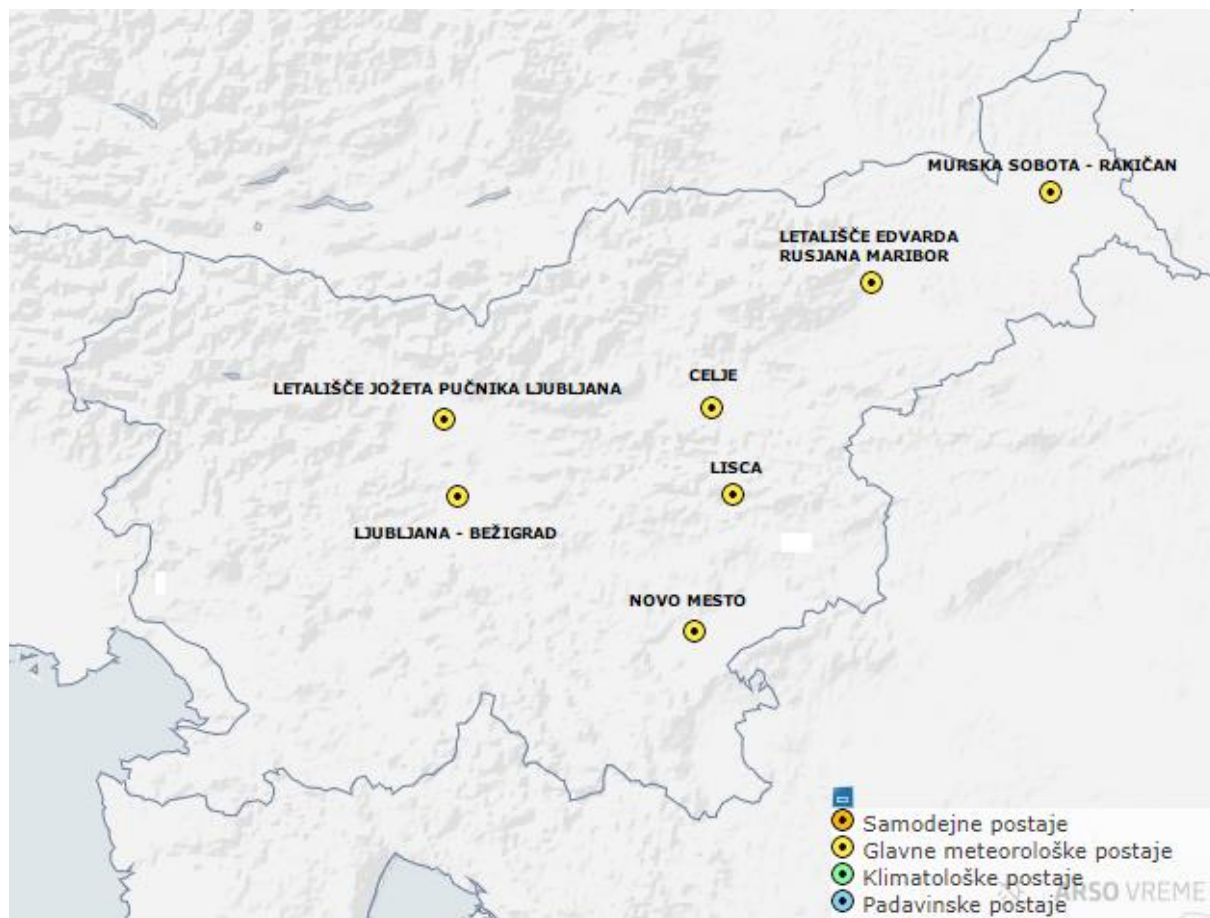
Na sliki 28 je prikazano število dimniških požarov po letih v petih najbolj kritičnih mesecih, to so januar, februar, marec, november in december.

Slika 28: Število dimniških požarov v času kurilne sezone po mesecih

Figure 28: Number of chimney fires during the heating season per month

Želeli smo prikazati, da so dimniški požari odvisni od temperature zraka, zato smo izdelali dva grafa, ki prikazujeta povprečno število mrzlih in ledenih dni v mesecih od novembra do marca. Po podatkih Agencije Republike Slovenije za okolje, so mrzli dnevi tisti, pri katerih je minimalna temperatura nižja od -10°C . Ledeni dnevi pa so tisti dnevi, pri katerih je maksimalna temperatura zraka nižja od 0°C [10]. Preverili smo koliko je bilo opisanih dni na 8 različnih glavnih meteoroloških postajah, ki so prikazane na sliki 29.

Slika 29: Upoštevane glavne meteorološke postaje [10]

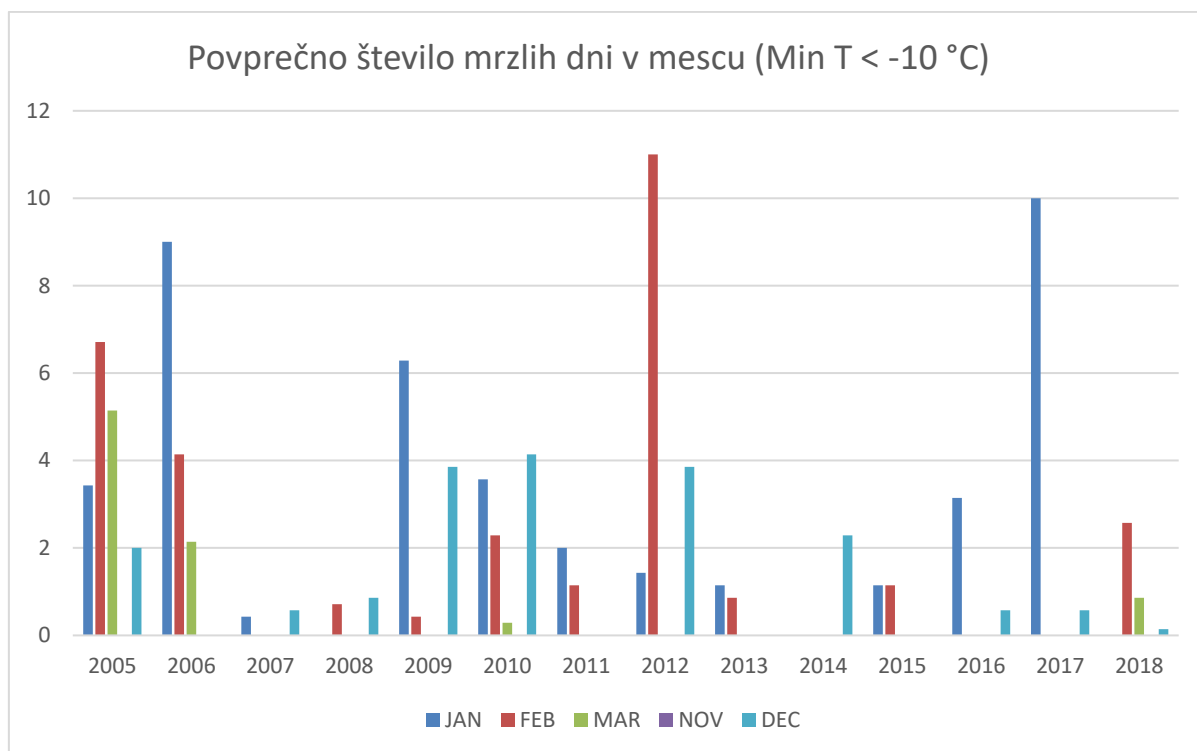
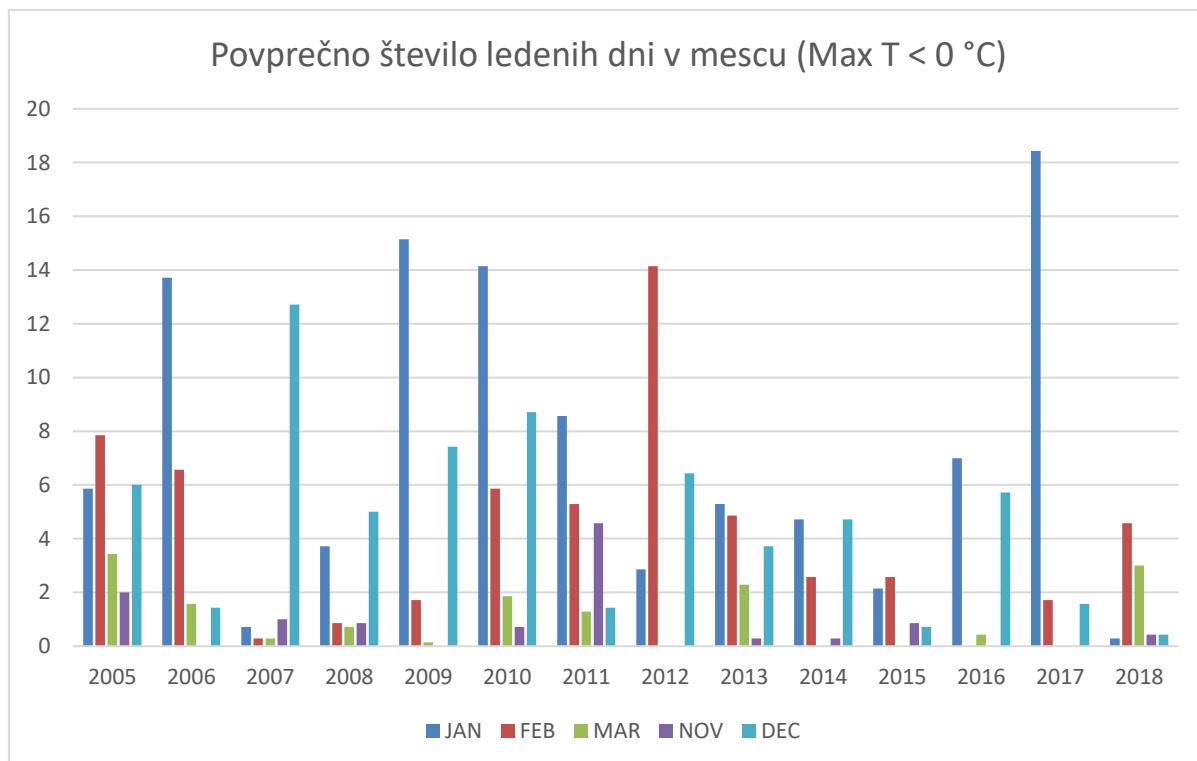
Figure 29: Major used meteorological stations [10]

Podatke iz ostalih meteoroloških postajah, ki na sliki 29 niso prikazane, nismo vključil v izračun, saj postaje na Primorskem v večini mesecev niso izmerile mrzlih in ledenih dni. Tiste postaje, ki so višje ležeče, pa so večinoma skozi celotno zimsko obdobje izmerile temperature nižje od 0 °C.

Izračunali smo povprečje izbranih 8 meteoroloških postaj in povprečno število mrzlih ter ledenih dni prikazali na sliki 30 in sliki 31.

Prišli smo do ugotovitev, da je največ požarov zabeleženih januarja 2017 ter februarja 2012, saj so bile takrat izmerjene tudi najnižje temperature. Najmanj požarov pa beležimo v zimi 2006/2007, zaradi relativno visokih izmerjenih temperatur glede na ta letni čas.

Slika 30: Povprečno število mrzlih dni v mescu (Min $T < -10^{\circ}\text{C}$)Figure 30: Average number of cold days in the month (Min $T < -10^{\circ}\text{C}$)Slika 31: Povprečno število ledenih dni v mesecu (Max $T < 0^{\circ}\text{C}$)Figure 31: Average number of icy days in the month (Min $T < 0^{\circ}\text{C}$)

3.2 Število požarov po vrsti objekta

Število požarov po vrsti objekta prikazuje preglednica 9. Iz te preglednice je razvidno, da je bilo v zadnjih 14 letih največ požarov zabeleženih v stanovanjskih stavbah (skupaj kar 14717), kar je približno dvakrat toliko kot v nestanovanjskih stavbah.

Preglednica 9: Povprečno število požarov po objektih na leto

Table 9: Average annual number of fires in buildings

Klasifikacija objektov po CC-SI	Število
11 Stanovanjske stavbe	
111 Enostanovanjske stavbe	444,4
112 Večstanovanjske stavbe	184,5
113 Stanovanjske stavbe za posebne družbene skupine	1,6
Neklasificirane stanovanjske stavbe	420,7
Skupaj:	1051,2
12 Nestanovanjske stavbe	
121 Gostinske stavbe	35,3
122 Poslovne in upravne stavbe	24,4
123 Trgovske stavbe in stavbe za storitvene dejavnosti	26,9
124 Stavbe za promet in stavbe za izvajanje komunikacij	25,4
125 Industrijske stavbe in skladišča	126,7
126 Stavbe splošnega družbenega pomena	20,5
127 Druge nestanovanjske stavbe	172
Neklasificirane nestanovanjske stavbe	56,4
Skupaj:	487,6
21 Objekti prometne infrastrukture	
Neklasificirani objekti prometne infrastrukture	5,7
22 Cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi	
22241 Lokalni (distribucijski) elektroenergetski vodi	40,6
Drugi gradbeni objekti	
Neklasificirani drugi gradbeni objekti	64,6

3.2.1 Povprečno število požarov po vrsti objekta in vzrokih

Povprečno letno število požarov glede na vzroke in vrsto objekta je prikazano v preglednici 10.

Preglednica 10: Povprečno letno število požarov glede na vzroke požarov in vrsto objekta

Table 10: Average annual number of fire for different causes of fire by type of building

Objekt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	566,6	4,8	83,8	1,1	53,0	10,0	205,1	109,1	13,4	4,4
121	8,6	0,2	4,8	0,1	1,2	0,6	11,7	7,3	0,1	0,6
122	1,4	0,1	0,7	0,1	1,7	0,6	8,1	9,9	0,2	1,4
123	1,6	0,5	0,8	0,1	1,4	0,1	11,3	10,3	0,2	0,6
124	0,4	0,4	0,4	0,1	5,1	0,2	15,0	2,9	0,4	0,5
125	8,0	2,9	0,7	0,2	22,2	0,4	51,4	33,9	0,5	6,4
126	1,4	0,1	0,5	0,2	1,6	0,1	9,2	6,3	0,3	0,8
127	7,3	0,6	1,7	0,5	34,2	1,1	92,9	17,1	14,4	2,1
NNS	6,2	0,2	0,9	0,4	7,6	0,4	24,9	13,6	1,1	1,2
12	34,9	5,1	10,4	1,7	75,1	3,6	224,6	101,3	17,3	13,6
21	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	2,0	2,9	0,4	0,0
22	0,0	0,4	0,0	0,0	0,6	0,1	2,8	34,7	1,8	0,1
DGO	2,0	0,1	0,2	0,6	9,5	0,4	45,9	5,2	0,4	0,2
LEGENDA:										
1	Dimniški požar in vžig saj				11 Stanovanjske stavbe					
2	Eksplozija plina, pirotehničnih sredstev				121 Gostinske stavbe					
3	Kuhanje				122 Poslovne in upravne stavbe					
4	Namerna povzročitev				123 Trgovske stavbe in stavbe za storitvene dejavn.					
5	Nepazljivost pri ravnanju in vžig lahko vnetljivih snovi, tekočin, plinov				124 Stavbe za promet in stavbe za izvajanje kom.					
					125 Industrijske stavbe in skladišča					
6	Neprevidno kajenje, cigaretni ogorek				126 Stavbe splošnega družbenega pomena					
7	Neznano				127 Druge nestanovanjske stavbe					
8	Okvara, poškodba - naprav, strojev, motorjev.. (kratek stik)				NNS Neklasificirane nestanovanjske stavbe					
					12 Nestanovanjske stavbe					
					21 Objekti prometne infrastrukture					
9	Strela, drugi naravni pojavi				22 Cevovodi, komunikacijska omrežja in el. vodi					
10	Vzdrževalna dela (brušenje, varjenje...)				DGO Drugi gradbeni objekti					

Iz preglednice 10 lahko razberemo nekatere zanimive podatke. V stanovanjskih stavbah povprečno na leto zabeležijo največ dimniških požarov (54 % od vseh zabeleženih požarov v stanovanjskih stavbah). V nestanovanjskih zgradbah pa največ požarov nastane zaradi okvare ali poškodbe naprav, strojev, motorjev itd. 46 % od vseh zabeleženih požarov v nestanovanjskih zgradbah). V cevovodih, komunikacijskih omrežjih in elektroenergetskih vodih prav tako najpogosteje prihaja do požarov povzročenih zaradi okvare ali poškodbe naprav, strojev motorjev itd. (86 % od vseh zabeleženih požarov na teh objektih).

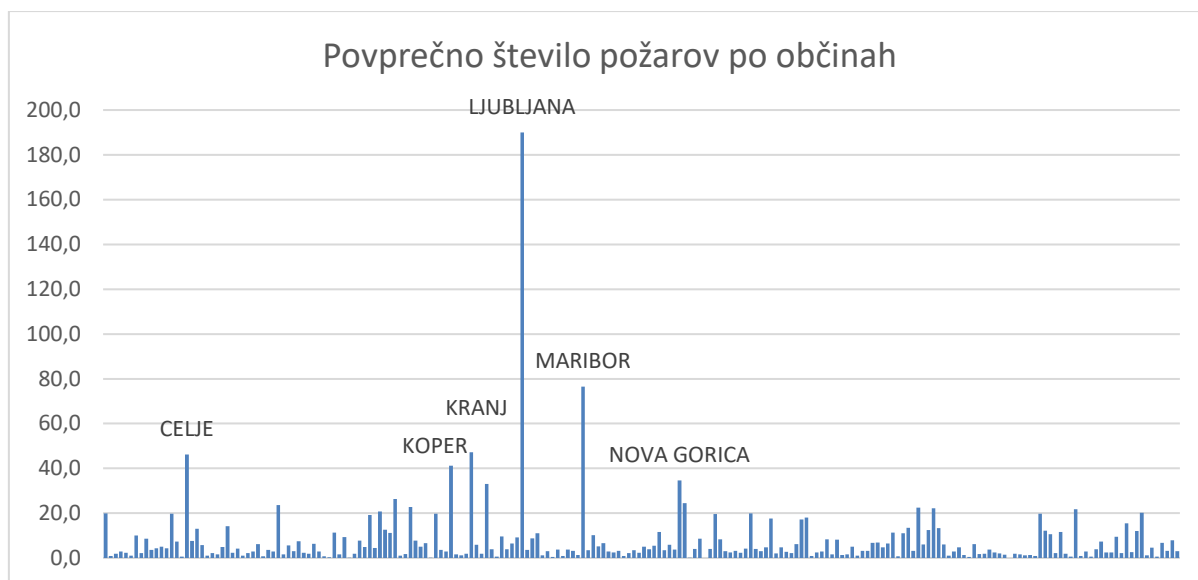
V povprečju se velika večina vseh dimniških požarov zgodi v stanovanjskih stavbah (94 % vseh zabeleženih dimniških požarov), prav tako se v stanovanjskih stavbah zgodi največ požarov zaradi kuhanja (89 % vseh zabeleženih požarov pri kuhanju).

Požarov, ki se zgodijo zaradi nepazljivosti pri ravnanju in vžigu lahkovnetljivih snovi, tekočin in plinov je povprečno največ v nestanovanjskih stavbah, od tega večinoma v industrijskih stavbah in skladiščih ter v drugih nestanovanjskih stavbah.

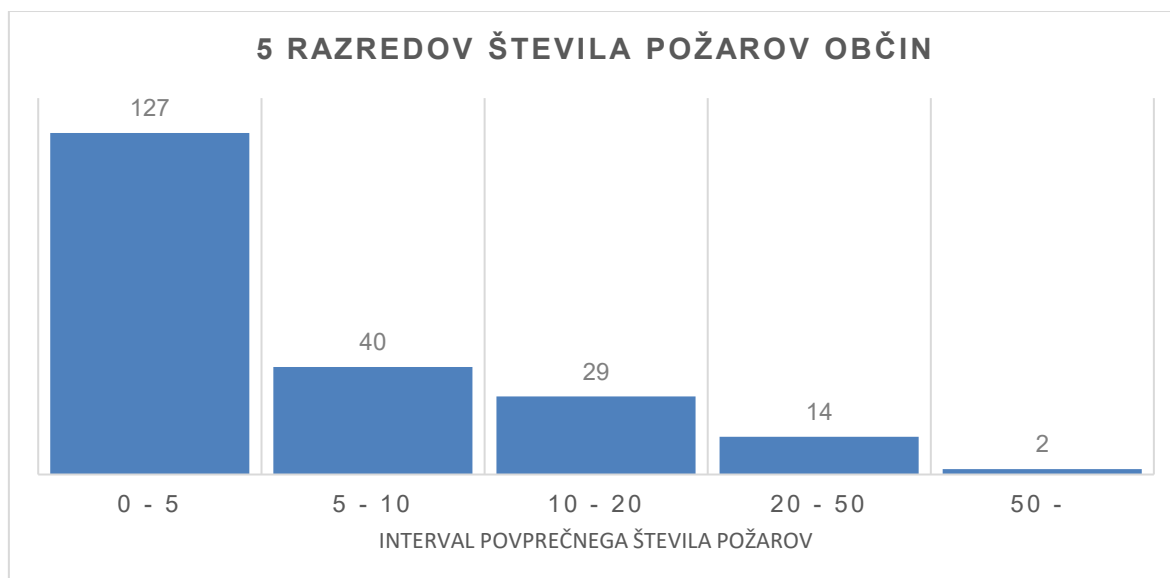
Nestanovanjske stavbe so v primerjavi s stanovanjskimi bolj požarno ogrožene za požare, ki nastanejo zaradi eksplozije plina ali ostalih pirotehničnih sredstev, za požare, ki nastanejo zaradi namerne povzročitve, za tiste požare, ki nastanejo zaradi strele in zaradi različnih vzdrževalnih del.

3.3 Število požarov po občinah

Slovenija je razdeljena na 212 občin. Glede na povprečno letno število požarov v občinah (slika 32) smo jih smiselno razdelili v 5 razredov (Slika 33). Glede na graf lahko razberemo, da je največ takih občin (127), ki so imele povprečno zabeleženih manj kot 5 požarov na leto, le 2 občini pa imata v povprečju več kot 50 požarov letno.

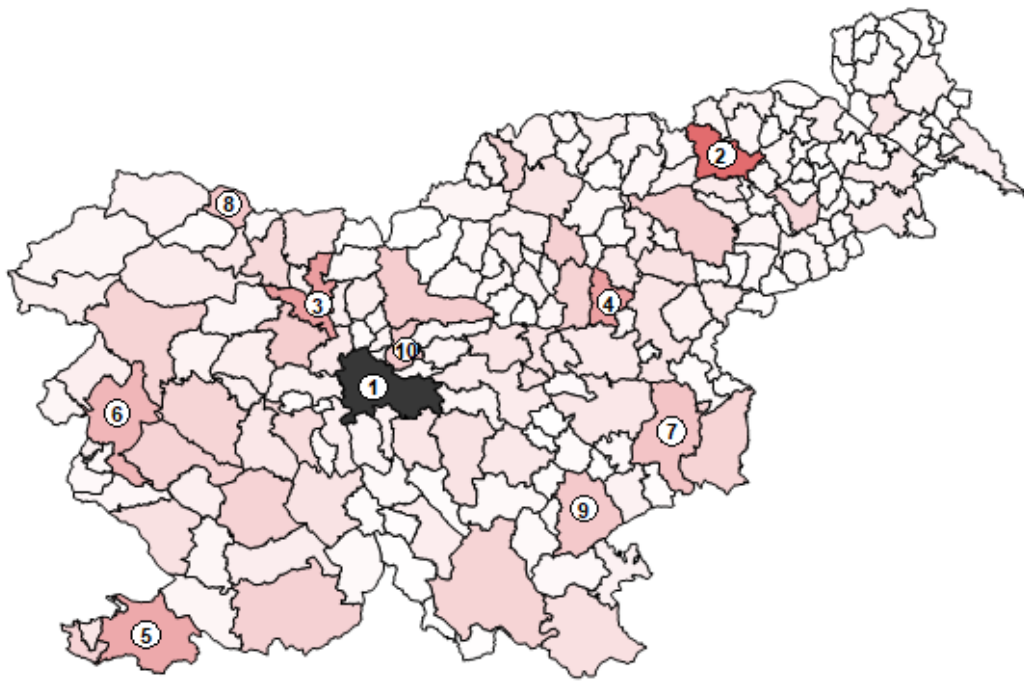
Slika 32: Povprečno število požarov po občinah
Figure 32: Average number of fires per municipality

Slika 33: Delitev občin na 5 razredov glede na povprečno število požarov na leto
Figure 33: Division of municipalities into 5 classes according to the average number of fires per year

3.3.1 Število požarov v občinah

Na sliki 34 so s temnejšimi barvami obarvane občine, v katerih je bilo zabeleženo najvišje število vseh požarov v zadnjih 14 letih. V preglednici 11 so navedene občine, kjer je požarov največ.

Slika 34: Grafični prikaz občin po številu požarov

Figure 34: Graphical presentation of municipalities per number of fires

Preglednica 11: Občine z največjim številom požarov

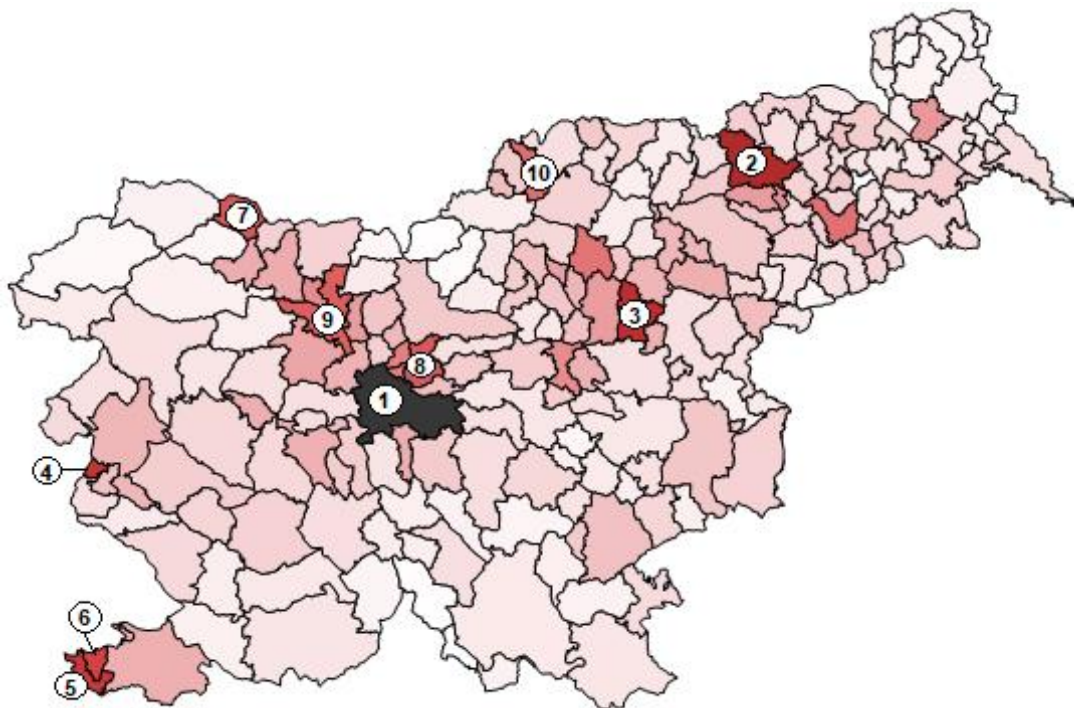
Table 11: Municipalities with the highest number of fires

	Občina	Število požarov	Št. požarov/leto
1	Ljubljana	2659	190
2	Maribor	1072	77
3	Kranj	661	47
4	Celje	647	46
5	Koper	576	41
6	Nova Gorica	485	35
7	Krško	463	33
8	Jesenice	369	26
9	Novo mesto	343	25
10	Domžale	331	24

Število požarov, ki nastane v določeni občini, je potrebno predstaviti relativno, zato da lahko podatke primerjamo. Najprej smo določili število požarov na km² površine občine, nato pa še število požarov na 1000 prebivalcev občine.

3.3.2 Število požarov v občinah na km² površine

Na sliki 25 so prikazane občine z največjim številom požarov glede na površino.

Slika 35: Grafični prikaz števila požarov po občinah glede na km² površine

Figure 35: Graphical representation of the number of fires per municipality per km² area

Glede na to, da smo se ukvarjali predvsem s požari v objektih, so ti bolj vezani na število prebivalcev kot na samo površino, zato iz dobljenih vrednosti nismo naredili nobenih zaključkov. Število požarov na km² v občinah je prikazano v preglednici 12.

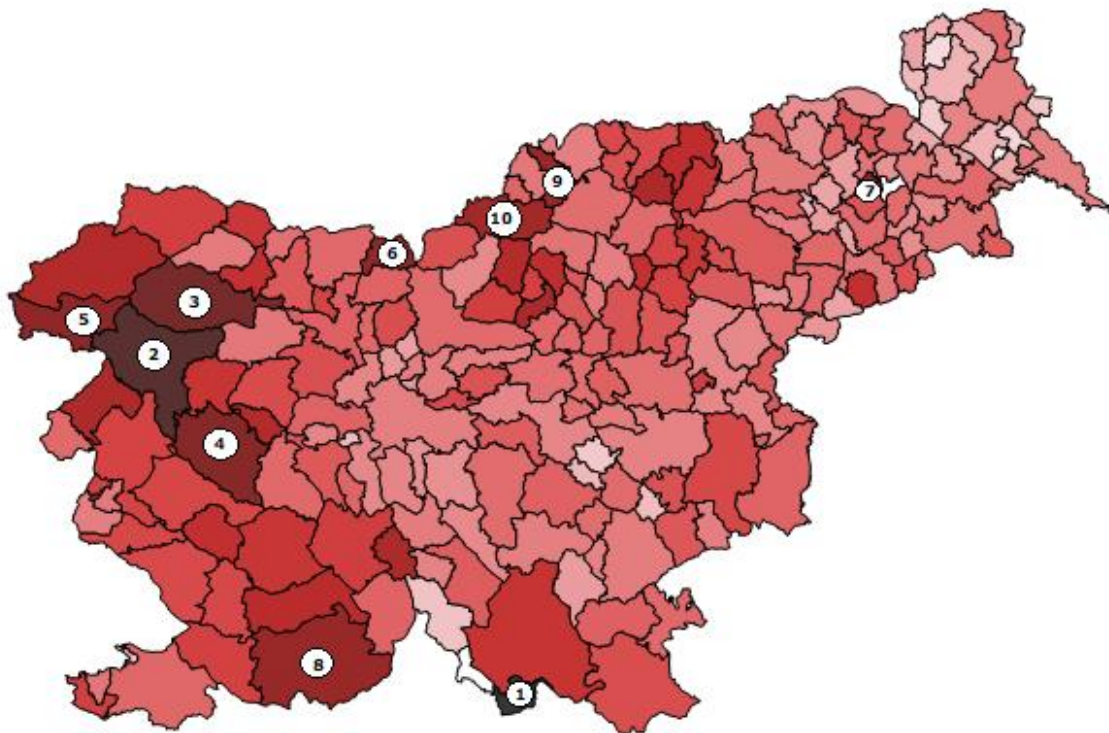
Preglednica 12: Število požarov na km² površine občine

Table 12: Number of fires per km² area of the municipality

	Občina	Št. požarov v 14 letih	Površina [km ²]	Št. požarov v 14 letih/ km ²	Povprečno letno št. požarov/km ²
1	Ljubljana	2659	274,99	9,67	0,69
2	Maribor	1072	147,47	7,27	0,52
3	Celje	647	94,9	6,82	0,49
4	Šempeter - Vrtojba	95	14,95	6,35	0,45
5	Piran	275	44,58	6,17	0,44
6	Izola	157	28,56	5,5	0,39
7	Jesenice	369	75,84	4,87	0,35
8	Domžale	331	72,3	4,58	0,33
9	Kranj	661	150,91	4,38	0,31
10	Ravne na Koroškem	252	63,45	3,97	0,28

3.3.3 Število požarov v občinah na 1000 prebivalcev

Na sliki 36 so z temnejšo barvo obarvane tiste občine, ki imajo večje število zabeleženih požarov na 1000 prebivalcev. V preglednici 13 so izpostavljene občine z najvišjimi števili. Podatek o številu požarov na prebivalca je najboljši pokazatelj, kako požarno ogrožena je občina.

Slika 36: Grafični prikaz števila požarov po občinah glede na število prebivalcev

Figure 36: Graphical representation of the number of fires per municipality according to the number of inhabitants

Preglednica 13: Število požarov na 1000 prebivalcev

Table 13: Number of fires per 1000 inhabitants

	Občina	Število požarov v 14 letih	Število prebivalcev	Št. požarov v 14 letih/ 1000 preb.	Povprečno letno št. požarov/ 1000 preb.
1	Kostel	17	648	26,23	1,87
2	Tolmin	276	11108	24,85	1,77
3	Bohinj	120	5103	23,52	1,68
4	Idrija	268	11730	22,85	1,63
5	Kobarid	92	4097	22,46	1,60
6	Jezersko	14	627	22,33	1,59
7	Trnovska vas	30	1363	22,01	1,57
8	Ilirska Bistrica	290	13313	21,78	1,56
9	Ravne na Koroškem	244	11241	21,71	1,55
10	Črna na koroškem	69	3301	20,90	1,49

3.3.4 Ugotovitve

3.3.4.1 Občine z najmanj požari

Zanimivo je, da podatkov o požarih v dveh občinah ni bilo moč najti v bazi podatkov, ki v beleži požare v zadnjih 14 letih. Ti dve občini sta Osolnica in Sveti Andraž v Slovenskih Konjicah. V nadaljevanju pa smo predstavili občine z največ požari in največjo požarno ogroženostjo.

3.3.5 Občine z največ požari

OBČINA LJUBLJANA

Občina Ljubljana ima absolutno gledano najvišje število zabeleženih požarov v objektih. Take podatke je bilo pričakovati. Po podatkih, prejetih iz popisa prebivalstva, je imela občina 289 832 prebivalcev [8]. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 1. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 1053 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu večja kot v celotni državi (102 prebivalca na km²). Po številu prebivalcev ji sledijo Maribor, Kranj in Celje. Vse našteje občine so se po prvotni analizi (št. požarov glede na km²) izkazale za požarno zelo ogrožene, kar ne drži. Relativno gledano, se pri izračunu števila požarov na prebivalca izkaže, da so vrednosti znotraj mej normale in ne izstopajo. Kljub temu pa smo se odločili izpostaviti občino Ljubljano, saj gre za najbolj naseljeno občino v Sloveniji. Podatki o številu požarov v občini Ljubljana so podani v preglednicah 14 in 15. Grafični prikaz požarov v občini pa prikazuje slika 37.

Preglednica 14: Število požarov po vrsti objekta v občini Ljubljana v zadnjih 14 letih

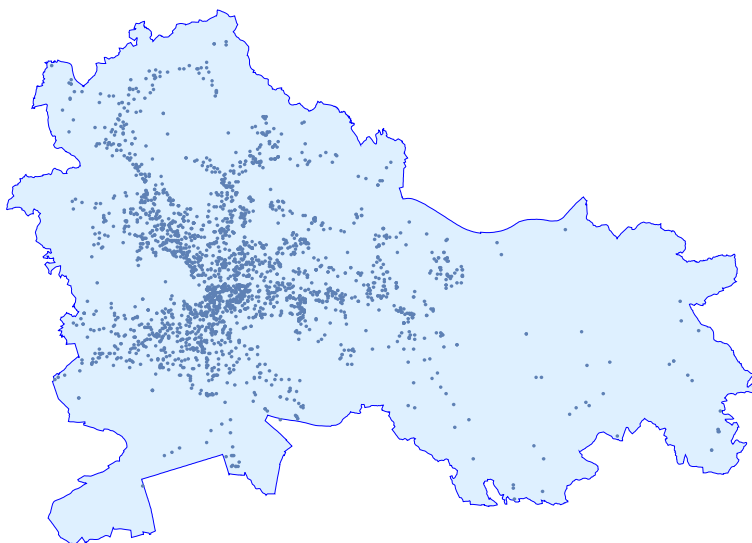
Table 14: Number of fires by type of building in the municipality of Ljubljana over the last 14 years

Objekt	Število požarov v 14 letih
11 Stanovanjske stavbe	1388
12 Nestanovanjske stavbe	904
21 Objekti prometne infrastrukture	13
22 Cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi	36
Drugi gradbeni objekti	269

Preglednica 15: Število požarov po vzrokih v občini Ljubljana v zadnjih 14 letih

Table 15: Number of fires by causes in the municipality of Ljubljana in the last 14 years

Vzroki požarov	Število požarov v 14 letih
Dimniški požar in vžig saj	369
Eksplozija plina, pirotehničnih sredstev]	18
Kuhanje	213
Namerna povzročitev	8
Nepazljivost pri ravnanju in vžig lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov	250
Neprevidno kajenje, cigaretni ogorek	55
Neznano	1190
Okvara, poškodba - naprav, strojev, motorjev.. (kratek stik.)	462
Strela, drugi naravni pojavi	20
Vzdrževalna dela (brušenje, varjenje...)	25

Slika 37: Grafični prikaz požarov v Ljubljani v zadnjih 14 letih

Figure 37: Graphic display of fires in Ljubljana over the last 14 years

OBČINA KOSTEL

Glede na izračune je občina Kostel najbolj požarno ogrožena občina v Sloveniji. Povprečno je na leto zabeleženih 1,87 požarov na 1000 prebivalcev. Pri bolj podrobnem pregledu smo ugotovili, da ima ta občina le 648 prebivalcev in je v 14 letih skupaj v Kostelu bilo prijavljenih le 17 požarov. Že zaradi tako majhnega števila prebivalcev so ti podatki neprimerljivimi z ostalimi občinami. Kljub temu smo podrobneje analizirali, zakaj je do 17 požarov prišlo, in kje so se zgodili. Podatki o številu požarov v občini Kostel so podani v preglednicah 16 in 17.

Preglednica 16: Število požarov po vrsti objekta v občini Kostel v zadnjih 14 letih

Table 16: Number of fires by type of building in the municipality of Kostel over the last 14 years

Objekt	Število požarov v 14 letih
11 Stanovanjske stavbe	11
12 Nestanovanjske stavbe	6

Preglednica 17: Število požarov po vzrokih v občini Kostel v zadnjih 14 letih

Table 17: Number of fires by causes in the municipality of Kostel in the last 14 years

Vzroki požarov	Število požarov v 14 letih
Dimniški požar in vžig saj	6
Kuhanje	1
Nepazljivost pri ravnanju in vžig lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov	1
Neznano	7
Okvara, poškodba - naprav, strojev, motorjev.. (kratek stik.)	2

Zaradi premajhnega števila prebivalcev in požarov za konkretno in pravilno izpeljano statistično analizo smo občino Kostel izključili iz ugotovitev – oz. je nismo upoštevali kot najbolj požarno ogroženo občino v Sloveniji

OBČINA TOLMIN

Občina Tolmin se je izkazala kot najbolj požarno ogrožena občina v Sloveniji. Po izračunih vidimo, da povprečno na leto beležijo kar 1,77 požarov na 1000 prebivalcev. Kot je mogoče razbrati iz preglednice 14, gre za največ dimniških požarov in vžigov saj. Na uradni spletni strani občine Tolmin, so zapisali, da število požarov iz leta v leto narašča. Glavni vzrok ostajajo dimniški požari, pri čemer je zaskrbljujoč porast razširitve požarov iz dimniških tuljav na ostrešje, in to predvsem pri renoviranih dimnikih iz nerjavečega jekla. Občina Tolmin je v letu 2017 Gasilski Zvezi Tolmin namenila 15.000 evrov proračunskih sredstev, ki so bila porabljena za investicije v obnovo in vzdrževanje gasilskih domov [8]. Podatki o številu požarov v občini Tolmin so podani v preglednicah 18 in 19. Grafični prikaz požarov v občini pa prikazuje slika 38.

Preglednica 18: Število požarov po vrsti objekta v občini Tolmin v zadnjih 14 letih

Table 18: Number of fires by type of building in the municipality of Tolmin over the last 14 years

Objekt	Število požarov v 14 letih
11 Stanovanjske stavbe	223
12 Nestanovanjske stavbe	46
21 Objekti prometne infrastrukture	1
22 Cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi	4
Drugi gradbeni objekti	1

Preglednica 19: Število požarov po vzrokih v občini Tolmini v zadnjih 14 letih

Table 19: Number of fires by causes in the municipality of Tolmin in the last 14 years

Vzroki požarov	Število požarov v 14 letih
Dimniški požar in vžig saj	195
Kuhanje	6
Nepazljivost pri ravnanju in vžig lahkovnetljivih snovi, tekočin, plinov	18
Neznano	34
Okvara, poškodba - naprav, strojev, motorjev... (kratek stik)	20
Vzdrževalna dela (brušenje, varjenje...)	3

Slika 38: Grafični prikaz požarov v Tolminu v zadnjih 14 letih

Figure 38: Graphic display of fires in Tolmin over the last 14 years

3.3.5.1 Najbolj pogosti požari po vzroku nastanka

DIMNIŠKI POŽARI

Največ dimniških požarov na prebivalca beležimo v občinah Tolmin, Kobarid, Bohinj, Idrija, Žiri, Ilirska Bistrica in Vipava. V imenovanih občinah predstavljajo tovrstni požari med 60 in 70 % vseh požarov, nastalih v teh občinah. V preglednici 20 so prikazane občine z največjim številom dimniških požarov na prebivalca.

Preglednica 20: Največje število dimniških požarov na 1000 prebivalcev po občinah

Table 20: The greatest number of chimney fires per 1000 inhabitants by municipalities

Občina	Št. preb.	Št. vseh požarov v občini	Število dimniških požarov	Delež dimniških požarov v občini [%]	Št. dimniških požarov/ 1000 preb.
TOLMIN	11108	277	195	70,4	17,55
KOBARID	4097	92	62	67,4	15,13
BOHINJ	5103	120	75	62,5	14,70
IDRIJA	11730	268	158	59,0	13,47
ŽIRI	4874	95	63	66,3	12,93
ILIRSKA BISTRICA	13313	290	171	59,0	12,84
VIPAVA	5593	103	70	68,0	12,52

3.4 Povzetek kritičnih rezultatov in njihova uporaba

Povzamemo lahko, da predstavljajo dimniški požari približno tretjino vseh požarov, ki nastanejo v objektih. Ti v večini primerov nastanejo v stanovanjskih stavbah in so vzrok za povečano požarno nevarnost v času kurilne sezone. V stanovanjih obstaja tudi velika nevarnost nastanka požara zaradi kuhanja, zato je potrebno med kuhanjem biti zelo pazljiv in skrbet, da se hrane na prižganem štedilniku ne pušča nenadzorovane. Pri nestanovanjskih stavbah se pojavlja nevarnost požara zaradi nepazljivosti pri ravnanju z vnetljivimi snovmi in zaradi okvare strojev in naprav (kratek stik). Najbolj so temu podvržene industrijske stavbe in skladišča ter druge nestanovanjske stavbe, kot so skednji, drvarnice in kotlovnice. Ugotovili smo tudi, da je največja možnost nastanka požara med peto in deveto uro popoldne. Požarno najbolj ogrožene občine so Tolmin, Bohinj, Idrija in Kobarid.

Vsi ti podatki so pomembni za organizacijo gasilnih enot. V obdobju med novembrom in marcem je potrebno večje število enot, kot v drugih mesecih, te pa se morajo pripraviti predvsem na povečano število dimniških požarov. Posebno pozornost je treba nameniti mrzlim zimam, ki prav tako vplivajo na povečanje števila dimniških požarov. Podatek glede požarne ogroženosti občin je pomemben zato, da se lahko gasilce smiselno razporedi po občinah. Tam kjer je večja ogroženost se poskrbi, da je temu primerno tudi število gasilcev. Bolj ogroženim občinam je država dolžna nameniti tudi več finančnih sredstev.

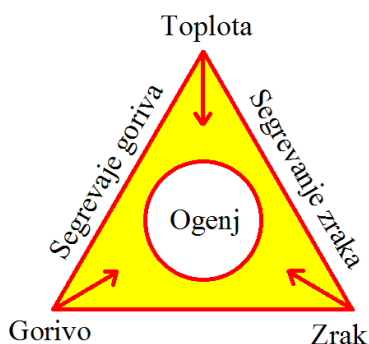
Ugotovili smo katere vrste objektov so v Sloveniji najbolj požarno ogroženi. Da bi se že v fazi projektiranja lahko zavarovali pred požari, smo za te objekte v nadaljevanju pripravili preglednico priporočenih vrednosti gostot požarnih obtežb. Predvsem smo se osredotočili na požare v stanovanjih, katerih je največ. Podali smo vrednosti požarnih obtežb za kuhinjo, jedilnico, dnevno sobo, spalnico, kopalnico, verando, shrambo in atelje. Pri nestanovanjskih stavbah pa smo določili obtežbe v poslovnih prostorih, šolah, hotelih, bolnišnicah, garažnih hišah in trgovinah. Preden pa se lotimo opisovanja raziskav in vrednosti požarnih obtežb izbranih objektov je potrebno najprej še nekaj na splošno povedati o požarih, predstaviti faze požara, izbiranje požarnih scenarijev ter osnovne enačbe za določanje gostote požarne obtežbe in hitrosti sproščanja toplote. Projektni požarni scenarij, predstavlja kvalitativen opis poteka požara s ključnimi dogodki, ki označujejo požar in ga razlikujejo od drugih možnih požarov. Projektni požarni scenarij pa je ključen za napredne analize odziva konstrukcij v požaru in ostalih naprednih numeričnih študijah v požarnem inženirstvu, kot je npr. simulacija razvoja dima po prostoru.

4 PROJEKTNI POŽARNI SCENARIJ

4.1 Splošno o požarih

Trikotnik gorenja

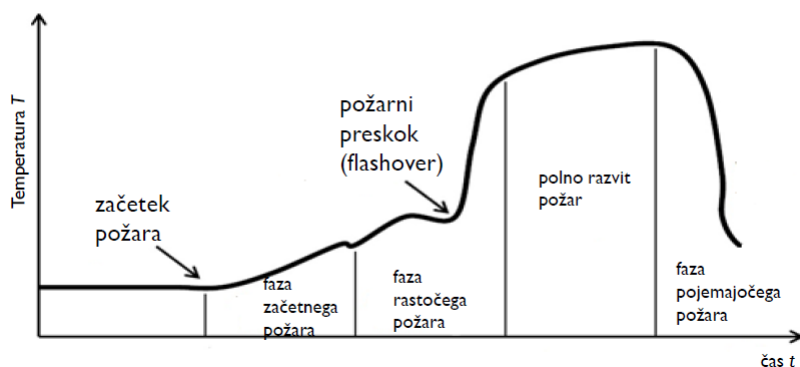
Za nastanek požara so nujno potrebni trije elementi. To so: gorljiv material, oksidacijsko sredstvo in vir toplote oziroma vžiga. Gorivo predstavljajo materiali, ki so zaradi svoje kemijske sestave gorljivi oziroma lahko oksidirajo. To so predvsem materiali, ki jih tvorita ogljik in vodik. Gorljiva sredstva so lahko v plinastem (metan, etan, propan, butan, vodik, itd.), tekočem (acetone, benzen, ogljikov disulfid, itd.) ali trdnem agregatnem stanju (les, volna, bombaž, stiropor, itd.). Oksidacijsko sredstvo je zrak oziroma kisik, ki igra vlogo pospeševalca požara. Toploto pa predstavlja energija, ki je potrebna za vžig goriva. Če katerega od teh elementov nimamo, ne more priti do požara [12]. Vse te elemente najlažje predstavimo s požarnim trikotnikom.

Slika 39: Požarni trikotnik [13]

Figure 39: Fire triangle [13]

Na sliki 44 je prikazan graf časovnega poteka tipičnega požara v objektu. Predstavljen je s potekom krivulje temperature v odvisnosti od časa in je razdeljen na več faz.

Slika 40: Časovni potek tipičnega požara v objektu [12]

Figure 40: The time development of a typical fire in the building [12]

Iz slike 44 je razvidno, da požar običajno poteka v štirih fazah, ki jih na kratko predstavimo v nadaljevanju:

- faza vžiga – faza začetnega požara,
- faza rastočega požara,
- faza razvitega požara,
- faza pojemajočega požara [12].

Faza vžiga – faza začetnega požara

Faza vžiga predstavlja začetno fazo požara, kjer pride do vžiga in pričetka gorenja gorljivega materiala, ob prisotnosti kisika. Viri vžiga so lahko direktni plameni, stik z drugimi vročimi ali gorečimi materiali; daljša izpostavljenost zunanjemu viru toplote pri sorazmerno nizkih temperaturah; samodejno segrevanje, ki vodi do samovžiga; električne iskre ter toplota ali iskre trenja [12].

Faza rastočega požara

V tej fazi se gorenje lahko razvija zelo hitro (npr. plinske eksplozije); hitro ali enakomerno (npr. gorenje kompaktnega lesa) ter počasi (npr. tlenje). Hitrost razvoja požara je odvisna predvsem od lastnosti gorljivih materialov in manj od ostalih parametrov (npr. od geometrije prostora, lastnosti sten, tal, dovoda kisika). Z razvojem in širjenjem požara običajno temperatura požara raste. V zaprtih prostorih pogosto pride do faze, ko se zaradi zvišanja temperature zraka oz. dimnih plinov pod stropom (med 500 in 600 °C) in posledičnega toplotnega sevanja te vroče plasti plina, v zelo kratkem času vžgejo vsi negoreči materiali v prostoru. Plameni zajamejo ves prostor in požar preide v polno razviti požar. Ta prehod se imenuje »flash-over« [12].

Faza razvitega požara

V tretji fazi so v požar zajeti vsi gorljivi materiali v prostoru. Temperatura ne narašča več tako hitro in kasneje prične postopoma padati. V tej fazi je hitrost sproščanja toplote največja. Več materiala pirolizira (tj. kemijski razkroj pod vplivom toplote) kot pa ga zgori. Razlog za to je pomanjkanje kisika. Hitrost gorenja kontrolira ventilacija, geometrija prostora in lastnosti obodnih sten [12].

Faza pojemajočega požara

V zadnji fazi je hitrost požara kontrolirana s strani gorljivega materiala. Do pojemanja požara pa lahko pride tudi v primeru pomanjkanja kisika. Kadar pade delež kisika v zraku pod 16 %, gorenje ni več mogoče. V tem primeru je potrebno biti zelo previden, ker lahko požar tudi po sorazmerno dolgem času ob ponovnem dovajanju zraka (npr. ob odpiranju vrat) ponovno preide iz faze tlenja v fazo intenzivnega požara [12].

Intenziteta požara je definirana kot količina sproščene energije v časovni enoti. Faktorji, ki vplivajo nanjo pa so:

- količina in vrsta gorljivih snovi,
- požarne karakteristike gorljivih materialov,
- površina gorljivih materialov,
- prisotnost kisika,
- prezračevanje [12].

Lastnosti materiala, ki igrajo v požaru pomembno vlogo so:

- toplotna kapaciteta,
- toplotna prevodnost,
- toplotna emisivnost,
- gorljivost,
- gostota,
- vnetljivost,
- temperatura vžiga in samovžiga,
- oblika in velikost površine na volumensko enoto (specifična površina),
- mejne koncentracije vnetljivosti in eksplozivnosti,
- hitrost širjenja plamena po površini,
- hitrost sproščanja toplote [12].

Konstrukcijski elementi in ostali zaporni elementi predstavljajo varnost pred širjenjem požara le v primeru, ko zagotavljajo potrebno požarno odpornost. Potrebna požarna odpornost je odvisna od namembnosti, požarne obremenitve in požarne ogroženosti objekta ali prostora in se giblje med 30 min do nekaj ur [12].

Kriteriji, katerim mora konstrukcija oz. konstrukcijski elementi ustrezati, so:

- Izolativnost (I) – sposobnost elementa, da prepreči prekomeren prehod toplote s prevajanjem. Elementi morajo biti izdelani iz materialov, ki so toplotni izolatorji. Ta kriterij je pomemben zato, da se pri morebitnem požaru toplota ne bi širila v sosednje prostore.
- Celovitost (E) – sposobnost elementa, da prepreči prehod plamenov in vročih plinov. Pri izpostavljenosti požaru na elemente ne sme priti do razpok ali odprtín. Z zagotovitvijo tega ukrepa, se požar za nek določen čas ne more širiti v sosednjih požarnih sektorjih.
- Nosilnost (R) – sposobnost elementa, da pri požaru ne pride do porušitve. Ta kriterij je pomemben, saj je potrebno zagotoviti ustrezno nosilnost konstrukcije med evakuacijo in gašenjem oz. intervencijo [12].

4.2 Požarno projektiranje konstrukcij

V tem poglavju je predstavljen postopek projektiranja konstrukcij na požarno obtežbo, ki poteka v štirih fazah:

1. izbira za projektiranje merodajnih požarnih scenarijev,
2. določitev ustreznih projektnih požarov,
3. izračun razvoja temperaturnega polja konstrukcijskih elementov,
4. izračun mehanskega odziva konstrukcije, izpostavljene požaru [13].

Podrobneje smo se osredotočili le na prvi dve fazi, saj nas v sklopu te naloge zanimajo le začetni parametri za izračun temperaturnega poteka požara.

4.2.1 Izbira za projektiranje merodajnih požarnih scenarijev

Požarni scenarij je kvalitativni opis poteka požara s časovno opredeljenimi ključnimi dogodki, ki označujejo požar in ga razlikujejo od drugih možnih požarov. Ponavadi opredeli proces vžiga in širjenja (rasti) požara, stopnjo polno razvitega požara ter stopnjo pojemanja požara, upoštevajoč lastnosti ambienta in sistema stavbe, ki vplivajo na potek požara [13].

Preden določimo požarne scenarije, je potrebno opredeliti požarni sektor. To je prostor znotraj stavbe, ki sega preko enega ali več nadstropij in je ograjen z ločilnimi elementi, ki preprečujejo širitev požara izven sektorja [1]. Ti ločilni elementi morajo zagotavljati ustrezno nosilnost (R), celovitost (E) in izolativnost (I).

Za določitev nezgodnih projektnih razmer je potrebno določiti več ustreznih požarnih scenarijev in projektnih požarov. Pri določanju požarnega scenarija upoštevamo naslednje parametre:

- geometrijske karakteristike: velikost požarnega sektorja, lastnosti obodnih sten, višina stropa in dimenzije ter število odprtín;
- požarne karakteristike: površina, lokacija požara ter hitrost sproščanja toplote (HRR),
- aktivne ukrepe za preprečevanje požare: avtomatski vodni gasilni sistemi, neodvisna oskrba z vodo, avtomatsko zaznavanje požara in alarmi ter povezava alarma z gasilsko enoto, varne intervencijske poti, gasilni pripomočki itd.

V požarnem sektorju lahko pride do lokalnega požara ali polno razvitega požara. Za lokalni požar je značilno, da zajame le del sektorja, v katerem nastane sloj toplega in hladnega zraka. Pri polno razvitem požaru požar zajame celotni požarni sektor, požarna obtežba in temperatura pa sta enakomerno razporejeni po celotnem prostoru.

4.2.2 Določitev ustreznih projektnih požarov

Projektni požar je določen časovno temperaturni in prostorski razvoj požara, predviden za projektiranje [13].

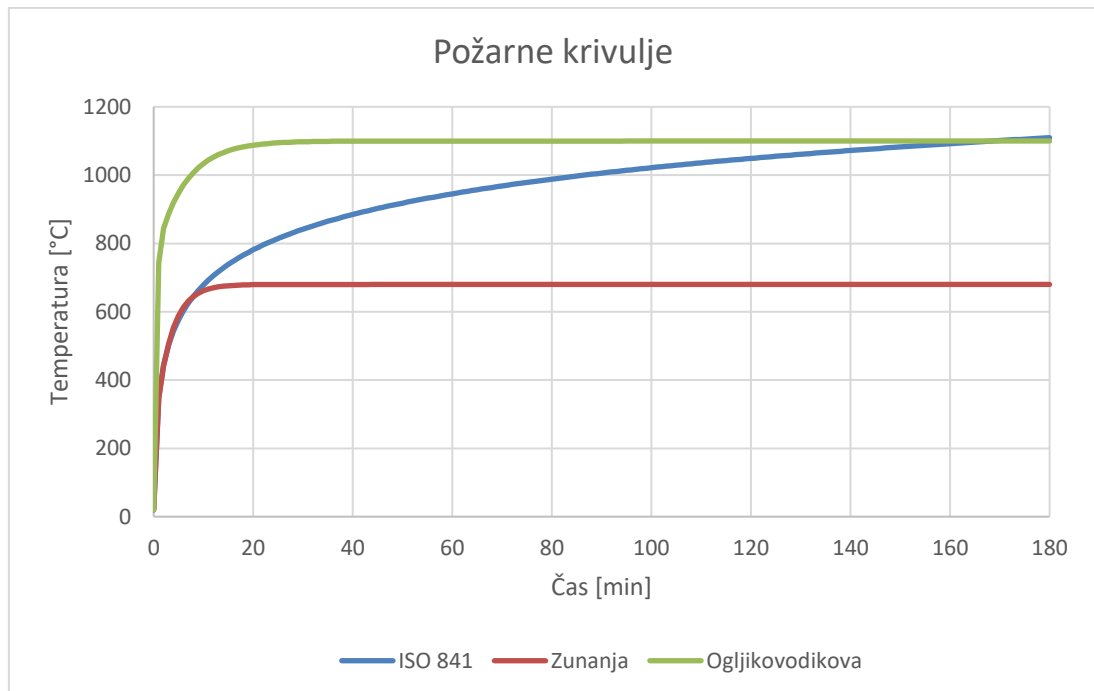
Poznamo dva načina projektiranja požarne varnosti:

1. Predpisni način, to je deterministični pristop, ki temelji na standardu in pri katerem uporabljamo nominalne požarne krivulje.
2. Odzivni pristop, ki upošteva dejansko stanje konstrukcije, temelji na realnih požarih in pri katerem se uporabljajo napredna računska orodja.

4.2.2.1 Predpisni način

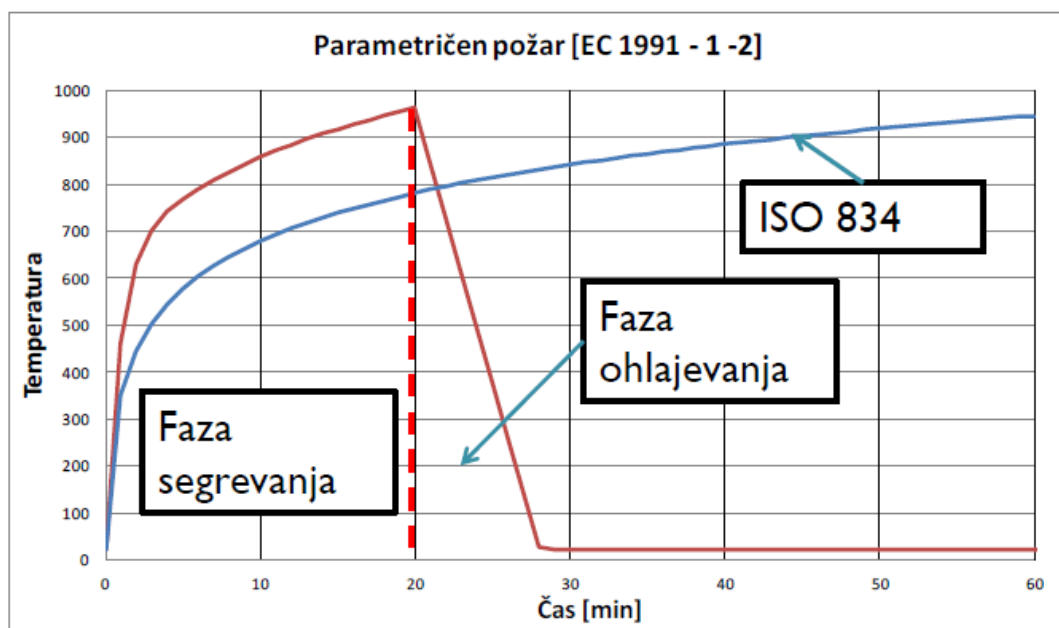
Pri predpisnem načinu ne projektiramo na realen požar ampak na požar, ki ga določa standard. Le ta podaja dva tipa požarnih krivulj, ki prikazujejo razvoj temperature v odvisnosti od časa:

- nominalne požarne krivulje: krivulje, ki najenostavneje predstavljajo polno razvit požar in s katerimi preverjamo požarno odpornost konstrukcije za določeno časovno obdobje. Te krivulje nimajo faze ohlajanja, zato ne predstavljajo realnega požara. V to skupino uvrščamo standardno krivuljo (ISO 834), zunanjo požarno krivuljo in požarno krivuljo ogljikovodikov. Standardna krivulja ISO 834 je prikazana na sliki 41.
- parametrične požarne krivulje: krivulje, ki se bolj približujejo realnim požarom, saj vsebujejo nekaj dodatnih parametrov, ki predstavljajo določeno povezavo z realnostjo. Modeli parametričnega požara upoštevajo: geometrijo požarnega sektorja, požarno obtežbo znotraj požarnega sektorja, odprtine v stenah in/ali strehi ter vrsto in lastnosti različnih konstrukcijskih elementov, ki sestavljajo obod požarnega sektorja. Te krivulje temeljijo na hipotezi enakomerne temperature v požarnem sektorju, kar omejuje njihovo možnost uporabe pri polno razvitih požarih večjih dimenzij. Primer parametrične krivulje je prikazan na sliki 42.

Slika 41: Požarne krivulje po EN 1991-1-2 [1]

Figure 41: Fire curves by EN 1991-1-2 [1]

Slika 42: Primer parametrične požarne krivulje [14]

Figure 42: An example of parametric fire curve [14]

4.2.2.2 Odzivni pristop

Pri odzivnem pristopu projektiramo na dejansko pričakovane požare in dejansko stanje konstrukcije. Seveda oboje lahko opišemo le z določeno natančnostjo vendar nam napredna računska orodja omogočajo tovrstne simulacije, kot je npr. program Pyrosim. Pri tem pa je potrebno določiti ustrezne vhodne podatke, ki so potrebni za določanje projektnega požara.

Poznati moramo:

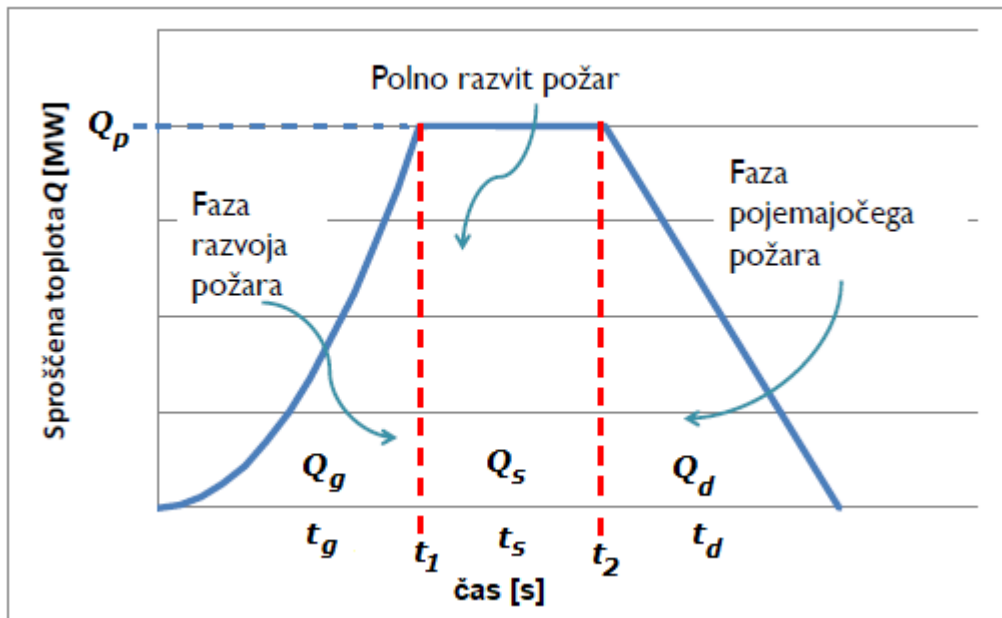
- geometrijo požarnega sektorja,
- lastnosti konstrukcijskih elementov v prostoru in robnih elementov,
- vplive okolice, kot so začetna temperatura prostora, koncentracija kisika,
- vrsto, lego ter količino gorljivih materialov – HRR krivuljo,
- pogoje ventilacije,
- prisotnost aktivnih in pasivnih požarnih ukrepov [14].

4.3 Osnovni parametri pri izračunu požarne obtežbe

Obnašanje konstrukcije med požarom najbolje opiše krivulja hitrosti sproščanja toplote (HRR), ki je definirana kot toplota, sproščena pri zgorevanju snovi v enoti časa [14].

Določimo jo lahko eksperimentalno ali računsko. Odvisna je tudi od namembnosti prostora.

Razvoj idealnega modela požara, ki ga uporabljamo za izračune, prikazuje slika 43.

Slika 43: Primer krivulje HRR [14]

Figure 43: An example of HRR curve [14]

4.3.1 Požarna obtežba

Vsoto toplotnih energij (Q_t), ki se sproščajo pri zgorevanju vseh vnetljivih snovi v prostoru opišemo z enačbo (1).

$$Q_t = m \Delta H_{eff} = m \chi \Delta H_c \quad [\text{MJ}], \quad (1)$$

kjer je:

m količina gorljivega materiala [kg],

ΔH_{eff} efektivna kalorična vrednost gorljivega materiala [MJ/kg],

χ učinkovitost zgorevanja (pričakovana učinkovitost je 80%, $\chi = 0,8$),

ΔH_c celotna kalorična vrednost gorljivega materiala [MJ/kg] [15].

Kalorične vrednosti posameznih gorljivih materialov so prikazane v preglednici 21.

Preglednica 21: Celotne kalorične vrednosti gorljivih materialov [15]

Table 21: Complete Heat of Combustion Values of Typical Fuels [15]

Material	ΔH_c [MJ/kg]	Material	ΔH_c [MJ/kg]
Metanol	20	Parafinski vosek	47
Etanol	27	Penasta guma	37
Benzin	45	Guma izopren	45
Bencin	44	Svila	19
Kurilno olje	40	Les	18
Celuloza	17	Volna	23
Oblačila	19	ABS	36
Bombaž	18	Epoxy	34
Zrno	17	Poliester	31
Mast	41	Polietilen	44
Usnje	19	Polistiren	40
Linolej	20	Poliuretanska pena	26
Papir, lepenka	17	Polivinilklorid	17

4.3.2 Gostoto požarne obtežbe

Gostoto požarne obtežbe (q) na enoto ploščine opredelimo z enačbo (2).

$$q = \frac{Q_t}{A} \quad [\text{MJ/m}^2] \quad (2)$$

Kjer je:

A površina tal požarnega sektorja referenčnega prostora ali notranja površina požarnega sektorja [m^2] [1].

V primeru, da nimamo natančne raziskave požarne obtežbe za določen objekt, lahko gostoto požarne obtežbe $q_{f,k}$ približno določimo z nacionalno klasifikacijo glede na rabo (nastanitev). Vrednosti v preglednici 22 so podane v standardu SIST EN 1991-1-2 [1], in sicer v prilogi E. Za izračun moramo vzeti vrednost 80% centil, ki je predstavljena po Gumbelovi porazdelitvi.

Preglednica 22: Gostota požarne obtežbe $q_{f,k}$ [MJ/m²] za različne rabe [1]

Table 22: Fire densities $q_{f,k}$ [MJ/m²] for different occupancies [1]

Raba	Povprečje	80% centil
Stanovanja	780	948
Bolnišnice (sobe)	230	280
Hoteli (sobe)	310	377
Knjižnice	1500	1824
Pisarne	420	511
Šolski razredi	285	347
Nakupovalna središča	600	730
Dvorane (kino)	300	365
Transport (javni prostori)	100	122

4.3.4 Moč požara

Na koncu faze razvoja požara je vrednost moči požara Q_p določena na dva načina, odvisno od tega, ali je požar gorivno ali ventilacijsko nadzorovan. Gorivno nadzorovan požar, je tisti požar, pri katerem imamo dovolj kisika, da lahko v prostoru zgorijo vsi gorljivi predmeti in je celotna sproščena toplota in moč požara pogojna z celotno maso gorljivih snovi v požarnem sektorju. Pri ventilacijsko nadzorovanem požaru pa je jakost požara odvisna od dotoka kisika ter požar običajno ugasne zaradi pomankanja kisika, v prostoru pa ostane še nekaj gorljivih elementov, ki ne zgorijo do konca.

V primeru, da imamo požar gorivno nadzorovan požar, določimo moč požara $Q_{p,f}$ na podlagi stopnje rasti požara v določenem objektu RHR_f ali pa na podlagi $HRRPUA$, ki predstavlja hitrost sproščanja toplote gorljivih materialov na enoto površine, ki se pri požaru vnamejo (enačba (3)).

$$Q_{p,f} = RHR_f(HRRPUA) * A_f \quad [\text{MW}], \quad (3)$$

kjer je:

A_f – tlorisna površina gorljivih materialov [15].

V preglednici 19 so podane priporočljive vrednosti RHR_f , ki so zapisane v standardu [1].

Preglednica 23: RHR_f za različne objekte [1]

Table 23: RHR_f for Different Occupancies [1]

Objekt	RHR_f [MW/m ²]
Stanovanja, bolnišnice (sobe), hoteli (sobe), pisarne, šolski razredi, nakupovalna središča, transport (javni prostor)	2,50
Knjižnice, dvorane (kino)	5,50

V preglednici 24 so podane vrednosti HRR_{PUA} za nekatere tekočine in trdne snovi.

Preglednica 24: Hitrost sproščanja toplote nekaterih tekočih in trdnih snovi [15]

Table 24: Rates of burning for some liquid and solid fuels [15]

Material	HRR_{PUA} [MW/m ²]	Material	HRR_{PUA} [MW/m ²]
Bencin	2,40	Ploščati les	0,09
Kerozin	1,68	1 m ³ lesa	0,53
Težko kurilno olje	1,39	Pohištvo	1,80
Etanol	0,40	Polietilen	1,36
Metanol	0,34	Polostiren	1,40

V primeru, da je požar nadzorovan ventilacijsko, izračunamo moč požara $Q_{p,v}$ na podlagi enačbe (4).

$$Q_{p,v} = 0,1 A_w \sqrt{h_w} \Delta H_{eff} \quad [\text{MW}], \quad (4)$$

kjer je:

A_w površina odprtin [m²]

h_w povprečna višina odprtin [m] [15].

Enačbi (3) in (4) sta predstavljeni v Evrokodu [1], poznamo pa več drugih matematičnih modelov, s katerimi lahko ocenimo maksimalno vrednost HRR Q_{fo} [MW] in jih podajamo v nadaljevanju:

a) McCaffrey Quintiere in Harkload (1981):

$$Q_{fo} = 0,610 (h_k A_T \sqrt{h_w})^{0,5} \quad [\text{MW}], \quad (5)$$

b) Babrauskas (1980):

$$Q_{fo} = 0,600 A_w \sqrt{h_w}; \quad Q_{fo} = 0,750 A_w \sqrt{h_w} \quad [\text{MW}], \quad (6)$$

c) Thomas (1981):

$$Q_{fo} = 0,0078 A_T + 0,378 A_w \sqrt{h_w} \quad [\text{MW}], \quad (7)$$

kjer je:

h_k prestopni koeficient toplote [kW/m²*K],

A_T celotna površina prostora [m²] [15].

Čas $t_{1,fo}$, pri katerem pride do polno razvitega požara, izračunamo po enačbi 8.

$$t_{1,fo} = \sqrt{t_g^2 Q_{fo}} \quad [\text{s}], \quad (8)$$

kjer je:

t_g čas, ki opiše trajanje faze razvoja požara [s] [15].

4.3.5 Faza razvoja požara

Po vžigu gorljivega materiala se začne faza razvoja požara. Razvoj požara je odvisen od tipa gorljivega sredstva, procesa zgorevanja, ventilacijskih pogojev in interakcije z okoljem.

Razvoj požara lahko opišemo s t-kvadratnimi krivuljami. Te krivulje delimo v štiri kategorije, ki opisujejo počasne, srednje hitre, hitre in zelo hitre požare. Definirane pa so na podlagi časa, pri katerem požar doseže moč 1 MW. Standardne t-kvadratne krivulje so prikazane na sliki 44.

Čas t_1 pri katerem doseže HRR krivulja svoj maksimum Q_p določimo z enačbo (9), koeficient razvoja požara pa z enačbo (10).

$$t_1 = t_\alpha \sqrt{Q_p} \quad [\text{s}], \quad (9)$$

$$\alpha_f = \frac{1}{t_\alpha} \quad [\text{kW/s}], \quad (10)$$

kjer je:

t_α čas, pri katerem doseže požar vrednost 1 MW [s]

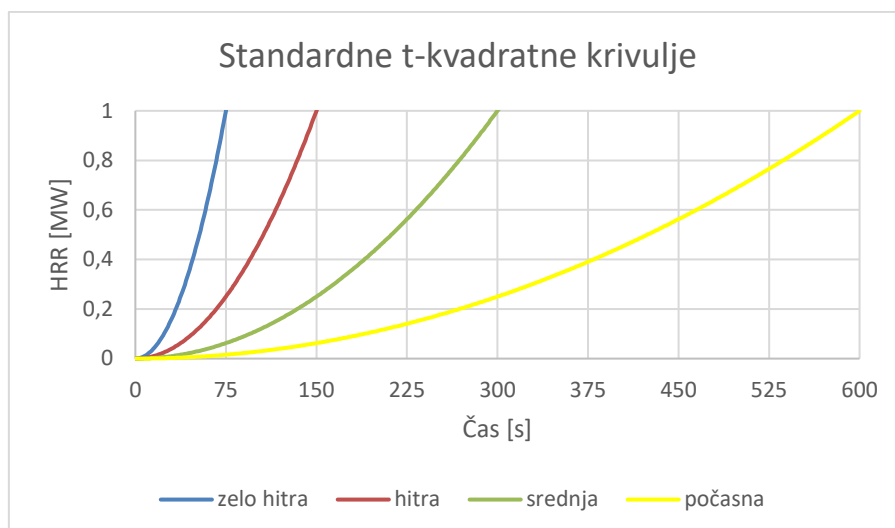
α_f koeficient razvoja požara [kW/s]

Q_p maksimalna vrednost HRR krivulje [MW] [15].

Količina energije Q_g , ki se sprosti v začetni fazi je opisana z enačbo (11) [15].

$$Q_g = \frac{t_1 Q_p}{3} \quad [\text{MW}] \quad (11)$$

Slika 44: t-kvadratne požarne krivulje

Figure 44: The t-squared fire growth curves

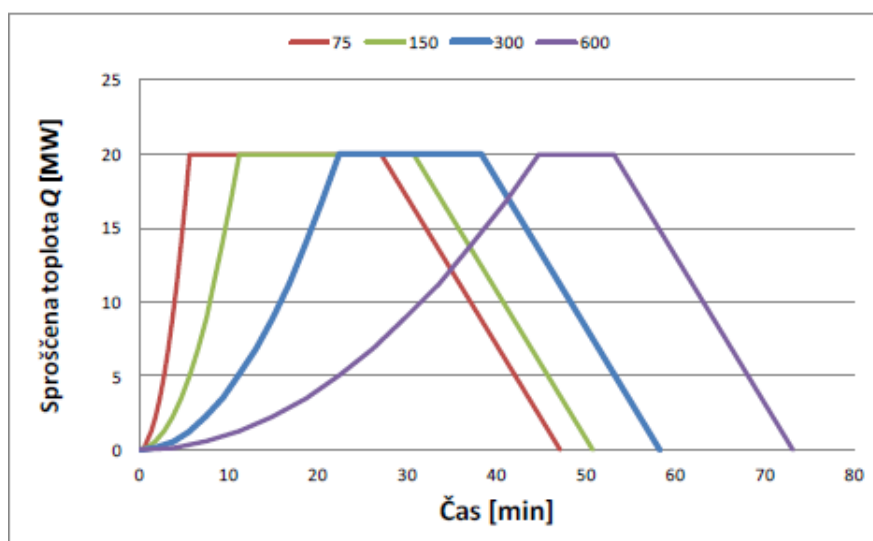
V preglednici 25 so predstavljene štiri standardne t-krivulje.

Preglednica 25: Štiri standarne vrednosti α_r [16]

Table 25: The four standatd fire growth coefficients [16]

Koeficient razvoja požara	Čas do 1 MW [s]	α_r	Požarni scenarij
počasi	600	0,00293	Kompaktno pakirani leseni produkti
srednje	300	0,01172	Leseno pohištvo z majhno vsebnostjo plastike
hitro	150	0,0469	Visoko zložene lesene palete
zelo hitro	75	0,1876	Oblazinjeno pohištvo

Na sliki 45 lahko opazimo, kakšen vpliv ima t_α časovni potek HRR krivulje.

Slika 45: Vpliv t_α na HRR krivuljo [14]

Figure 45: An influence of t_α on HRR curve [14]

Razvoj požara, oziroma hitrost sproščanja toplote je odvisna od materialov in skladno s tem lahko odvisnost povežemo z namembnostjo prostora [1]. Standard SIST EN 1991-1-2 [1] podaja preglednico 26, ki določa stopnjo rasti požara za različne nastanitve.

Preglednica 26: Stopnja rasti požara za različne nastanitve [1]

Table 26: Fire growth rate for different occupancies [1]

Raba	Hitrost razvoja požara	$t_a[s]$
Stanovanja	srednja	300
Bolnišnice (sobe)	srednja	300
Hoteli (sobe)	srednja	300
Knjižnice	hitra	150
Pisarne	srednja	300
Šolski razredi	srednja	300
Nakupovalna središča	hitra	150
Dvorane (kino)	hitra	150
Transport (javni prostori)	počasna	600

4.3.6 Polno razvit požar

Pri polno razvitem požaru doseže krivulja HRR maksimalno vrednost, ki ostane v tej fazi konstantna. Ocenjeno je, da se do začetka faze pojemačnega požara, porabi 70 % celotne energije. Energijo, ki se porabi v fazi polno razvitega požara določimo z enačbo (12), čas, ki opiše trajanje polno razvitega požara pa z enačbo (13).

$$Q_s = 0,7 Q_t - Q_g \quad [\text{MW}], \quad (12)$$

$$t_s = \frac{Q_s}{Q_p} \quad [\text{s}], \quad (13)$$

kjer je:

Q_s energija, ki se porabi v fazi polno razvitega požara [MW],

t_s čas, ki opiše trajanje faze polno razvitega požara [s] [15].

4.3.7 Faza pojemačnega požara

V zadnji fazi se manjša količina goriva, zato začne požar pojemat. V tej fazi se sprosti še preostalih 30% celotne energije. Energijo, ki se porabi v fazi pojemačnega požara določimo z enačbo (14), čas, ki opiše trajanje faze pojemačnega požara pa z enačbo (15).

$$Q_d = 0,3 Q_t \quad [\text{MW}], \quad (14)$$

$$t_d = \frac{2 Q_d}{Q_p} \quad [\text{s}], \quad (15)$$

kjer je:

Q_d energija, ki se porabi v fazi pojemačnega požara [MW],

t_s čas, ki opiše trajanje faze pojemačnega požara [s] [15].

5 RAZISKAVE POŽARNIH OBTEŽB ZA RAZLIČNE VRSTE OBJEKTOV

V prejšnjem poglavju smo spoznali kako se določa projektni požarni scenarij in kaj vse vpliva nanj. Spoznali smo, da je za opis merodajnega scenarija eden izmed ključnih parametrov požarna obtežba, zato smo v tem poglavju pripravili preglednico, ki na podlagi dolgoletnih raziskav podaja priporočene vrednosti gostot požarnih obtežb za različne tipe stavb.

Če želimo oceniti požarno obtežbo v določenem požarnem sektorju, je potrebno poznati material, težo, debelino, površino ter lokacijo gorljivih snovi v prostoru. Požarno obtežbo delimo na dve kategoriji:

- nepremična požarna obtežba: sestavljena je iz gorljivih materialov, ki so trajno vgrajeni v zidove, strop in tla;
- premična požarna obtežba: sestavljena je iz gorljivega pohištva ter drugih vsebin, ki so vnesene v prostor, za potrebe uporabe stanovalca.

V objektih se požarna obremenitev spreminja glede na velikost prostora, količino gorljivih snovi in vrsto objekta. S statističnimi raziskavami pa je mogoče ugotoviti, kolikšna je gostota požarne obtežbe v različnih stavbah, kot so stanovanja, hoteli, pisarne, trgovine itd.

Pri določanju preglednice gostot požarnih obtežb upoštevamo naslednje predpostavke:

- po vsem prostoru so gorljivi materiali enakomerno razporejeni,
- vsi gorljivi materiali se vžgejo,
- vsi gorljivi materiali v celoti zgorijo.

Požarno obtežbo v stavbi lahko določimo z raznimi raziskavami. Najpogostejše metode raziskovanja so:

- metoda tehtanja,
- metoda popisa,
- metoda kombinacije (tehtanje in popis),
- metoda z vprašalniki,
- metoda pregledovanja spletne strani nepremičnin.

V preteklosti so bile najpogostejše uporabljene metoda tehtanja, metoda popisa ter kombinacija teh dveh metod. Vsaka metoda ima svoje prednosti in slabosti. V nadaljevanju so predstavljene različne metode določanja gostote požarne obtežbe.

5.1 Metode določanja gostote požarne obtežbe

5.1.1 Metoda tehtanja

Pri metodi tehtanja mora raziskovalec fizično vstopiti v prostor, ki ga želi analizirati. V prostoru dokumentira vsebino in karakteristike vseh predmetov, mase gorljivih materialov pa pridobi z direktnim tehtanjem [17].

Glavne pomanjkljivosti te metode so:

- S tehtanjem lahko določimo samo maso premičnih gorljivih predmetov.
- Težko določimo maso samo gorljivega dela predmeta, če je le ta sestavljen iz gorljivih kot tudi iz negorljivih materialov.
- Potreben je fizični vstop v prostor, kar lahko vpliva na motenje poslovnih dejavnosti ter posega v zasebnost posameznika.
- Tehtanje vseh predmetov v prostoru zahteva veliko časa in fizičnega dela. Dvigovanje težkih predmetov pogosto zahteva sodelovanje več oseb [17].

5.1.2 Metoda popisa

Pri metodi popisa izračunamo maso gorljivih predmetov na podlagi izmerjenih volumnov in pripadajočih gostot. Tudi pri takem načinu pridobivanja podatkov je potreben fizičen vstop strokovnjaka v prostor, kjer lahko izmeri in določi potrebne karakteristike predmetov. Maso predmetov se določi na podlagi poznanih gostot materialov ali pa se oceni na podlagi raziskav predhodno stehanih premetov. Pri izvajanju metode popisa, so strokovnjaki ugotovili, da obstaja povezava med vizualnimi karakteristikami predmetov in njihovimi masami. Ta odnos se obravnava s prenosno funkcijo oz. formulo za maso, izraženo s fizičnimi značilnostmi predmeta. S to metodo lahko določimo tudi maso nepremičnih gorljivih predmetov, pri tem pa uporabljamo redukcijske faktorje mase [17].

Glavne pomanjkljivosti te metode so:

- Redukcijski faktorji za izračun mase gorljivih materialov, ki določajo nepremično požarno obtežbo, niso natančno določeni in se v različnih literaturah nekoliko spreminjajo. Razlika v rezultatih se giblje v obsegu 10%.
- Težko je določiti delež različnih materialov v predmetih.
- Težko je določiti volumen predmetov nepravilnih oblik.
- Prenosne funkcije niso natančno določene zaradi pomanjkanja standardizacije pohištva [17].

- Za pretvorbo mase v požarno obtežbo se uporablja kalorična vrednost lesa. Ta poenostavitev pa ne upošteva dejanskega prispevka drugih materialov (plastika, tekoča goriva, itd.) k celotni sproščeni energiji [17].

5.1.3 Metoda kombinacije (tehtanje in popis)

Ta metoda uporablja kombinacijo tehtanja in popisa. Za manjše predmete, ki jih lahko stehtamo uporabljamo metodo tehtanja, za večje predmete in ovoj prostora pa metodo popisa. Pri metodi kombinacije uporabljamo tudi popis predhodno stehtanih predmetov, ki jih primerjamo z dejanskimi predmeti v prostoru in na podlagi podobnosti določamo mase teh predmetov. [15]

Glavne pomanjkljivosti te metode so:

- Predhodno stehtani predmeti se pogosto ne ujemajo s karakteristikami dejanskih predmetov, zato tu nastajajo napake.
- Potreben je vstop v prostor, kar lahko zmoti poslovne dejavnosti v tem prostoru ali poseg v zasebnost, če gre za stanovanja.
- Metoda lahko vzame veliko časa, še posebej če gre za raziskavo, ki obsega veliko število stavb [17].

5.1.4 Metoda z vprašalniki

Metoda z vprašalniki se izvaja tako, da strokovnjak razdeli vprašalnike uporabnikom določene stavbe. Uporabniki sami izpolnijo vprašalnike, na katerih je potrebno v preglednici pohištva označiti koliko in kakšne predmete imajo v določenem prostoru. V nekaterih primerih je od uporabnikov zahtevano, da nekatere predmete, ki se ne nahajajo v preglednici na vprašalniku, sami izmerijo in v vprašalnik zapišejo mere in materiale teh predmetov. Ta metoda skrajša čas raziskave, ne posega v zasebni prostor stanovalcev ter ne ovira poslovnih dejavnosti [17].

Glavne pomanjkljivosti te metode so:

- V vprašalnikih niso zajeti vsi predmeti v prostoru in njihove karakteristike so lahko pomanjkljive.
- Pridobljene požarne obtežbe s to metodo so zgolj informativne, saj informacije, ki jih pridobimo z vprašalniki niso enostavno preverljive.
- Zaradi problemov s preverjanjem podatkov, je ta metoda najmanj zanesljiva [17].

5.1.5 Metoda pregledovanja spletne strani nepremičnin

Pri tej metodi strokovnjak pregleduje spletne strani nepremičnin in določa požarne obtežbe na podlagi arhitekturnih risb, fotografij in ostalih informacij, ki jih pridobi na spletu. Masa gorljivih predmetov se v prostoru določi na podlagi vizualne interpretacije podatkov iz fotografij ter na podlagi kaloričnih vrednosti materialov. Prednost te metode je, da ni potrebna fizična prisotnost strokovnjaka v obravnavanem prostoru [17].

Metoda ima nekaj omejitev, kot so:

- Fotografije prikazujejo le omejen pogled na prostor in je zato težko dokumentirati vse predmete, ki vplivajo na požarno obtežbo. Fotografije prikazujejo pospravljen prostor z idealno postavitvijo in brez nereda, kar ne predstavlja realne situacije.
- Masa vseh predmetov v prostoru je določena na podlagi ocen in predpostavk [17].

5.2 Rezultati raziskav požarnih obtežb glede na vrsto stavb

5.2.1 Stanovanjske stavbe

Raziskava v Indiji leta 1992

V mestu Kanpur v Indiji sta Kumar in Rao naredila študijo gostote požarne obtežbe v stanovanjih. Raziskava je obsegala 35 stanovanjskih objektov in skupaj zajemala 4256,6 m² površine. Uporabljala sta metodo popisa [19]. Rezultati raziskave so prikazani v preglednici 27.

Preglednica 27: Rezultati raziskave v Indiji v stanovanjih [18]

Table 27: Results of survey in India in dwellings [18]

Uporaba sobe	Št. sob	Povprečna ploščina sobe [m ²]	Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]			
			Min	Max	Povprečje	St. dev.
Atelje	55	17,9	278	746	428	87
Jedilnica	18	12,9	167	715	429	147
Spalnica	136	13,2	130	933	496	170
Veranda	30	13,4	89	690	279	112
Kuhinja	66	6,8	164	1557	673	207
Shramba	36	5,8	235	2175	852	622
Kopalnica	72	2,6	127	839	382	124
Vse sobe	413	10,3	89	2175	487	255

Iz preglednice lahko razberemo, da imamo največje vrednosti gostote požarne obtežbe v shrambi in kuhinji, najmanjše pa na verandi. Povprečne vrednosti se gibljejo med 279 in 852 MJ/m².

Raziskava v Kanadi leta 2009

V sklopu projekta CFMRD so v Kanadi preiskovali, kolikšna je gostota požarne obtežbe v večstanovanjskih objektih. Uporabili so metodo pregledovanja spletne strani z nepremičninami [20]. Rezultati so prikazani v preglednici 28.

Preglednica 28: Gostote požarnih obtežb v različnih sobah [19]

Table 28: Fire Load Densities for Various Rooms [19]

Soba	Št. sob	Povprečna površina [m ²]	Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]			Požarna obtežba
			Povprečje	St. dev.	95 % centil	Povprečje [MJ]
Kuhinja	515	9,8	807	123	940	7908
Sekundarna spalnica	129	10,5	594	146	846	6237
Spalnica	347	16,6	534	125	753	8864
Dnevna soba	397	17,6	412	127	610	7251
Jedilnica	292	9,7	393	132	576	3812
Kletna dnevna soba	130	23,2	288	96	450	6682

Ta raziskava je zelo pomembna, saj obsega veliko število prostorov in lahko opazimo da ima majhen raztros podatkov (standardna deviacija je okoli 100). Zanimivo je, da ima največja požarna obtežba v spalnici (8864 MJ), vendar ima kuhinja večjo gostoto požarne obtežbe, saj ima manjšo kvadraturu prostora.

V preglednici 29 je prikazana sestava materialov, ki tvorijo požarno obtežbo [19]. Opazimo lahko, da v kuhinji, dnevnici in jedilnici prevladujejo predmeti iz lesa in papirja, plastike je v vseh prostorih razen v kuhinji približno 30 %, tekstil pa se nahaja predvsem v spalnicah (30%).

Preglednica 29: Kompozicija požarne obtežbe [19]

Table 29: Composition of the Fire Load [19]

Soba	Procent mase		
	Les in papir	Plastika	Tekstil
Kuhinja	86,5	13,5	<< 1%
Dnevna soba	65,8	32,9	1,4
Jedilnica	72,6	26,6	0,8
Spalnica	42,3	26,4	31,4
Sekundarna spalnica	39,8	29,8	30,3
Kletna dnevna soba	61	39	0,2

Raziskava avtorjev Hietaniemi in Mikkola leta 2010

Leta 2010 sta avtorja Hietaniemi in Mikkola izdala članek [20], v katerem sta podala rezultate starih raziskav ter jih posodobila. Rezultati so prikazani v preglednici 30.

Preglednica 30: Ključne vrednosti za porazdelitev gostote požarne obtežbe v stanovanjih [20]

Table 30: Key figures of fire load density distributions in dwellings [20]

		Celotno stanovanje	Pohištvo	Dnevna soba	Spalnica	Kuhinja
Finska - Holm in Oksanen (1970)	Povprečje	391	247	354	505	511
	80% centil	443	300	422	574	574
Evrokod 1	Povprečje	780	-	-	-	-
	80% centil	948	-	-	-	-
ZDA, 1970	Povprečje	320	-	350	390	290
	80% centil	425	-	430	485	415
Kanada, 2004	Povprečje	445	-	-	-	-
	80% centil	565	-	-	-	-

Na podlagi dveh kompatibilnih študij iz ZDA (1970) in Kanade (2004) lahko opazimo, da se je požarna obtežba v roku 30 let povečala za približno 30 – 40 %. Na podlagi tega podatka lahko ocenimo kakšne požarne obtežbe pričakujemo za Evropo in sicer tako, da obtežbe, ki sta jih predstavila avtorja Holm in Oksanen povečamo za 30%. Tako sta avtorja Hietaniemi in Mikkola določila gostoto požarne obtežbe v stanovanjih. Rezultati so prikazani v preglednici 31 [20].

Preglednica 31: Povzetek rezultatov, ki sta ju pridobila avtorja Hietaniemi in Mikkola [20]

Table 31: Summary of the results obtained by the authors Hietaniemi in Mikkola [20]

Soba	Gostota požarne obtežbe [MJ/m²]		HRRPUA [kW/m²]	
	Povprečje	80% fraktil	Povprečje	80% fraktil
Dnevna soba	460	548	642	766
Spalnica	656	871	916	1092
Kuhinja	665	747	928	1107
Celotno stanovanje	509	575	710	847

Povzetek raziskav

V preglednici 32 so prikazani rezultati pomembnejših raziskav gostote požarne obtežbe v stanovanjih v zadnjih 50 letih. Povprečne vrednosti gostot požarnih obtežb se gibljejo med 32 in 1174 MJ/m².

Preglednica 32: Pomembnejše raziskave gostote požarnih obtežb v stanovanjih [21]

Table 32: Important fire load density surveys in dwellings [21]

[illegible]

5.2.2 Poslovne stavbe

Največ raziskav požarnih obtežb je bilo opravljenih v poslovnih stavbah. V preglednici 33 je prikazan pregled najpomembnejših raziskav. Rezultati teh raziskav so v nadaljevanju tudi podrobneje predstavljeni.

Preglednica 33: Pomembnejše raziskave požarne obtežbe v pisarnah

Table 33: Important surveys for determining fire loads in offices

Država	Avtor	Leto	Št. pisarn	Metoda
ZDA	Culver	1975	2226	popis
-	CIB W14	1986	Povzetek starih raziskav	
Indija	Kumer	1993	388	popis
Švica	ETH in VKF	2005	95 podjetij	-
Kanada	/	2011	103	tehtanje
Kitajska	Wang	2013	413	kombinacija

Raziskava v ZDA leta 1975

V ZDA je leta 1975 Culver obravnaval 23 tipičnih ameriških poslovnih stavb v različnih predelih države. Celotna študija je obsegala 2226 pisarn, med katerimi je bilo naključno izbranih 1354. Na podlagi naključno izbranih pisarn je Culver naredil statistiko požarne obtežbe. Rezultati so prikazani v preglednici 34. Natančneje je obdelal 834 zasebnih pisarn in jih razdelil po kategorijah, kot je prikazano v preglednici 35. Rezultati kažejo, da vrsta poslovne stavbe (vladna ali zasebna), geografska lokacija, višina in starost zgradbe zelo malo ali pa sploh ne vplivajo na gostoto požarne obtežbe [22].

Preglednica 34: Rezultati ankete o gostoti požarne obtežbe v vladnih in zasebnih pisarnah v MJ/m² [22]

Table 34: Results of fire load density survey for government and private offices in MJ/m² [22]

Tip stavbe	Povprečje	St. dev.	Min	Max
Vladne stavbe	641	641	53	9365 (skladišče)
Zasebne stavbe	720	562	132	4551 (skladišče)

Iz preglednice 34 lahko razberemo, da imajo zasebne poslovne stavbe višjo povprečno gostoto požarne obtežbe kot vladne stavbe. Največje obtežbe pa lahko pričakujemo v skladiščih.

Preglednica 35: Vpliv uporabe in velikosti prostora na gostoto požarne obtežbe v zasebnih poslovnih stavbah [22]

Table 35: Influence of room use and size on fire load density for private office buildings [22]

Uporaba prostora	Površina prostora A_f [m ²]	Št. prostorov	Celotna požarna obtežba [MJ/m ²]		
			Povprečje	St. dev.	Max.
Splošne pisarne	$A_f \leq 4,65$	3	1529	1538	3269
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	107	800	413	1977
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	331	650	334	2513
	$A_f \geq 27,90$	38	554	378	2100
Administrativna pisarna	$A_f \leq 4,65$	3	923	325	1195
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	21	580	519	2118
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	78	580	281	1239
	$A_f \geq 27,90$	44	466	281	1318
Predprostor	$A_f \leq 4,65$	1	-	-	228
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	4	360	255	685
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	29	536	404	2074
	$A_f \geq 27,90$	11	237	211	659
Konferenčna soba	$A_f \leq 4,65$	0	-	-	-
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	3	641	255	826
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	45	554	431	2470
	$A_f \geq 27,90$	9	290	88	387
Prostor za shranjevanje dokumentacije	$A_f \leq 4,65$	2	3427	782	3981
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	10	1345	1142	4262
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	5	817	44	1933
	$A_f \geq 27,90$	3	431	44	457
Skladišče	$A_f \leq 4,65$	27	1213	1107	4552
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	18	1169	1090	3085
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	26	1046	993	4095
	$A_f \geq 27,90$	6	694	800	2672
Knjižnica	$A_f \leq 4,65$	0	-	-	-
	$4,65 \leq A_f \leq 9,30$	2	1520	0	1520
	$9,30 \leq A_f \leq 27,90$	7	2153	1089	3506
	$A_f \geq 27,90$	1	-	-	2601

Iz preglednice 35 je mogoče razbrati, da se z večanjem površine prostora manjša gostota požarne obtežbe. Opazimo lahko, da je povprečna gostota požarne obtežbe največja v prostoru za shranjevanje dokumentacije in v knjižnici, najmanjša pa v predprostoru.

Zbirka raziskav CIB W14

Kompletna študija vrednosti gostote požarnih obtežb je bila narejena v začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja [22]. Rezultati več študij so zbrani v preglednici 36.

Preglednica 36: Povzetek podatkov o gostoti požarne obtežbe [MJ/m^2] v poslovnih stavbah iz poročila CIB W14 [22]

Table 36: Summary of fire load density data [MJ/m^2] in office buildings from the CIB W14 workshop [22]

Vir		Povprečje	St. dev.
Švedski podatki		411	334
Evropski podatki	Vir 1	420	270
	Vir 2	410	330
	Vir 3	330	400
Švicarski podatki	Tehnične pisarne	580	-
	Administrativne pisarne	750	-
Podatki ZDA (vladne stavbe)		555	625

Raziskava v Indiji leta 1993

Od julija 1992 pa do julija 1993 je Kumer naredil raziskavo požarnih obtežb v osmih vladnih stavbah v Kanpurju v Indiji. Celotna študija je zajela 388 prostorov. Podatki so bili pridobljeni na podlagi metode popisa [23]. Rezultati so predstavljeni v preglednici 37 in 38. Povprečne vrednosti se gibljejo med 153 in 601 MJ/m^2 .

Preglednica 37: Vpliv uporabe prostora na gostoto požarne obtežbe [23]

Table 37: Influence of room use on fire load density [23]

Uporaba prostora	Št. prostorov	Površina prostora A_f (m^2)	Celotna požarna obtežba [MJ/m^2]		
			Povprečje	St. dev.	Max.
Sprejemna soba	19	246,7	537	349	1540
Skladišče in soba za dokumente	40	1217,9	601	372	1860
Tehnična soba	21	623,8	434	302	1240
Administrativna pisarna	84	3617,8	432	200	1760
Splošna pisarna	108	2802,6	300	191	1080
Hodnik	36	1922,2	153	140	1150
Konferenčna soba	8	585,5	189	39	317
Stranišče	62	461,9	146	143	762
Drugo	10	251,4	278	270	862
Vsi prostori skupaj	388	11719,8	348	262	1860

Preglednica 38: Vpliv uporabe in velikosti prostora na gostoto požarne obtežbe [23]

Table 38: Influence of room use and size on fire load density [23]

Uporaba prostora	Površina prostora A_f [m ²]	Št. prostorov	Celotna požarna obtežba [MJ/m ²]		
			Povprečje	St. dev	Max.
Sprejemna soba	$A_f \leq 16$	14	640	436	1540
	$16 < A_f \leq 32$	4	409	180	722
	$A_f > 32$	1	-	-	-
Skladišče in soba za dokumente	$A_f \leq 16$	10	867	475	1860
	$16 < A_f \leq 32$	15	845	440	1690
	$32 < A_f \leq 48$	6	604	201	907
	$A_f > 48$	9	396	199	732
Tehnična soba	$A_f \leq 16$	9	734	288	1260
	$16 < A_f \leq 32$	5	622	438	1240
	$32 < A_f \leq 48$	2	-	-	-
	$A_f > 48$	5	292	77	452
Administrativna pisarna	$A_f \leq 16$	21	416	160	897
	$16 < A_f \leq 32$	25	395	159	763
	$32 < A_f \leq 48$	6	349	107	496
	$A_f > 48$	32	377	126	1300
Glavna pisarna	$A_f \leq 16$	48	530	244	1080
	$16 < A_f \leq 32$	36	311	108	584
	$32 < A_f \leq 48$	5	181	72	332
	$A_f > 48$	19	208	108	482
Hodnik	$A_f \leq 16$	14	466	349	1150
	$16 < A_f \leq 32$	11	142	162	580
	$32 < A_f \leq 48$	4	73	80	208
	$A_f > 48$	7	137	34	202
Konferenčna soba	$A_f \leq 60$	4	246	51	317
	$A_f > 60$	4	165	22	202
Stranišče	$A_f \leq 16$	51	215	172	762
	$16 < A_f \leq 32$	11	77	44	130
	$A_f > 32$	-	-	-	-

Podobno kot pri preglednici Culverja, lahko tudi v preglednici 38 opazujemo vpliv velikosti prostora na gostoto požarne obtežbe. Najvišje povprečne vrednosti gostote požarne obtežbe imamo v skladiščih, najnižje pa v straniščih.

Raziskava v Švici leta 2005

V Švici so leta 2005 naredili raziskavo, ki je zajemala 95 industrijskih in komercialnih podjetij [22]. Rezultati so prikazani v preglednici 39. Priporočena vrednost za gostoto požarne obtežbe v pisarnah je 700 MJ/m^2 , v sejnih sobah pa 300 MJ/m^2 .

Preglednica 39: Rezultati raziskave o gostoti požarne obtežbe v pisarnah [22]

Table 39: Results of fire load density survey for offices [22]

Uporaba pisarn	Požarna obtežba [MJ/m ²]	Priporočena požarna obtežba [MJ/m ²]
Pisarne - splošno	300 - 900	700
Pisarne - sejne sobe	200 - 400	300

Raziskava v Kanadi leta 2011

V Kanadi so z metodo tehtanja določili požarne obtežbe v petih različnih poslovnih stavbah. Raziskava je obsegala 103 pisarne, od tega je bilo 27 zaprtih pisarn in 76 odprtih pisarn. Raziskava je potekala od novembra 2010 do aprila 2011 [22]. Rezultati raziskave so prikazano v preglednici 40.

Preglednica 40: Primerjava gostot požarnih obtežb pridobljenih po različnih metodah [MJ/m²] [22]

Table 40: Comparison of fire load density by different survey methods [MJ/m²] [22]

	Št. pisarn	Metoda popisa	Metoda tehtanja	Metoda kombinacije
Povprečje	103	852	530	557
St. dev.	103	484	257	286

V prejšnjem poglavju smo spoznali metode raziskav in izvedeli, kakšne so njihove slabosti in prednosti. V preglednici 40 lahko opazimo, da dobimo največje vrednosti pri metodi popisa, najmanjše pa pri metodi tehtanja. Najbolj točen rezultat pa dobimo z metodo kombinacije.

Raziskava na Kitajskem leta 2013

Leta 2013 je Wang z metodo kombinacije popisa in tehtanja raziskoval kakšna je pričakovana požarna obtežba v poslovnih objektih. Analiziral je 14 večnadstropnih poslovnih stavb, ki so imele med 18 in 53 nadstropij [21]. Rezultati raziskave so prikazani v preglednici 41. Rezultati se gibljejo med 305 in 584 MJ/m².

Preglednica 41: Podatki raziskave o gostoti požarne obtežbe v sodobnih visokih poslovnih stavbah [21]

Table 41: Survey Data of Fire Load Density in Modern High-Rise Office Buildings [21]

Uporaba prostora	Št. prostorov	Površina prostora [m ²]		Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]			
		Min	Max	Min	Max	Povp.	St. dev.
Administrativna pisarna	62	7	16	213	736	463	120
	154	16	32	182	822	529	157
	71	32	48	221	586	478	93
	8	48	102	143	374	308	70
Glavna pisarna	16	30	60	395	784	540	114
	69	60	120	245	881	584	176
Konferenčna soba	10	20	32	375	647	451	117
	14	32	64	235	524	305	88
	9	64	132	169	262	188	40

Gostota požarne obtežbe v standardih

Gostoto požarne obtežbe podajata tudi standarda Evrokod in NFPA 577 (nacionalno združenje za zaščito pred požari. Vrednosti, ki jih podaja Evrokod so zapisane v preglednici 42, vrednosti, ki jih priporoča NFPA 557 pa v preglednici 43.

Preglednica 42: Priporočene vrednosti gostote požarne obtežbe [MJ/m²] po EC1 [22]

Table 42: Recommended values of fire load densities [MJ/m²] according to EC1 [22]

Prostor	Standard	Povprečje	80% centil	95% centil
Pisarne	EC1	420	511	760

Preglednica 43: Priporočene vrednosti gostote požarne obtežbe [MJ/m²] po NFPA 577 [22]

Table 43: Recommended values of fire load densities [MJ/m²] according to NFPA 557 [22]

Prostor	Standard	Vrsta obtežbe	Povprečje	St. dev.
Pisarne	NFPA 557	premična	600	500
		nepremična	130	40
		celotna	730	502

Iz preglednice 43 lahko razberemo da predstavlja nepremična obtežba približno 15 % celotne obtežbe.

Povzetek raziskav

V preglednici 44 so prikazani rezultati pomembnejših raziskav gostote požarne obtežbe v poslovnih stavbah v zadnjih 50 letih. Najobsežnejše raziskave so bile v ZDA leta 1975 in od na Finskem leta 2000.

Preglednica 44: Pomembnejše raziskave gostote požarnih obtežb v poslovnih stavbah [21]

Table 44: Important fire load density surveys in office buildings [21]

Leto objave	Država/regija	Povprečje [MJ/m ²]	St. dev. [MJ/m ²]	Metoda	Št. pisarn	Raziskovalec
1968	ZDA	^a 541	-	Kombinacija	252	Bryson and Gross
1968	ZDA	^a 434	-	Kombinacija	201	Bryson and Gross
1970	Anglija	^a 370	-	-	93	Baldwin et al.
1974	Švedska	411	334	-	-	Thomas
1975	Evropa	420	370	-	-	Thomas
1976	ZDA	713	430	Popis	1044	Culver
1984	Nova Zelandija	^a 407	-	Kombinacija	-	Barnett
1995	Nova Zelandija	680	227	-	5	Narayanan
1996	ZDA	^a 1314	^a 516	Tehtanje	6	Caro and Milke
1997	Indija	348	262	Popis	388	Kumar and Rao
2000	Nova Zelandija	950	759	Kombinacija	10	Yii
2000	Finska	1000	391	Popis	1500	Korpela
2008	Francija	657	290	Kombinacija	61	Thauvoye
2012	Kanada	557	286	Kombinacija	103	Eduful
2012	Kanada	852	484	Popis	103	Eduful
2012	Kanada	530	257	Tehtanje	103	Eduful
2013	Kitajska	497	187	Kombinacija	503	Wang
2013	Kitajska	652	391	Kombinacija	202	Zhai

^a gostota požarne obtežbe je pretvorjena iz kg/m² v MJ/m² na podlagi kalorične vrednosti les 18,5 MJ/kg

5.2.3 Šole

Raziskava v Kanadi leta 2009

Raziskava gostote požarne obtežbe v Kanadi je potekala od februarja 2009 do marca 2009. Avtorja študije sta Hadjisophocleous in Chen. Predmet raziskave so bile štiri osnovne šole in tri srednje šole v mestu Ottawa. Uporabili so metodo popisa, le nekaj lažjih predmetov so tudi stehali [24]. Rezultati raziskave so prikazani v preglednici 45.

Preglednica 45: Rezultati raziskave v osnovnih in srednjih šolah v Kanadi [24]

Table 45: Results of a survey in primary and secondary schools in Canada [24]

	Št. prost.	Površina povprečje [m²]	Gostota premične požarne obtežbe [MJ/m²]		Gostota celotne požarne obtežbe [MJ/m²]	
			Povprečje	St. dev.	Povprečje	St. dev.
Osnovne šole						
Učilnica	20	76,8	303,9	79,5	397,5	87,1
Računalniška učilnica.	3	73,9	211,0	33,6	331,5	151,9
Knjižnica	4	128,9	545,8	157,8	641,1	244
Skupaj	27	844,0	329,5	129,9	426,3	151,5
Srednje šole						
Učilnica	15	69,6	137,2	70	192,6	84
Računalniška učilnica	8	82,6	201	71,9	241,1	71,3
Učilnice za znanost	10	104,7	336	63,8	379,5	57,2
Učilnice za umetnost	4	116,2	490,7	93,5	544,4	101,1
Knjižnice	3	274,6	537,8	111,3	586,2	122,3
Skupaj	40	101,0	265,1	155,9	313,7	157,3

Iz preglednice 45 lahko opazimo, so v osnovnih šolah večje gostote požarnih obtežb kot v srednjih šolah. Povprečna vrednost se v učilnicah razlikuje za kar 52 %, v računalniških učilnicah pa za 27 %.

Raziskava v Indiji leta 2013

Raziskava je potekala v Indiji in sicer na fakulteti Sardar Petel. Raziskava je obsegala eno šolo [25]. Rezultati so prikazani v preglednici 46.

Preglednica 46: Gostote požarnih obtežb v različnih učilnicah v šoli Sardar Petel v Indiji [25]

Table 46: Density of fire loads in different classrooms at Sardar Petel School in India [25]

	Površina [m ²]	Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]	Požarna obtežba [MJ]
Računalniška učilnica	36,0	589	21189
Laboratorij za mehaniko	65,4	381	24923
Učilnica	69,2	489	33852
Prometni laboratorij	69,2	603	41710
Raziskovalni laboratorij	69,2	819	56608
Laboratorij za geologijo	69,2	836	57792
Oddelek za elektro inženiring	91,2	749	68270
Laboratorij za fiziko	91,2	780	71148
Vhod v knjižnico	94,5	380	35938
Soba za seminarje	106,7	800	85324
Administrativna pisarna	216,0	749	161734
Čitalnica v knjižnici	288,0	629	181080

Raziskava na Irskem

Raziskava je bila izvedena na Tehnološkem inštitutu Cork, na Irskem. Obsegala je 2984 m² [26]. Rezultati raziskave so prikazani v preglednici 47. Na desni strani preglednice je prikazan interval vrednosti požarnih obtežb v predhodnih raziskavah.

Preglednica 47: Gostote požarnih obtežb [MJ/m²] v Tehnološkem inštitutu Cork [26]

Table 47: Density of fire loads [MJ/m²] at Cork Institute of Technology [26]

	Gostota premične požarne obtežbe		Gostota celotne požarne obtežbe		Vrednosti predhodnih raziskav	
	Povprečje	St. dev.	Povprečje	St. dev.	Min	Max
Jedilnice	148	40	148	40	300	500
Učilnice s fiksnimi stoli	59	10	273	26	80	304
Učilnice s premičnimi stoli	187	55	272	71	80	304
Računalniška učilnica	298	75	625	123	201	211
Hodniki	3	1	120	33	0	63
Izpitne dvorane	199	18	228	70	190	285
Knjižnice	307	64	519	105	538	2129
Administrativne pisarne	1753	684	1897	661	224	750
Kabineti	1359	850	1474	861	224	600

5.2.4 Bolnišnice

V preglednici 44 je predstavljenih več različnih rezultatov raziskav, ki so bile opravljene v zadnjih 50 letih. Povprečne vrednosti se gibljejo med 177 in 551 MJ/m².

Preglednica 48: Gostote požarne obtežbe v sobah v bolnišnicah

Table 48: Fire load densities in hospital rooms

Leto	Avtorji	Št. sob	Povprečje	St. dev	80%	90%	95%
1970	Robertson in Gross [27]	-	234	-	-	-	-
1976	Babrauksas [27]	-	551	-	585	-	-
1977	Green [27]	25	177	40,1	-	-	247
1983	Harmathy [28]	-	420	130	-	-	-
1986	Thomas [28]	-	300	-	-	-	-
2002	Hall [29]	-	230	-	350	440	520
2007	PNISI [29]	23	188	107	-	-	-

5.2.5 Garažne hiše

Na podlagi raziskave avtorjev M.J. Spearpoint, M.Z.M. Tohir, A.K. Abu in P. Xie smo izdelali preglednico 49 iz katere je mogoče razbrati, kako se priporočena požarna obtežba spreminja glede na velikost parkirnega mesta [30]

Preglednica 49: Priporočene vrednosti gostot požarnih obtežb za garažne hiše [30]

Table 49: Recommended fire load densities for car parking buildings [30]

Velikost parkirnega mesta	Priporočena požarna obtežba [MJ/m ²]	Standardna deviacija [MJ/m ²]
16 m ²	392	13
29 m ²	216	6,8
40 m ²	157	5

5.2.6 Trgovine

V preglednici 50 je predstavljenih več rezultatov raziskav, ki so bile izvedene v zadnjih 50 letih v več različnih trgovskih centrih in trgovinah. Povprečne vrednosti gostot požarnih obtežb se gibljejo med 550 in 852 MJ/m².

Preglednica 50: Gostota požarne obtežbe [MJ/m²] v trgovinah

Table 50: Fire load densities [MJ/m²] in stores

Leto	Avtorji	Št. trgovin	Povprečje	St. dev	80 % centil	90 % centil	95 % centil
1970	Robertson in Gross [27]	-	852	-	-	-	-
1984	Barnett [27]	-	550	-	-	-	-
2002	Hall [29]	-	600	-	900	1100	1300
2007	PNISI (Francija) [29]	26	571	372	-	-	-
2008	Zalok (Kanada) [31]	168	747	833	-	-	2050

V preglednici 51 so prikazane povprečne vrednosti gostote požarne obtežbe v trgovinah, pridobljene na podlagi švicarske raziskave CIB W14 [32].

Preglednica 51: Povprečne vrednosti gostote požarne obtežbe v trgovinah - švicarska raziskava, CIB W14 (1986) [32]

Table 51: Mean fire load densities in different stores - Swiss Data, CIB W14 (1986) [32]

Tip Trgovine	Povprečje [MJ/m ²]
Knjigarna	1000
Trgovina s preprogami	800
Trgovina z oblačili	600
Trgovina s hrano	700
Trgovina s pohištvo	400
Trgovina s tehniko	300
Trgovina z alkoholom	700
Semenarna	600
Trgovina z obutvijo	500
Športna trgovina	800
Trgovina z igračami	500

5.2.7 Hoteli

V preglednici 52 so predstavljene rezultati raziskave, ki je potekala v Franciji in je obsegala več različnih javnih zgradb, med njimi tudi večje število hotelov [29].

Preglednica 52: Gostote požarnih obtežb v hotelih [MJ/m²] - raziskava PNISI [29]

Table 52: Fire load densities in hotels [MJ/m²] - PNISI survey [29]

PNISI	Št. prostorov	Gostota premične požarne obtežbe		Gostota celotne požarne obtežbe	
		Povprečje	St. dev.	Povprečje	St. dev.
Recepcija	6	412	384	551	399
Soba	10	297	114	562	138
Pralnica	6	1279	763	1379	821

Iz preglednice 52 je razvidno, da je največja gostota požarne obtežbe v pralnicah, najmanjša pa v sobah. Na recepciji predstavlja nepremična obtežba 25 %, v sobah 45 % in v pralnici 7 % celotne požarne obtežbe.

V preglednici 53 je predstavljenih več rezultatov raziskav, ki so bile opravljene v zadnjih 50 letih v hotelih. Vrednosti gostot požarnih obtežb se gibljejo okoli 300 MJ/m².

Preglednica 53: Rezultati pomembnejših raziskav gostote požarne obtežbe v hotelih

Table 53: Results of important fire load density surveys in hotels

Leto	Avtorji	Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]	
		Povprečje	St. dev
1971	Forsberg in Thor [28]	301	-
1976	Pettersson [27]	270	-
1983	Harmathy [28]	244	70
1983	Švedski podatki - CIB W14 [27]	310	92
1983	Evropski podatki - CIB W14 [27]	310	104
1984	Barnett [27]	263	-
1986	Thomas [28]	300	-
1993	B.S.F.S.E. [27]	310	-
1994	Mabin [27]	251	58
1994	F.E.D.G. [27]	300	-
2002	Hall [28]	310	-

5.2.8 Industrijske stavbe

V Švici je potekala raziskava v več kot 95 industrijskih in komercialnih objektih in obsegala 336 meritev. Avtorji raziskave so ETH (Švicarski zvezni inštitut za tehnologijo Zürich) in VFK (Švicarska gasilska uprava, Berne) [29]. Rezultati so prikazani v preglednici 54.

Preglednica 54: Gostota požarne obtežbe v proizvodnjah različnih industrijskih objektov – raziskava ETH in VFK [29]

Table 54: Fire load densities for different industrial buildings – ETH and VFK survey [29]

Sektor	Št. prostorov	Gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]	
		Povprečje	St. dev.
Kemična industrija	21	13865	21860
Raznoliko blago	63	4712	7338
Pridelava lesa	31	6235	8805
Pridelava papirja	56	9880	16430
Pridelava plastike	41	5051	7865
Pridelava hrane	58	7945	12593
Pridelava jekla	37	2461	3983
Tekstil	16	2609	4221

V preglednici 55 so prikazani rezultati raziskave Roberstona in Grossa iz leta 1970 [27].

Preglednica 55: Gostote požarne obtežbe v industrijskih objektih v proizvodnji - raziskava avtorjev Roberstson in Gross [27]

Table 55: Fire load densities for different industrial buildings in manufacture sector – Roberston and Gross survey [27]

Proizvodnja	Št. raziskav	Površina [m ²]	Povprečje [kg/m ²]	Povprečje [MJ/m ²]
Tovarna pohištva	2	51075	76	1269
Tovarna vzmetnic	2	14473	81	1353
Tovarna oblačil	2	8519	53	885
Tiskarna	2	17814	168	2806

Preglednica 56: Gostota požarne obtežbe v skladiščih različnih industrijskih objektov [27]

Table 56: Fire load densities for different warehouses in industrial buildings [27]

Skladišča	Št. raziskav	Površina [m ²]	Povprečje [kg/m ²]	Povprečje [MJ/m ²]
Splošno	4	48140	124	2071
Tiskanje	1	12550	860	14362

V industrijskih stavbah so zelo velike gostote požarnih obtežb. Te se gibljejo tudi do več tisoč MJ/m², največje pa so v skladiščih.

5.3 Preglednica priporočenih vrednosti gostot požarnih obtežb v različnih stavbah

Priporočene vrednosti požarne obtežbe za različne tipe objektov in prostorov, ki smo jih pridobili na podlagi raziskav, ki so se izvajale zadnjih 50 let, so prikazane v preglednici 58.

Do teh vrednosti smo prišli tako, da smo za posamezen objekt ali prostor zbrali vse raziskave, ki so opisane v prejšnjem poglavju ter za vsak prostor naredili svojo preglednico, ki je vsebovala letnico, kraj, število analiziranih sob, povprečno vrednost in standardno deviacijo. Osredotočili smo se predvsem na iskanje povprečne vrednosti vseh raziskav. To smo storili tako, da smo pri vsaki raziskavi upoštevali velikost vzorca in povprečno vrednost. Tako smo dobili povprečje vseh raziskav, vendar je bilo to povprečje nato potrebno ustrezno interpretirati. Večjo težo pri presoji so imele novejše raziskave in raziskave z večjim številom obravnavanih sob. Pri določanju priporočene vrednosti gostote požarne obtežbe je potrebno razumeti, da gre tu zgolj za oceno in da je težko točno statistično določiti vrednost za izbrani prostor, saj imamo preveč variabilnih dejavnikov, ki vplivajo na rezultate. Največji vpliv na rezultate pa imajo predvsem velikost prostora, količina ter material gorljivih predmetov, kraj in letnica raziskave. Glede na podatke raziskav pa lahko približno določimo povprečno gostoto požarne obtežbe za stavbe oz. prostore različne namembnosti. V preglednici 58 so prikazane povprečne vrednosti gostot požarnih obtežb, ki se lahko uporabljajo kot vhodni podatki pri projektiranju.

Če primerjamo predstavljeno analizo raziskav z že podanimi vrednostmi iz Evrokoda [1], lahko ugotovimo, da se ti rezultati razlikujejo približno od 10 – 20 %. Primerjava rezultatov je prikazana v preglednici 58.

Preglednica 57: Primerjava analiziranih rezultatov z rezultati iz standarda [1]

Table 57: Comparison of analysed results with those given in the standard [1]

Raba	Analizirani rezultati	Evrokod [1]	Razlika [%]
	Gostota požarne obtežbe [MJ/m2]		
Stanovanja	600	780	- 23
Bolnišnice (sobe)	300	230	23
Hoteli (sobe)	350	310	11
Pisarne	450	420	7
Šolski razredi	350	285	19
Nakupovalna središča	700	600	14

Preglednica 58: Priporočene vrednosti gostot požarnih obtežb v različnih objektih

Table 58: Recommended fire load densities for different types of occupancies

Stavba	Prostor	Priporočena gostota požarne obtežbe [MJ/m ²]
Stanovanjske stavbe		600
	Kuhinja	800
	Jedilnica	400
	Dnevna soba	450
	Spalnica	600
	Kopalnica	400
	Veranda	350
	Shramba	1100
	Atelje	450
Poslovne stavbe		650
	Pisarna	450
	Predprostor	500
	Konferenčna soba	400
	Prostor za shranjevanje dokumentacije in skladišče	1500
	Tehnična soba	450
	Hodnik	200
	Stranišče	200
Šola		
	Učilnica	350
	Laboratorij	700
	Računalniška učilnica	500
Hotel		
	Soba	350
	Recepcija	550
	Pralnica	1500
Bolnišnica		300
Trgovina		700
Garažna hiša		250

6 ZAKLJUČEK

Tekom študija na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo mi je bil požar vedno predstavljen kot še nekoliko nerazvit del gradbeništva. Prav zato sem se odločil svojo magistrsko delo izvesti v sklopu Katedre za mehaniko in se tako bolj podrobno posvetiti prav tej problematiki.

Z analizo statističnih podatkov Urada republike Slovenije ter z podrobnejšo obravnavo in klasifikacijo teh podatkov, nam je uspelo priti do ugotovitev, ki bodo lahko v veliko pomoč projektantom, gasilskim službam in vsakomur, ki bo želel imeti bolj natančen vpogled v statistiko požarov in s tem povezano požarno ogroženost v Sloveniji. Določili smo devet kategorij požarov glede na njihov nastanek (razlog vžiga) in za vsakega od njih prikazali požarno ogroženost glede na čas (leto, mesec, dan, uro), glede na vrsto objekta kjer se pojavljajo in glede na kraj oziroma občino. Kot smo v samem začetku pričakovali je Slovenija najbolj požarno ogrožena v zimskih mesecih, ugotovili smo, da so glavni razlog za to dimniški požari. Glede na čas v dnevu se večina požarov zgodi med 15:00 in 21:00 uro. Najbolj požarno ogrožene so stanovanjske stavbe, kjer se največ požarov zgodi zaradi kuhanja. Najbolj požarno ogrožene so občine na severozahodu in zahodu Slovenije, med njimi je najbolj ogrožena občina Tolmin.

Na temo požarne obtežbe je bilo od leta 1970 do danes po celem svetu narejenih veliko število raziskav. Večina raziskav je bila narejenih na bazi petih različnih metod za določanje mase gorljivih predmetov, ki smo jih v magistrskem delu opisali. Rezultate teh raziskav smo iz različnih virov zbrali in analizirali, ter jih enostavno in pregledno predstavili. Na podlagi teh rezultatov smo izdelali preglednico, v kateri navajamo priporočene vrednosti gostot požarnih obtežb za različne tipe stavb, in bolj podrobno za različne sobe znotraj le teh. Običajno se pri projektiranju porabljajo vrednosti, navedene v Evrokodu [1], ki so bile določene le za nekaj tipov zgradb. Rezultat dela je razširjena preglednica, ki zajema več podatkov in je tako bolj vesplošno uporabna. Še vedno puščamo odprt prostor za popravke, nadgradnjo in izboljšave, veliko več raziskav bo potrebnih za pravilnejše in bolj točne vrednosti.

V zaključku bi radi pozvali študente gradbeništva ali pa kogarkoli, ki ga dana tematika zanima, da naše delo nadgradijo z novimi raziskavami, osnovanimi predvsem na slovenskem prostoru. Tako lahko skupaj doprinesemo k znanju in podatkih o razvoju požara ter gostoti požarne obtežbe in s tem ne le obogatimo tehnično znanje, ampak naredimo korak bližje k večji požarni varnosti v Sloveniji.

7 VIRI

- [1] SIST EN 1994-1-2: Projektiranje požarno odpornih stavb.
- [2] Uprava RS za zaščito in reševanje. 2014. www.sos112.si (Pridobljeno 12. 12. 2018.)
- [3] Kako preprečite požar v dimniku?. 2018. <https://vsebovredn.triglav.si/dom/zakaj-bi-ivegali-da-v-dimniku-zagori-ukrepajte-pravocasno> (Pridobljeno 07. 01. 2019.)
- [4] Tomazin, M. 2004. Dimniški požari – vzroki in gašenje. Požar 4(10), str. 21 – 23
- [5] Dimniški požar. 2013. http://www.pgddolj.si/files/dimniski_pozar.pdf (Pridobljeno 07. 01. 2019.)
- [6] Krušec, I. 2001. Osnove varstva pred požarom, Tiskarna Ljubljana d.d., Ljubljana.
- [7] Tehnična smernica TSG-V-006:2018. Razvrščanje objektov.
- [8] Statistični urad Republike Slovenije, Prebivalstvo. 2012. https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/10_Dem_soc_05_prebivalstvo_10_stevilo_preb_20_05C40_prebivalstvo_obcine/?tablelist=true (Pridobljeno 20. 01. 2019.)
- [9] Geodetska uprava RS. 2016. <http://prostor4.gov.si/imps/srv/slv/catalog.search#/metadata/25e80f41-8348-4759-bac1-ec56c7223509> (Pridobljeno 25. 01. 2019.)
- [10] Arso meteo. 2018. <http://meteo.arso.gov.si> (Pridobljeno 15. 01. 2019.)
- [11] Skupščina gasilske zveze Tolmin prinesla menjavo v vodstvu. 2018. <https://tolmin.si/novica/132066> (Pridobljeno 23. 03. 2019.)
- [12] Grm, B. 2002. Kemija v gasilstvu, Požar, eksplozija in nevarne snovi. Ljubljana, Gasilska zveza Slovenije.
- [13] Hozjan, T. 2015. Uvodno predavanje. <http://www.km.fgg.uni-lj.si/PREDMETI/PozarnaVarnost/index.html> (Pridobljeno 15. 01. 2019.)
- [14] Hozjan, T. 2015. Požarna obtežba <http://www.km.fgg.uni-lj.si/PREDMETI/PozarnaVarnost/index.html> (Pridobljeno 15. 01. 2019.)

- [15] Z. C. Grigoras, D. Diaconu-Sotropa. 2013. Establishing the Design Fire Parameters for Buildings, Gheorghe Asachi Thecnical University of Iasi.
- [16] C. Mayfield, D. Hopkin. 2011. Design Fires for Use in Fire Safety Engineering, BRE press.
- [17] E. Zalok, J. Eduful. 2013. Assessment of fuel load survey methodologies and its impact on fire load data, Fire Safety Journal 62: 299-310.
- [18] S. Kumar, C.V.S. Rao, 1995. Fire load in residential buildings. Build Environment 30: 299-305.
- [19] Bwalya, A., Loughheed, G., Kashef, A., Saber, H. 2011. Survey Results of Combustible Contents and Floor Areas in Canadian Multi-Family Dwellings, Fire Technology 47.
- [20] Hietaniemi, J., Mikkola, E. 2010. Design Fires for Fire Safety Engineering, VTT Working Papers 139, VTT Technical Research Centre of Finland; Espoo, Finland.
- [21] Xie Q, Xiao J, Gardoni P, Hu K. 2019. Probabilistic analysis of building fire severity based on fire load density models. Fire Technology.
- [22] N. E. Khorasani, M. Garlock, P. Gardoni. 2013. Fire load: Survey data, recent standards, and probabilistic models for office buildings, Eng. Struct. 8: 152–165.
- [23] S. Kumar, C. K. Rao. 1997. Fire loads in office buildings. J. Struct. Eng. 123: 365-368.
- [24] Hadjisophocleous, G. and Chen, Z. 2010. A Survey of Fire Loads in Elementary Schools and High Schools, Journal of Fire Protection Engineering 20(1): 55–71.
- [25] P. R. Shrivastava and P. H. Sawant. 2013. Estimation of Fire Loads for an Educational Building - A Case Study, International Journal of Scientific Engineering and Technology 2(5): 388-39.
- [26] G. M. Doyle and A. Macilwraith. 2019. A Survey of Fire Loads for Different Room Types found in a Third Level Educational Building. <http://ceur-ws.org/Vol-2348/paper25.pdf> (Pridobljeno 25.6.2019.)

- [27] H. W. Yii. 2000. Effect of Surface Area and Thickness on Fire Loads. 2000. Fire Engineering Research Report, University of Canterbury.
- [28] A. C. Bwalya, N. Benichou. 2003. Literature Review on Design Fires, National Research.
- [29] Thauvoye, C., Zhao, B., Klein, M. et al. 2008. Fire Load Survey and Statistical Analysis. Karlsson, Fire Safety Science – Proceedings of the Ninth International Symposium, International Association for Fire Safety Science: 991–1002.
- [30] Spearpoint MJ, Mohd Tohir MZ, Abu AK, Xie P. 2015. Fire load energy densities for risk-based design of car parking buildings. Case Stud Fire Saf 3:44–50.
- [31] Zalok, E., Hadjisophocleous, G.V. and Mehaffey, J.R. 2009. Fire Loads in Commercial Premises, Fire and Materials 33.
- [32] Hadjisophocleous, G.V., and Bénichou, N. 2004. Fire Safety Design Guidelines for Federal Buildings, National Research Council of Canada. Ottawa, Canada.